

89

MAGYAR

BULLETIN OF THE
HUNGARIAN COMMUNITY
IN NEW ZEALAND
SEPTEMBER 2007

FRONT COVER: "WELLINGTON HARBOUR" BY GEORGE BALOGHY

GEORGE BALOGHY'S WELLINGTON PICTURES 2007

Born in Budapest in 1950, George Baloghy lives and works in Auckland and Hahei Beach on the Coromandel Peninsula. His family was among the 1100 refugees New Zealand took in following the 1956 Hungarian Revolution.

George Baloghy's Wellington Pictures 2007 exhibition of his most recent works is open to the public 16 October to 3 November at the Janne Land Gallery, 13 Jessie St, Wellington.

For more information visit www.baloghy.com, or call the Gallery on (04) 384-2912.

ÉLŐ HAGYOMÁNYOK - LIVING TRADITIONS BY KRISZTINA SZEGEDY LOOKS AT TWO OF THE GEMS OF HUNGARIAN ARCHITECTURE (26. OLD. P 27)

1956 - MTI KRONOLÓGIA (4-11. OLDAL)
A REVOLUTION BETRAYED BY MARTIN FISHER
(PP 12-13)

A SZELLEMI ÉRTÉKEINK SOROZATOT ARANY JÁNOS ÉLETÉVEL FOLYTATJUK (30-31. OLDAL); THIS ISSUE'S HUNGARIAN POET IS JÁNOS ARANY (P. 32)

IN EVERYDAY PSYCHOLOGY, COLUMNIST DR ENDRE MAURER EXAMINES FACIAL RECOGNITION AND THE LACK OF IT (P. 37)

FAMOUS HUNGARIANS - A NEW SERIES BY COLUMNIST PAUL HELLYER, IN THIS ISSUE FEATURING ANDRÉ KERTÉSZ (PP 14-15)

KÁROLY LOTZ IS THE HUNGARIAN PAINTER FEATURED IN THIS ISSUE (PP 43-44)

BARANGOLÓ SOROZATUNK NYUGAT-MAGYARORSZÁGOT MUTATJA BE (34-36. OLDAL)

LEVÉL MAGYARORSZÁGRÓL PEKÁR ISTVÁN TOLLÁBÓL (16-17. OLDAL)

NÉPI GYÓGYÁSZAT - TERMÉSZETGYÓGYÁSZAT, BERNÁD ILONA SOROZATÁT A NŐI EGÉSZSÉGTANNAL FOLYTATJUK (24-25. OLDAL)

KÁROLY LOTZ

(1833, Homburg vor der Höhe - 1904, Budapest)

Born in Germany to a German father and Hungarian mother, Károly Lotz grew up in Hungary from age 4, when his mother returned to Budapest upon the death of his father. Lotz is remembered foremost as the greatest Hungarian fresco painter of the 19th century. His frescos decorate the staircases of the Hungarian National Museum, the Budapest Vigadó (Casino), the ceiling of the Opera House's auditorium and the House of Parliament. You will also find his paintings in plenty of other places such as the St Matthias Church in Buda, the Supreme Court, the Keleti Railway Station and even the New York Coffee House (see article on p. 27).

1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. Portrait of Kornélia Lotz
 2. After the Bath
 3. Bathing Woman
 4. Kornélia Lotz Dressed in Black
 5. Hussar Officers at Camp
 6. Stud in a Thunderstorm

BACK COVER: SORING,
PORTRAIT OF ILONA LIPPICH

HINN A SZÉPET

*Hinni a szépet, lehetetlent,
hogy egyszer valóra válik.
Hinni a vágyban, akaratunkban.
Ha kell, hát bízni halálig.*

- Szabó Lőrinc

Köszönettel szeretném kezdeni e sorokat, mert a törődés, amivel a kedves előfizetők több mint kétharmada kitöltötte és előfizetésével együtt visszaküldte a kérdőívet egészen megható!

Sok megtisztelő, egyúttal támogató megjegyzés érkezett. Sokan szóvá tették, hogy tetszik a lapunk új arculata, még ha nehezen is olvasható egy-két része. Legtöbbször főleg a történelmi cikkeket és a magyarországi híreket szeretik, de a receptek is sok ember kedvencei közé tartoznak. Többet szeretnék olvasni új-zélandi magyarokról - azaz egymásról -, és a mai Magyarországról. Az olvasók többsége meg van elégedve a magyar-angol jelenlegi

arányával, (egyébként 60-40 százalékos arányra törekszünk), de sokan úgy vélik, 50-50 százalék jobb lenne.

Kaptunk új ötleteket, sőt még az olvasótábor megnövelésére is érkezett többek között egy - még nem kipróbált - javaslat, egy ausztrál előfizetőnkől!

Jólesik a sok Olvasó elismerő bátorítása, és tulajdonképpen ennek köszönhető az, hogy bár ennek közeledik szeptember vége és még mindig csak kilencven előfizetőnk van, úgy döntöttünk folytatjuk a lap kiadását. Elvileg száz előfizetés kellene ahhoz, hogy egyenesben legyünk, de egyrészt sokan igen gavallér módon felfelé kerekítették a küldött összeget - hálás köszönet érte! -, másrészt bízunk benne, hogy akik még előfizetni szándékoznak, azok nem feledkeznek meg róla, illetve előbb-utóbb hiányolni fogják a lap megérkezését levélládájukba.

Az érdekesség kedvéért elárulom, hogy ilyenkor, amikor esedékes az évi előfizetés, mindig ki szoktunk küldeni körülbelül húsz plusz tiszteletpéldányt főleg azoknak, akik az előző évben előfizettek, de előfizetésük megújítása időközben elmaradt. Most viszont kivételesen sok, pontosan kétszáznegyven júniusi szám került postára - közte több mint száz tiszteletpéldány mindazoknak, akik 2000 óta megszüntették az előfizetésüket -, és ezért vagyunk egy kissé csalódottak, hogy bár szeretik a lapunkat, eddig a kétszáznegyvennek alig egy harmada rendelte meg. Persze tudjuk, hogy mindenki mennyire elfoglalt, és reméljük csupán ezzel magyarázható az előfizetések lassú gyarapodása. Egyébként a Magyar Szó elkészítése ugyancsak más elfoglaltságokkal kénytelen versenyt futni; szerencsére kedves Olvasóink szintén megértően fogadják a lap alkalmankénti késését.

A decemberi számban részletesebb statisztikával is beszámolunk a véleményükről. Egy-két új rovatot is indítunk, például az új-zélandi magyarok bemutatkozását. Ismét lesz majd valami a gyerekeknek, és esetleg a játszani kívánó felnőtteknek is.

Volt egyébként olyan is, aki azt ajánlotta: ha abba kell hagyni, hát hagyjuk abba! De Szabó Lőrinc gondolatával élve; hiszünk a vágyban, akaratunkban, s bízunk halálig! ■

Szentirmay Klára

BELIEVING THE IMPOSSIBLE

*Believing the beautiful, the impossible,
that one day it will come to pass.
Believing in our dream, in our resolve.
If need be, trusting till the last.*

- Lőrinc Szabó

I would like to start by expressing appreciation for the consideration with which more than two thirds of subscribers completed and sent back the Magyar Szó questionnaire together with their subscription.

We received many encouraging comments. Many of you mentioned that you like the new look of our bulletin, even if one or two bits were hard to read. Most people singled out history and news about Hungary as preferred subjects, but the recipes also featured among many readers' favourites. People would like to see more about Hungarian New Zealanders - in other words about each other - and about Hungary today. The majority of readers are happy with the present ratio of Hungarian to English (we aim for about a 60:40 ratio), but many consider it should be 50:50. We received various new ideas, including an as yet "untried" suggestion from one of our Australian subscribers for a way to increase the subscription base!

We appreciate all your support and largely have that to thank for the fact that while it is nearly the end of September and we still only have 90 subscribers, we have decided to continue publishing the bulletin. In theory we need 100 subscriptions to break even, but many subscribers gave generous donations on top of their subscription, for which we would like to express our grateful thanks! And we trust that those who still intend subscribing will not forget about it altogether, or will eventually miss the bulletin not having arrived in their letterboxes.

Civilisation
- János Arany

*In the past the warring nations
Did not follow any precept:
The strong plundered what he could, and
Everything he looted, he kept.*

*That has changed now, as the world has
A more legalistic flavour:
When the strong now do some mischief
They confer and - vote in favour.*

Translated by
Peter

As a matter of interest, when the new subscriptions are due, we always send out an extra twenty or so complimentary copies, mainly to those who subscribed in the previous year but whose subscription in the meantime lapsed. This time, however, we sent out an exceptionally large number of June issues, including over a hundred complimentary copies to all those, who at one time or another since 2000 were subscribers, but whose subscriptions have since lapsed. That is why we were a little disappointed, that while the feedback has been good, barely a third of the 240 have subscribed to date. There again we know how busy everyone is and we hope this is the explanation as to why subscription numbers are climbing so slowly. In fact the preparation of the bulletin itself is in constant competition with people's busyness; luckily our readers' attitude is likewise understanding when the Magyar Szó occasionally arrives late.

In the next issue there will be a more detailed statistical analysis about readers' opinions. We will be starting a new column introducing Hungarian New Zealanders. And we plan to have something new for children, as well as begin a guide to "basic Hungarian".

Actually one reader suggested that if the time has come to finish, we should just call it a day. But in tune with the great Hungarian poet, Lőrinc Szabó: we believe in our dream, in our resolve, and we'll trust until the end! ■

Klara Szentirmay

múlt

-

kor

AZ 1956-OS FORRADALOM KRONOLÓGIÁJA

The Hungarian chronology of events that took place during the 1956 Revolution are taken from the Hungarian News Agency (MTI) archives, the text of which is preceded here by a summary in English:

October 23 Demonstrations and marches in Budapest. Demands for Imre Nagy to assume leadership and widespread reform of government. Nagy addresses crowds in Parliament Square. Ernő Gerő broadcasts. First violence erupts at the Radio Station. Statue of Stalin is felled and broken up. Occupying Soviet military moves to quell people's spontaneous revolt.

October 24 Uprising grows beyond Budapest. Nagy, reappointed to Central Committee of the Hungarian Communist Party, replaces András Hegedűs as Prime Minister. Direct conflict between people, the Soviet military and ÁVO. Nagy's appeals for an end to the uprising go unheeded.

October 25 Ernő Gerő is replaced by János Kádár as First Secretary of the Hungarian Communist Party. Street violence continues in site of both Nagy's and Kádár's separate promises of a negotiated withdrawal of Soviet occupying forces.

October 26 Uprising spreads nationwide. Communist Party promises of reforms fail to prevent growing violence.

October 27 Nagy's new Cabinet comprises leaders from other parties but remains, of course, Communist.

October 28 Amnesty offered to all freedom fighters. Nagy's Government committed to abolition of ÁVO. Nagy heads a committee within the Politburo to deal with growing crisis comprising Antal Apró, János Kádár, Károly Kiss, Ferenc Munnich and Zoltán Szántó. Demands for reform intensify and include more than Government appears prepared to offer.

October 29 Intense fighting involving Hungarian troops sympathetic to freedom fighters. (Israeli invasion of Sinai Peninsula.) Slow start to Soviet troop withdrawal.

October 30 János Kádár gives support to Nagy's coalition. Cardinal Mindszenty freed after more than seven years in jail. Spread of non-official radio broadcasts. Colonel Pál Maléter declares support for freedom fighters. (UK and France issue ultimatum to Egypt and Israel demanding ceasefire and troop withdrawal ten miles from Suez. Egypt refuses.)

October 31 Maléter promoted General and

appointed Deputy to Minister of Defence. Mass release of political prisoners. Widespread revenge against ÁVO and public killings. (Anglo-French forces launch bomb attacks against Egyptian airfields. Public protest in UK against Suez adventure. US airlifts aid to Israel.)

November 1 Imre Nagy announces Hungary's neutrality and withdrawal from Warsaw Pact. Soviet forces redeploy. (UK forces take Gaza.)

November 2 Nagy signals UN and issues appeals to world powers.

November 3 Soviet troops close in on Budapest. (UK and France accept cease-fire.) Kádár and Munnich disappear. Maléter arrested.

November 4 (UN agrees to send troops to Middle East.) Soviet forces launch massive dawn attacks on Budapest. Kádár and Munnich broadcast from across border in sympathy with Soviet action. (UN agrees to debate crisis in Hungary.) Freedom fighters appeal to world. Soviets crush resistance with great savagery.

November 5 – 9 (British parachute troops at Port Said. Soviet rocket threat to UK and France.) Pockets of resistance continue, as do appeals to West for help. (President Dwight D. Eisenhower re-elected in US election.) Further appeals to West but free radio stations are overrun. (Anglo-French cease-fire over Suez.) Soviet withdrawal from Hungary demanded by UN General Assembly.

1956. október 22-23., hétfő-kedd

A műegyetemi hallgatók október 22-ről október 23-ra virradó éjszaka nagygyűlést tartanak, csatlakoznak a szegedi egyetemi hallgatók határozatához, és a Demokratikus Ifjúsági Szövetséget (DISZ) otthagya megalapítják saját Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége (MEFESZ) szervezetüket. Megegyeznek egy akcióprogramban is, amelyet rövid időn belül a párt és a kormány vezetői elé kívánnak terjeszteni. Ez az akcióprogram képezi az alapját a forradalom általános követeléseinek. A műszaki egyetem ifjúsága 16 pontban foglalja össze politikai követeléseit. Ebben követelik, hogy a szovjet csapatokat vonják ki Magyarországról, Nagy Imre alakítson kormányt, vizsgálják felül a magyar-szovjet kapcsolatokat az egyenrangúság és a be nem avatkozás elve alapján, legyenek általános, titkos választások több párt részvételével, legyen teljes vélemény- és szólásszabadság, szabad rádió stb.

A műegyetemi hallgatók október 22-ről 23-ra

virradó hajnalon elhatározzák, hogy 23-án délután Budapest utcáin tüntetést szerveznek, amelynek célja egyrészt a testvéri lengyel nép iránti szolidaritás nyilvánítása, másrészt az, hogy követeléseik nagyobb súlyt kapjanak.

1956. október 23., kedd

A Szabad Nép „Új tavaszi seregszemle” címmel vezércikkben üdvözi az ifjúság követeléseit.

Délelőtt az október 15. óta Belgrádban tárgyaló legmagasabb szintű magyar párt- és kormányküldöttség (Gerő Ernő, a Magyar Dolgozók Pártja (MDP) első titkár, Hegedűs András miniszterelnök) visszaérkezik Jugoszláviából Budapestre - a Magyar Dolgozók Pártjának kibővített Politikai Bizottsága (PB) azonnal ülésezni kezd.

13 órakor Piros László belügyminiszter, az Államvédelmi Hatóság (ÁVH) egykori főnöke a Kossuth Rádióban bejelenti, hogy a Belügyminisztérium (BM) nem engedélyezi az egyetemisták felvonulását, majd 14 óra 30-kor újabb rádióközlemény: a belügyminiszter mégis engedélyezi a felvonulást.

A délelőtti folyamán küldöttségek sora a pártközpontban és a BM-ben.

A Szabad Nép szerkesztőségének küldöttsége Horváth Márton főszerkesztő vezetésével a PB elé terjeszti a politikai követeléseit.

A DISZ vezetősége - délelőtt megjelenő lapjában, a Szabad Ifjúságban - szintén támogatásáról biztosítja „a budapesti ifjúság szimpátia tüntetését a lengyel nép mellett”.

A Műegyetem hallgatói délelőtt szervezik a

“A tüntetők egy része a Dózsa György útra vonul és este fél tízkor ledönti a Sztálin-szobrot.”

délutáni demonstrációt, és valamennyi egyetemen állandó gyűlésezés folyik.

Az Írószövetség határozata követeli az 1955-ben leváltott miniszterelnök, Nagy Imre bevonását a kormányba és nemzeti egységprogram kidolgozását.

Délelőtt Nagy Imre megbeszélése Losonczy Gézával, Haraszi Sándorral, Újhelyi Szilárdal, Vásárhelyi Miklóssal, Jánosi Ferencsel és Gimes Miklóssal - új vezetést tartanak szükségesnek; Nagy Imre ekkor a tüntetés ellen foglal állást.

Délután 3 órakor kezdődik az egyetemisták tüntetése a Petőfi-szobornál. Kezdetben lengyelbarát, pártellenzéki jellegű, továbbá Rákosi- és Gerő-ellenes jelszavak hangzanak el, később a szovjet csapatok kivonását követelik, és kivágják a zászlókból a szovjet mintájú címet. A Bem-szobornál Veres Péter felolvassa az írók kiáltványát. A tüntetők a Kossuth Lajos térre, a Parlamenthez vonulnak - kb. kétszáz ezer ember. Nagy Imre rövid beszéde csalódást kelt. A tüntetők egy része a Dózsa György útra vonul és este fél tízkor ledönti a Sztálin-szobrot. A tüntetők másik csoportja a Rádióhoz vonul a 16 pont beolvasását követelve. Este 8 órakor Gerő Ernő a pártközpont Akadémia utcai épületéből negatív hatású rádióbeszédet mond. A tüntetőket, akik a szabadságért mentek az utcára, csőcseléknek nevezi. Este 9 óra körül fegyveres harc kezdődik a Rádiónál, mindkét oldalon sok az áldozat. A rádió 24-én hajnalban az ostromlók kezére kerül. Este tüntetők megostromolják a Szabad Nép székházát. Az MDP Központi Vezetőség rendkívüli ülésén az éjszaka folyamán - Nagy Imre jelenlétében - személyi változásokról döntenek. Éjjel szovjet harcokosi-alakulatok vonulnak be Budapestre, a magyar kormány kérésére. 24-én hajnalban helyenként már fegyveres ellenállásba ütköznek.

1956. október 23-24., kedd-szerda

Apró Antal elnökletével Katonai Bizottság jön létre. Tagjai: Fehér Lajos, Földes László, Kovács István PB-tag, Mező Imre. A Katonai Bizottság megkísérel koordinálni a fegyveres felkelés leverésére tett próbálkozásokat. Támadások érik a telefonközpontokat, a nyomdákat, s fegyverszerzés céljából az üzemeket, a kiegészítő parancsnokságokat. Budapesten e két nap alatt közel kétszázötvenen esnek a harcok áldozatául, több mint kilencvenen a VIII. kerületben.

1956. október 24., szerda

A reggeli órákban Budapestre érkezik Anasztasz Mikojan szovjet miniszterelnök-helyettes valamint Mihail Szuszlov, a szovjet kommunista párt (SZKP) KB titkára, s megbeszéléseket folytatnak a magyar vezetőkkel. Rádióközlemény 8 óra 13 perckor: az MDP Központi Vezetősége (KV) megerősítette Gerő Ernőt első titkári megbízatásában. A miniszterelnök Nagy Imre lett. Jelentős személyi változások a KV-ben és a Politikai Bizottságban (PB).

Közzéteszik a KV felhívását.

Gyülekezési és kijárási tilalmat rendelnek el.

8 óra 45 perckor Nagy Imre miniszterelnöki rendelkezéseként beolvassák a rádióban a statáriumot.

Budapesten leáll a termelés, szünetel a tanítás.

9 órakor a rádió tudatja, hogy a szovjet alakulatok a magyar kormány kérésére közreműködnek a rend helyreállításában.

A főváros több pontján kialakulnak a felkelő csoportok centrumai: Széna tér (Szabó János), Baross tér (Nickelsburg László), Corvin köz (Iván Kovács László), Tűzoltó utca (Angyal István), Boráros tér és a Móricz Zsigmond körtér, továbbá Csepel és Újpest.

12 óra 10 perc: Nagy Imre rádióbeszédében a harcok beszüntetésére, nyugalomra hív fel és a kormányprogram megvalósítását ígéri.

Délután az Egyesült Izzóban megalakul a főváros első munkástanácsa.

20 óra 45 perc: Kádár János, az MDP PB tagja, KV titkára rádióbeszédében éles szavakkal ellenforradalmi, reakciós felkelésként itéli el a megmozdulásokat.

Számos vidéki városban (így Debrecenben, Győrött, Kecskeméten, Miskolcon, Pécsen, Székesfehérváron stb.) tüntetésekre kerül sor, az ÁVH letartóztatásokkal, helyenként sortűzzel válaszul.

További szovjet fegyveres erő érkezik az országba.

A TASZSZ szovjet hírügynökség közleményt ad ki az ellenforradalmi lázadás leveréséről.

1956. október 25., csütörtök

6 óra 23 perc: a rádió minisztertanácsi közleményt olvas be, miszerint az ellenforradalmi puccskísérltet felszámolták.

Délelőtt tüntetés a Parlament előtt. 11 óra körül a Földművelésügyi Minisztérium tetejéről és a környék más épületeiről karhatalmi alakulatok tüzet nyitnak a Kossuth téren tüntető tömegre - a halottak száma meghaladja a kétszázat, a sebesülteké még ennél is nagyobb. (Az áldozatok között van Gárdos Péter, az MTI fiatal fotóriportere.)

A pártvezetés Mikojannal és Szuszlovval tárgyal - újabb személyi

Gyöngyös Imre:

LÉTÁLDOZAT

Akár az ömlő gnú- és zebracsorda halálra ítél, föl Kent tagjai, melyekre vár kivégző osztaguk, a bő családdal vérengző oroszlán, a ragadozók dicstelen királya kiválasztott, hős áldozataként nagy megadással éljük életünket!

Tétován kérjük jó Deák Ferencet: „Mit adhat passzív rezisztencia?” Hős áldozatunk jobb jövőt ígér!

Minden megtért kormányzó nemtelen!
Minden megtúrt renegát szemtelen!
Minden megtört ellenzék helytelen!

Országházat ostromló áldozatként maradok ötvenhatos forradalmár, ki rabigát viselni képtelen és lassú halált halni kénytelen a megbélyegzett áldozat gyanánt, akár az ömlő gnú- és zebracsorda kilehelt éltű áldozatai a ragadozók táplálékaként, mit átformál a szervezeti vegytan s ernyedt, bomló anyagként porba ejt!

változások. 12 óra 32 perckor a rádióban felolvassák az MDP PB közleményét: a KV felmentette Gerő Ernőt és Kádár Jánost választotta első titkárrá.

15 óra 15 perc: Kádár János, majd Nagy Imre rádióbeszéde. Kádár szerint a békésnek induló tüntetést a bekapcsolódó ellenforradalmárok a népi demokrácia elleni támadássá változtatták. Nagy Imre a rend helyreállítása utánra reformokat ígér, tárgyalásokat helyez kilátásba a szovjet csapatok kivonásáról.

Az ELTE bölcsészkarán megalakul az Egyetemi Forradalmi Diákbizottság. Megjelenik az Igazság, a forradalmi magyar ifjúság lapja.

Maléter Pál ezredes felső parancsra öt páncélossal a parancsnoksága alá tartozó és a felkelők ostromolta Kilián laktanyába vonul. A következő három napban felveszi a kapcsolatot a Corvin köz felkelőkkel és fegyverszünetet köt velük.

Az Akadémia utcai pártközpont előtt súlyos tüzharc bontakozik ki.

Harcok folynak a Lenin körúton, a Moszkva térnél, a VIII. kerületben, a Kálvin téren, a Ferenciek terén stb. A magyar halottak száma aznap mintegy százhusz fő.

A vidéki városokban folytatódnak, illetve továbbgyűrűznek a tüntetések, országos méretűvé nő a sztrájk is.

Miskolcon megalakul a megyei munkástanács, Pécselt Forradalmi Bizottmány alakul.

Dwight Eisenhower amerikai elnök megbélyegzi a szovjet katonai beavatkozást.

1956. október 26., péntek

XII. Pius pápa enciklikát ad ki, amelyben támogatja a felkelést, imát rendel el a mielőbbi győzelemért.

Elhangzanak a nyugati kormányok első üdvözlő nyilatkozatai is.

Az egész országra kiterjednek a harcok, a tüntetések. Általánossá válik a sztrájk, sorra alakulnak a munkástanácsok, a vidéki városokban a forradalmi bizottságok.

Budapesten a legsúlyosabb harcok a Kilián laktanya környékén folynak.

A Katonai Bizottság tervet dolgoz ki a Corvin köz teljes felrobbantására.

Maléter bejelenti, hogy nem hajlandó a felkelők ellen harcolni.

Felgyorsul a Néphadsereg szétesése. Az alakulatok egy része átáll, vagy tétlenül nézi a laktanyák lefegyverzését. Néhány alakulat azonban kísérletet tesz a felkelés leverésére.

A pártvezetés folyamatos ülésébe bekapcsolódik Donáth Ferenc és Losonczy Géza - ők nem fogadják el az események ellenforradalomként való értékelését. A KV ülésén a Katonai Bizottság tagjai a felkelés katonai leverését követelik. A KV elfogadja Nagy Imre új, másnap kihirdetett kormányának listáját.

Az MDP KV és a SZOT Einöksége felszólítja a munkásokat, alakítsanak munkástanácsokat.

16 óra 15 perc: a rádió közli az MDP KV nyilatkozatát, amely új nemzeti kormányt, a függetlenség és egyenjogúság alapján folytatandó magyar-szovjet tárgyalásokat stb. ígér. Mindezek feltételül a fegyveres harc beszüntetését szabja meg. Amnesztiát hirdet a fegyveres harc minden résztvevőjének, ha este 10-ig leteszi a fegyvert.

Két nap szünet után ismét megjelenik a Szabad Nép.

Győrött Szigethy Attila többedmagával

megalakítja a Győri Nemzeti Tanácsot.

Tüntetés Mosonmagyaróváron - a határórlaktanyából sortüzet adnak le a tömegre, több mint kilencvenen meghalnak, három határőrtisztet meglincselnek.

A kecskeméti és a nagykanizsai sortűz is halálos áldozatokat követel.

Esztergomban az ÁVH-sok tüzet nyitnak a tüntetők autóbuszára - 15 a halálos áldozatok száma.

A jugoszláv kormány üdvözlí Nagy Imre miniszterelnöki és Kádár János párt első titkári kinevezését.

1956. október 27., szombat

A Fegyveresek Lapja követeli a szovjet csapatok kivonását, s Nagy Imre kivételével a teljes kormány lemondását.

11 óra 18 perckor a rádió ismerteti a kormány új összetételét: államminiszterként a kisgazdapárti

„Janza Károly új honvédelmi miniszter az első ténykedése-ként a fegyveres csoportok elleni további harcra ad parancsot.”

Tildy Zoltán és Kovács Béla is tagja lett az új kormánynak.

A Katonai Bizottság támadási tervéről értesülve a Kilián laktanya (Maléter Pál) és a IX. kerületi parancsnokság (Tankó Béla) közös védelmi tervet dolgoz ki annak elhárítására. A védelmi tervet ismertetik Iván Kovács Lászlóval, a Corvin köz parancsnokával is.

Nagy Imre leállítja a Katonai Bizottság tervét a Corvin köz felrobbantására.

Nagy Imrét régi híveiből és néhány munkásból álló küldöttség keresi fel (Aczél Tamás, Gimes Miklós, Szilágyi József stb.), hogy meggyőzze őt a politikai irányváltoztatás szükségességéről.

Janza Károly új honvédelmi miniszter az első ténykedéseként a fegyveres csoportok elleni további harcra ad parancsot.

Losonczy Géza az ELTE-n tartott gyűlésen bírálja Nagy Imre határozatlanságát.

Kiszabadítják a váci börtön rabjait.

A fővárosban a legtöbben a VIII. kerületben, vidéken Bács-Kiskun megyében, elsősorban Kecskeméten és Tiszakécskén veszítik életüket.

Éjszaka a Politikai Bizottság Mikojan és Szuszlov jelenlétében megtárgyalja a Kádár János által beterjesztett platformot, amelynek lényege az

„ellenforradalom” radikális átértelmezése (tüzszünet, a szovjet csapatok kivonása, az ÁVH feloszlata). Az elfogadott határozat szerint a platformot a kormány nyilatkozataként kell nyilvánosságra hozni.

Ugyanakkor Fehér Lajos vezetésével egy szűkebb bizottság a politikai csoportfőnökség több tisztjével és Czinege Lajossal katonai diktatúra tervét dolgozza ki, akár Nagy Imre eltávolításával.

1956. október 28., vasárnap

A reggel megjelenő Szabad Nép „Híven az igazsághoz” című vezércikke már nem ellenforradalmi, fasiszta puccskísérletként bélyegzi meg az előző napok eseményeit.

A Pravda vezércikke „A népellenes kaland összeomlása Magyarországon” címmel ír az eseményekről.

Nagy Imre reggel a szovjet nagykövetségen Jurij Andropov nagykövettel és feltehetően Mikojannal tárgyal.

A pártközpontba való visszatérése után radikális változtatás következik be a párt politikájában, vezetésében és az események értékelésében.

A Központi Vezetőség elfogadja a PB határozatát, tüzszünetet rendeltet el, az eseményeket egyértelműen forradalomként és szabadságharcként értékeli.

A legkompromittáltabb kommunista vezetőket (Gerő Ernő, Hegedűs András, Bata István, Piros László) hozzátartozóikkal még aznap Moszkvába szállítják.

Az MDP Központi Vezetősége beszünteti tevékenységét, és a PB éjszakai határozatának megfelelően hattagú pártelnökség alakul Kádár János elnökletével, Münnich Ferenc, Kiss Károly, Apró Antal, Szántó Zoltán és Nagy Imre részvételével.

13 óra 20 perckor Nagy Imre azonnali tüzszünetet rendel el.

14 órakor Nagy Imre kormánya leteszi az esküt, majd jóváhagyja a Nagy Imre miniszterelnök által beterjesztett kormánynyilatkozatot.

Kádár János megígéri a Tüzoltó utcai csoport parancsnokának, Angyal Istvánnak, hogy meglátogatja őket.

A Corvin köziek leváltják Iván Kovács Lászlót és Pongrácz Gergelyt választják parancsnokuknak. A katonai alakulatoknál megkezdődik a Forradalmi Katonatanácsok létrehozása.

17 óra 25 perckor Nagy Imre rádióbeszédében nemzeti demokratikus mozgalomnak nyilvánítja az előző napok megmozdulásait, bejelenti a szovjet csapatok azonnali kivonását Budapestről, a tárgyalások megkezdését a

Benjámin László

ELESETTEK

Lánctalpakon, egyenruhában jön a HALÁL értetek.

Szerelem, munka, remény, jó és rossz már töletek elvétetett.

De már emléketektől is veszik el a becsületet.

Élők és holtak: fosztogatónak Titeket gyaláz, aki

Ezt a szomorú országot utolsó kincseitől akarja megfosztani.

Hát jöjjön a lánctalpas Hatalom! Szívünket fossza ki!

Ágyúszó, könnyűzene búcsúztatja az elesetteket, nem sírás.

Mi lesz velünk? Már csak a sírban van a szabadulás?

Nincs felelet. Csak a vér van, csak a gyász.

Irodalmi Újság, 1956. november 2.

szovjet haderők teljes kivonásáról, az ÁVH megszüntetését, az amnesztiát, a Kossuth-címer bevezetését, március 15-e nemzeti ünneppé nyilvánítását, az általános fizetésemelést, bér- és normarendezést, az erőszakoskodás megszüntetését a tsz-mozgalomban.

Az ELTE központi épületében megalakul a Magyar Értelmiség Forradalmi Bizottsága a volt pártellenzéki értelmiség befolyása alatt álló szervezetek (Írószövetség, Újságíró Szövetség (MÚOSZ), Egyetemi Forradalmi Diákbizottság, NÉKOSZ, Petőfi Kör stb.) összefogó testületéeként. Vezetői: Ádám György és Markos György.

A Néphadsereg alakulatainál folytatódnak az átállások.

A pártközpontot védő híradások egy része megszökik.

A HM őrzészlóalja szovjet tankoktól támogatva eredményes támadást hajt végre a Széna téri felkelők ellen.

A kiskunhalasi lövészezred két zászlóalja a IX. kerületben foglyul ejtett felkelőket a helyszínen agyonlövi.

A szovjet csapatok (főleg vidéken) egyre inkább semleges álláspontra helyezkednek.

A Budapesti Rendőr-főkapitányság épületében, főként az Egyetemi Diákbizottság kezdeményezésére megalakítják a Nemzetőrséget, mint az új kormányhoz hű, szervezett karhatalmat.

Dudás József a II. kerületi tanácsházban

megalakítja a Magyar Nemzeti Forradalmi Bizottmányt, mint a felkelésből kinövő első kormányellenes politikai és fegyveres csoportosulást.

Megalakul a Magyar Ifjúság Forradalmi Pártja.

Felfüggesztik a kijárási tilalmat, de a gyülekezés továbbra is tilos.

A nyugati nagyhatalmak kérésére összeül az ENSZ Biztonsági Tanácsa a magyar kérdés megtárgyalására. A Szovjetunió tiltakozik, Jugoszlávia tartózkodik.

1956. október 29., hétfő

A Szabad Nép már a Kossuth címet tüzi a fejlécére, és „Hajnalodik” címmel közöl vezércikket, amely Nagy Imre előző esti beszédének szellemében üdvözlö a felkelést.

A Szabad Nép „Válasz a Pravdának” címmel közli Molnár Miklós cikkét, amely élesen visszautasítja a szovjet pártlap „A népellenes kaland összeomlása Magyarországon” című cikkének állításait.

A szovjet csapatok megkezdik kivonulásukat Budapestről, de a Kilián laktanya környékén még összecsapásokra kerül sor.

Budapesten valamivel több mint húsz, vidéken tíz halottja van a harcoknak.

Münnich Ferenc belügyminiszter bejelenti az ÁVH feloszlását, új, egységes, demokratikus rendőrség szervezését.

Megkezdődik az ÁVH lefegyverzése és több tagjának lefogása.

Számos ÁVH-s keres menedéket a szovjet csapatoknál. A budaörsi kiserdőnél így módon mintegy 3200 ÁVH-s gyűlik össze. Az ÁVH-sok másik nagyobb csoportja az Elektromos pályán gyülekezik, majd innen mennek a tököli szovjet parancsnokságra.

A Széna téri felkelők délelőtt Nagy Imre miniszterelnökkel, este az Egyetemi Forradalmi Diákbizottság küldötteivel tárgyalnak a fegyverletételről, csatlakozásukról a Nemzetőrséghez.

Az egyetemeken szervezik a Nemzetőrséget.

Megjelenik az Egyetemi Ifjúság első száma.

Megalakul a Magyar Politikai Foglyok Bajtársi Szövetsége.

A Deák téri főkapitányságon a Néphadsereg, a rendőrség és a szabadságharcosok képviselői létrehozzák a Forradalmi Katonai Bizottságot, vezetője Király Béla lesz.

Országszerte megszüntetik a rádiózavarók működtetését.

A Történelmi Társulat, a Történettudományi Intézet és a Történettudományi Kar történészei csatlakoznak a Magyar Értelmiség Forradalmi Bizottságához.

Magyar kérésre Joszip Broz Tito jugoszláv államfő elnök levelet intéz az MDP elnökségéhez: üdvözlö az új magyar vezetést és annak október 28-i állásfoglalását, de figyelmeztet arra, hogy meg kell védeni az ország szocialista jövőjét. Hasonló üzenet érkezik Wladislaw Gomulka és Josef Cyrankiewicz lengyel vezetőktől is. Velük ellentétben az NDK, a bolgár, a román és a csehszlovák sajtó ellenségesen interpretálja az eseményeket.

Nagy Imre átteszi székhelyét a parlamentbe, amely ezzel a pártközpont helyett az ország politikai központja lesz. Szilágyi József és Széll Jenő megszervezik a miniszterelnöki titkárságot. Régi híveinek többsége ismét Nagy Imre mellé áll, és tevékenyen részt vesz a kormányzat munkájában.

Délután a rádióban elszavalják Benjámín László Eleettek és Tamási Lajos Piros a vér a pesti utcán című versét (ezeket később az Irodalmi Újság november 2-i száma közli).

A Szabad Európa Rádióban Bell ezredes, az éppen megkötött tűzszünet el nem fogadására biztatja a felkelőket. A következő napokban a SZER folytatja a Nagy Imre személye és kormánya elleni hangulatkeltést, és a még mindig fogoly Mindszenty hercegprímás személyére irányítja a figyelmet. A SZER számára kiadták az instrukciót: „Build up Mindszenty”, azaz Kiemelni Mindszentyt, Mindszentyt az élre.

Késő este Janza honvédelmi miniszter bejelenti a rádióban, hogy másnap délután megkezdik a szovjet csapatok kivonását a magyar fővárosból. A Győr megyei Nemzeti Tanács rádió ültimátumot intéz a kormányhoz a harcok teljes megszüntetése érdekében.

A legtöbb vidéki városban az új forradalmi szervezetek vezetésével helyreáll a rend.

Virág Ferenc pécsi püspök először az Állami Egyházügyi Hivatal engedélye nélkül pásztorlevelet ad ki, amely feltárja a magyar katolikus egyház kirívó sérelmeit.

Varsóban több ezer egyetemista és munkás tüntet a magyar követség előtt, koszorút helyeznek el a „magyar felkelés mártírjainak emlékére”.

A szeptemberi háborúba torkollik, és részben

eltereli a figyelmet a magyar eseményekről. Charles Bohlen, az USA moszkvai nagykövete tájékoztatja a szovjet vezetőket arról, hogy kormányának nincsenek tervei Magyarországgal. Georgij Zsukov marsall, szovjet honvédelmi miniszter a moszkvai török követség fogadásán bejelenti, hogy a Magyarországon lévő szovjet csapatok elégségesek a felkelés leveréséhez.

1956. október 30., kedd

A szovjet kormány nyilatkozatot ad ki a szocialista országok közötti kapcsolatokról. Ez többek között megállapítja: lekicsinyelték az egyenjogúság elvét a szocialista államok viszonylatában; a Szovjetunió hajlandó megvizsgálni a Varsói Szerződés értelmében Magyarországon tartózkodó szovjet csapatok helyzetét; Magyarországon a dolgozók jogos mozgalmához ellenforradalmi erők csatlakoztak, akik a földesúri, kapitalista rendszert akarják visszaállítani; a szovjet alakulatokat, amikor a magyar kormány kéri, kivonják Budapestről, és készek tárgyalni a szovjet csapatok magyarországi teljes kivonásáról is.

Mikojan és Szuszlov elhagyják Budapestet, miután jóváhagyták a magyar kormány megkezdett és tervezett lépéseit a többpártrendszer és a semlegesség irányában. A szovjet csapatok megkezdik kivonulásukat Budapest területéről.

Dél előtt a Budapesti Pártbizottság Köztársasági téri székházát megostromolják a felkelők. (A Köztársasági téri párházat a feloszlott ÁVH és a pártapparátus forradalomellenes központjának tartják). Fegyveres csoportok mintegy háromórás harc után elfoglalják a pártszékházat. A véres harc után az elfogott védők közül huszonnégy főt meglincselnek. Az áldozatok között van Asztalos János és Papp József honvédezeres, valamint Mező Imre, a pártbizottság már korábban is Nagy Imrével rokonszenvező titkára, aki a kórházban belehal sérüléseibe. A párházat védő mintegy nyolcvan-száz fő többsége túléli a támadást és a lincselést.

Orvostanhallgatók elfoglalják a IX. kerületi pártbizottság épületét.

Elfoglalják a X. kerületi pártszékházat is.

14 óra 30 perckor Nagy Imre rádióbeszédben bejelenti az egypártrendszer megszüntetését és a demokratikus koalíciós kormányzás felélesztését.

A kormányon belül szűkebb kabinet létesül Nagy Imre, Tildy Zoltán, Kovács Béla, Erdei Ferenc, Kádár János, Losonczy Géza és a Szociáldemokrata Párt által később kijelölendő személy részvételével. Kádár Jánost és Losonczy Gézát államminiszterre nevezik ki.

A kormány elismeri a forradalom által létrehozott demokratikus, helyi önkormányzati szerveket.

Erdei Ferenc után Kádár János is teljes egyetértését fejezi ki a többpártrendszerrel.

A rádió e naptól Szabad Kossuth Rádió, illetve Szabad Petőfi Rádió néven sugározza adásait.

Dudás József fegyveres csoportja elfoglalja a Szabad Nép székházat és nyomdáját. Kiadja a Függetlenség című napilapot és huszonöt pontos kiáltványt tesz közzé „Nem ismerjük el a jelenlegi kormányt” címmel. Ugyanakkor hozzájárul, hogy az épületben a kormányhoz hű lapokat is szerkesszék és kinyomtassák.

Megjelenik a Magyar Szabadság volt pártellenzéki újságírók, Gimes Miklós, Lőcsei

Pál, Kende Péter, Fekete Sándor, Molnár Miklós szerkesztésében.

Ugyancsak megindul a honvédség új lapja, a Magyar Honvéd.

Újjáalakul a Független Kisgazdapárt Ideiglenes

“Ausztria határzárát rendel el a magyar határon, csak segélyszállítmányokat és újságírókat engednek az országba.”

Bizottsága és bizalmáról biztosítja Kovács Bélát. Az FKGP visszaköltözik régi, Semmelweis utcai központjába.

Újjáalakul a Szociáldemokrata Párt, elnöke Kéthly Anna. A Szocialista Internacionálé üdvözlöi a magyar pártot, s meghívja képviselőjét irodájának november 1-jei bécsi ülésére.

Erdei Ferenc bejelenti a Nemzeti Parasztpárt újjáalakítását.

Nagy Imre a kormány nevében fogadja Király Bélát, és megbízza az általa vezetett Forradalmi Karhatalmi Bizottságot az új karhatalom megszervezésével.

18 órakor Nagy Imre és Dudás József tárgyal a Parlamentben.

22 órakor a honvédség rétsági alakulata Pálkinkás (Pallavicini) Antal őrnagy vezetésével a kormány utasítására felsőpetényi háziőrzetéből kiszabadítja Mindszenty József hercegprímást. Nagy Imre miniszterelnöki minőségében hivatalosan is rehabilitálja Mindszenty hercegprímást.

A börtönökben megkezdődik a politikai foglyok kiszabadítása. A budapesti Gyűjtőfogházban Péterfi Miklós műegyetemi hallgató, valamint Darvas Iván színész, Emericzy Kálmán és Mohr József a kiszabadítási akcióorozat vezetői. Később közzétett hivatalos adatok szerint a következő napokban 3324 politikai foglyot bocsátanak szabadon.

Szigethy Attila a győri vagongyár munkástanácsának rendkívüli ülésén elutasítja mind az ellenkormány, mind a Budapest elleni tömegfelvonulás tervét.

Megalakul a Dunántúli Nemzeti Tanács. Elnöke Szigethy Attila, helyettese Szabó György. Másnap felkeresik Budapesten Nagy Imrét, közlik követeléseiket és hangoztatják, hogy támogatják a kormányt, noha a helyi konzervatív erők nyomása azt célozza, hogy a Tanács mintegy ellenkormányként lépjen fel. (Szigethy Attilát, képviselői mandátuma ellenére, 1957 tavaszán letartóztatják, a börtönben öngyilkosságot követ el.) Ausztria határzárát rendel el a magyar határon, csak segélyszállítmányokat és újságírókat engednek az országba.

Olaszországban szolidaritási sztrájkot tartanak.

1956. október 31., szerda

8 óra 55 perckor a legnevesebb politikai fogoly, Mindszenty József hercegprímás megérkezik a budai érseki palotába. A fővárosba vezető útján mindenütt harangzúgás és a lakosság lelkesedése kíséri.

Mindszenty bíboros fogadja P. Werenfried van Straten belga premontrai szerzetest, a híres Speckpatert, az Ostpriersterhilfe vezetőjét, aki a

magyar egyház és nép megsegítését célzó nyugati katolikus segélyszállítmányok előkészületeiről tájékoztatja a hercegprímást.

A Forradalmi Karhatalmi Bizottság gyűlése a Kilián laktanyában, a Corvin közti felkelők, a Műegyetemi Forradalmi Diákbizottság és a Magyar Értelmiség Forradalmi Bizottsága részvételével. A gyűlésen bejelentik, hogy a Forradalmi Karhatalmi Bizottság egységes parancsnokság alá vonja a hagyományos fegyveres erőket. A bizottság célja ezzel az, hogy a fegyveres felkelőket reguláris alakulatokká szervezze, és a kialakuló új rend szolgálatába állítsa.

Nagy Imre kora délután beszédet mond a Kossuth téren. A szűkebb kabinet aznap döntése alapján bejelenti, hogy tárgyalások kezdődtek az országnak a Varsói Szerződésből való kilépéséről, a szovjet csapatoknak el kell hagyniuk az országot, október 23-a nemzeti ünnep lesz.

A Honvédelmi Minisztériumban megalakul a Forradalmi Honvédelmi Bizottmány. Tagjai többek között: Király Béla, Maléter Pál ezredes, Marián István alezredes, Kopácsi Sándor rendőr alezredes, Márton András ezredes.

Maléter Pált a honvédelmi miniszter első helyettesévé, Kovács Istvánt a honvéd vezérkar főnökévé, és az e napokban rehabilitált Király Béla vezérőrnagyot a főváros katonai parancsnokává nevezik ki.

A hivatalos megegyezés és bejelentés ellenére még mindig tartózkodnak szovjet alakulatok a főváros belterületén.

A rádió nyugalomra szólítja fel Budapest népét. Új szovjet csapatok érkeznek az országba és nyomulnak Budapest felé. Késő este elérik Gyöngyöst.

Az újjáalakult Nemzeti Parasztpárt Petőfi Párt néven kezd működni, és irányító testületet választ: Féja Géza, Illyés Gyula, Keresztury Dezső, Kodolányi János, Németh László, Remenyik Zsigmond, Sinka István, Szabó Lőrinc, Tamási Áron; titkára: Püski Sándor. A párt főtitkára Farkas Ferenc. Ideiglenes vezetősége: Bibó István, S. Szabó Ferenc, Jócsik Lajos, Zsigmond Gyula, Szigethy Attila és mások.

A SZOT vezetői felkéri a Szociáldemokrata Pártot a szakszervezetek megmentésére.

Együttes ülést tartanak a XI. kerületi üzemek munkástanácsai a Beloianiszban, majd délután a budaiak a Ganz Villamossági Gyárban.

A Magyar Forradalmárok Pártja a Rákóczi téren rendezett tüntetésen Mindszenty-kormányt követel.

Újjáalakul a Keresztény Demokrata Néppárt.

Kéthly Anna délután Bécsbe indul a Szocialista Internacionálé ülésére.

Újjáalakul az 1947 elején feloszlott Parasztszövetség Kiss Sándor igazgató vezetésével, aki meghirdeti, hogy csak egy parasztpártra van szükség.

Ordass Lajos korábban bebörtönzött evangélikus püspök újra átveszi hivatalát.

XII. Pius pápa táviratban üdvözlöi Mindszenty hercegprímást.

Az osztrák kormány a semlegességre hivatkozva kiutasítja Ausztriából Nagy Ferenc egykori miniszterelnököt.

Eisenhower amerikai elnök televíziós és rádióbeszédében a magyar nép iránti csodálatának ad hangot, ugyanakkor biztosítja a Szovjetuniót arról, hogy az USA sem az új lengyel, sem az új magyar vezetést nem tekinti

potenciális szövetségeseinek.

A szovjet pártvezetésén belül a magyarországi katonai beavatkozás hívei kerekednek felül.

A Moszkvában tárgyaló Liu Sao-csi vezette kínai küldöttség eredetileg a beavatkozás ellen foglalt állást, később azonban tudomásul veszi az új szovjet döntést.

1956. november 1., csütörtök

A szovjet csapatok lezárják a magyar repülőtereket. A magyar kormány megtilja a magyar hadseregnek az ellenállást. Nagy Imre visszautasítja a menekülés gondolatát.

A Magyar Írók Szövetsége felhívásban lép az önbíráskodás ellen.

Losonczy Géza államminiszter délelőtt sajtótájékoztatót bejelent, hogy Nagy Imre, aki aznap átvette a Külügyminisztérium vezetését, magához kérte Jurij Andropovot, a Szovjetunió nagykövétét, és a szűkebb kabinet (Tildy Zoltán, Kádár János, Erdei Ferenc, Losonczy Géza, valamint Dobi István) jelenlétében és jóváhagyásával követeli az országba újonnan érkező szovjet alakulatok azonnali kivonását. Kijelentette, hogy az ország azonnal felmondja a Varsói Szerződést, és kihirdeti az ország semlegességét, amelynek szavatolásáért az ENSZ-hez, a négy nagyhatalomhoz fordul.

19 óra 50 perckor Nagy Imre miniszterelnök beszédet mond a rádióban: „A magyar nemzeti kormány a magyar nép és a történelem előtt mély felelősségérzettel áthatva, a magyar nép millióinak osztatlan akaratát kifejezve kinyilvánítja a Magyar Népköztársaság semlegességét.” Az ország igaz barátságban kíván élni szomszédjaival, a Szovjetunióval és a világ valamennyi népével.

Andropov kezdeményezésére először Münnich Ferenc, majd az ő közvetítésével Kádár János is a szovjet nagykövetség épületébe megy. Kádárt a következő két nap folyamán az MSZMP vezetősége, a kormány és felesége is eltűntnek tekintik.

Este elhangzik a rádióban Kádár János beszéde: „Népünk dicsőséges felkelése lerázta a nép és az ország nyakáról a Rákosi-uralmat, kivívta a nép szabadságát és az ország függetlenségét, amely nélkül nincs, nem lehet szocializmus.” Az első sorokban küzdő kommunistákra, írókra, újságírókra, egyetemistákra, a Petőfi Kör fiataljaira hivatkozva mondja: „Büszkék vagyunk arra, hogy a fegyveres felkelésben, annak vezetésében becsülettel helyt álltatok...” A harc nem azért folyt, hogy a munkásosztály kezéből kivigyék a gyárakat, a parasztságéból a földeket, hanem a demokrácia alapvető vívmányaiért. Bejelenti, hogy a kommunisták új pártjaként megalakul a Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP). Az alapító kongresszus előkészítésére Donáth Ferenc, Kádár János, Kopácsi Sándor, Losonczy Géza, Lukács György, Nagy Imre, Szántó Zoltán összetétellel Intéző Bizottság alakult. A párt lapja a Népszabadság. Kádár felhívással fordul az új demokratikus pártokhoz, elsősorban a Szociáldemokrata Párthoz, hogy minden erővel szilárdítsák meg a kormányt, küzdjék le a fenyegető ellenforradalom és a külső beavatkozás veszélyét. (E Kádár-beszédet, amelyet - az 1956-os Intézet információi szerint - Horváth Márton, Szántó Zoltán és Haraszi Sándor fogalmazott meg, a reggeli órákban vették lemezzre. Esti elhangzásakor Kádár már

„A magyar nemzeti kormány a magyar nép és a történelem előtt mély felelősségérzettel áthatva, a magyar nép millióinak osztatlan akaratát kifejezve kinyilvánítja a Magyar Népköztársaság semlegességét.”

nem tartózkodik a Parlamentben.) Az Építők Székházában tanácskoznak a budapesti munkástanácsok. A kormányt képviselő Vas Zoltánnak nem sikerül őket a sztrájk befejezésére bírni.

Szél Jenőt a Rádió kormánybiztosává, Tamási

Lajos író a helyettesévé, Vásárhelyi Miklóst a kormány sajtófőnökévé, Márton András ezredes Budapest külső védelmének a parancsnokává nevezik ki.

A Népszava ismét a Szociáldemokrata Párt (SZDP) központi lapjaként jelenik meg. Felelős szerkesztője Révész Mihály.

Újra indul a Kis Újság, a Független Kisgazdapárt (FKGP) lapja. Felelős szerkesztője Futó Dezső. A Szabad Ifjúság helyett Magyar Ifjúság címen jelenik meg az ifjúságmozgalmak forradalmi bizottságának a lapja.

Megalakul a Keresztény Magyar Párt Zajgóvári Károly elnökletével Farkas Dénes képviselő kezdeményezésére létrejön a Demokrata Néppárt.

Megalakul a sokáig illegálisban működött, és a börtönbeli kapcsolatokból kinőtt Keresztény Front, amely a különféle keresztény pártok és csoportok összefogását célozza. Vezetője Soltész Jenő, ideológusa Szigeti József domonkos szerzetes tanár és Földy Endre.

A volt politikai foglyok országos szövetsége (POFOSZ) megalakul az Uránia moziban tartott

ezeröttszáz fős gyűlésen.

Újjáalakul a Magyar Cserkészszövetség.

A Fővárosi Tanács VB helyett megalakul a Fővárosi Nemzeti Bizottság, amely a Kisgazda Párt képviselőjében Kővágó Józsefet, a Szociáldemokrata Párt képviselőjében pedig Bechtler Pétert, a koalíciós korszak főpolgármesterét és helyettesét ismét megválasztja tisztségébe.

20 óra 24 perckor a Szabad Kossuth Rádióban Mindszenty József bíboros első rádióüzenete hangzik el: „...Csodálatra méltó hősiesség szabadítja meg most a hazát. A világtörténelemben páratlan ez a szabadságharc. Minden dicsőséget megérdemelnek fiataljaink...” „Most tájékozodom, két napon belül a kibontakozás útjáról személyes szózatot intézek a nemzethez.” Ravasz László, az 1948 után félreállított református püspök rádióbeszédet mond a református egyház nevében.

Nyikita Hruscsov szovjet pártvezető és Vjacseszlav Molotov külügyminiszter a magyarországi fegyveres beavatkozást előkészítendő a szovjet-lengyel határon lengyel vezetőkkel (Gomulka, Cyrankiewicz) konzultált.

1956. november 2., péntek

Az összetűzések gyakorlatilag az egész országban megszűnnek.

A Bosnyák tér és a Ferenciek tere között

megindul a 7-es busz.

Megjelenik a Népszabadság, az MSZMP központi lapja Haraszi Sándor szerkesztésében. Helyettese Fehér Lajos.

Megkezdődik az MSZMP szervezése, Donáth Ferenc irányításával.

Nagy Imre többször is hivatalosan tiltakozik a szovjet csapatok beözönlése ellen.

Kinevezik a szovjet hadsereg kivonásának részleteiről tárgyaló magyar delegációt: Erdei Ferenc, Maléter Pál, Kovács István vezérőrnagy, Szűcs Miklós ezredes.

A magyar kormány kormányküldöttséget nevez ki, vezetője Losonczy Géza, tagjai Kővágó József, Antall József, Márton András, Farkas Ferenc, hogy Varsóban tárgyaljon a Szovjetunió kormányküldöttségével a Varsói Szerződés felmondásának végrehajtásáról, valamint a Magyarországon állomásozó szovjet csapatok kivonásáról.

Ugyanakkor a magyar kormány szóbeli jegyzékben tiltakozik az aznap is folytatódó magyarországi szovjet csapatmozdulatok ellen. A magyar kormány határoz az ENSZ Közgyűlésére utazó magyar delegáció összetételéről (Nagy Imre, Tildy Zoltán, Kéthly Anna és Kovács Béla).

Az ENSZ Biztonsági Tanácsa a magyar kérdés közgyűlésen történő megtárgyalása mellett foglal állást. November 4-re tűzik napirendre az ügyet. Megalakul a Borsod, Nógrád, Szolnok megyéket tömörítő észak- és kelet-magyarországi Nemzeti Tanács.

A Magyar Írók Szövetsége rendkívüli közgyűlést tart. Az Elnökségét kiegészítik Féja Gézával, Keresztury Dezsővel, Kodolányi Jánossal, Lakatos Istvánnal és Rónay Györggyel.

Az Irodalmi Újság közli Németh László „Emelkedő nemzet” című cikkét, Illyés Gyula „Egy mondat a zsarnokságról” című versét, valamint Déry Tibor, Pálóczi Horváth György, Kassák Lajos, Kónya Lajos, Fodor József, Füst Milán, Szabó Lőrinc, Hubay Miklós, Tamási Áron és mások írásait.

Mindszenty bíboros szűkebb körű püspökkari megbeszélést tart Grósz József kalocsai érsek, Shvoy Lajos székesfehérvári és Pétery József váci püspök részvételével. Felszólítja az egyházmegyék ordináriusait, hogy a joghatóságuk alá tartozó békepapokat rendeljék vissza egyházmegyéikbe, ugyanakkor bocsássonak el minden békepapot a vezető állásokból.

A késő délutáni órákban vált világossá Nagy Imre környezetében, hogy Kádár János, az MSZMP első titkára és a miniszterelnök addigi híve eltűnt. Üzenetet sem hagyott hátra. Vele együtt távozott Münnich Ferenc belügyminiszter, akit szintén mindenütt kerestek.

Apró Antal, Kiss Károly, Marosán György és Nógrádi Sándor elhagyja Budapestet és a tőkői szovjet bázisra távozik.

Szántó Zoltán Soldatic nagykövetnek felveti egy esetleges jugoszláv menedékjog kérdését.

A Magyar Izraeliták Országos Irodája, a Hitközség Ideiglenes Forradalmi Bizottsága és a Budapesti Rabbi Kar a rádióban a vallási szabadságát visszanyert magyar zsidóság nevében üdvözi a forradalom vívmányait.

Dudás József egy fegyveres csoporttal megszállja a Külügyminisztérium épületét, amelyet a hadsereg hamarosan visszafoglal, Nagy Imre elrendeli Dudás letartóztatását. Később szabadon engedik Dudást.

Megindul az Új Magyarország, a Petőfi Párt (Nemzeti Parasztpárt) lapja, Féja Géza és Jócsik Lajos szerkesztésében. A vezércikket Pártok és egység címmel Németh László írja.

Újra megjelenik A Szív című, jezsuita szerkesztésű katolikus hetilap.

Hruscsov és Malenkov Bukarestben román, csehszlovák és bolgár vezetőkkel tárgyal, a

szovjet fegyveres beavatkozást előkészítendő. A jugoszláv vezetők hozzájárulnak a szovjet beavatkozáshoz. Hruscsov Münnichet javasolja az új vezetés élére, de jugoszláv javaslatra Kádár János személyében egyeznek meg. Kádár János a Szovjetunióba érkezik.

1956. november 3., szombat

Átalakul a kormány: miniszterelnök és külügyminiszter Nagy Imre; államminiszterek: Tildy Zoltán, Kovács Béla, B. Szabó István (FKGP), Bibó István, Farkas Ferenc (Petőfi Párt), Kádár János, Losonczy Géza (MSZMP), Fischer József, Kelemen Gyula, Kéthly Anna (Szociáldemokrata Párt), valamint Maléter Pál mint honvédelmi miniszter. Az előző kormány

„nem helyezkedünk szembe a történelmi haladás igazolt irányával, sőt az egészséges fejlődést mindenben előmozdítjuk” Mindszenty József

valamennyi szakminiszterét felmentik. Kádár János, a megmagyarázhatatlan távollétében is - Nagy Imre javaslatára - tagja marad a kormánynak.

A parlamentben délelőtt megkezdődnek a magyar-szovjet katonai tárgyalások a csapatkivonások részleteiről, a hősi emlékművek megóvásáról, az ünnepélyes búcsúztatásról. A szovjet hadsereget Mihail Malinyin vezérezredessel az élén egy héttagú tábornoki küldöttség képviseli, a magyar néphadsereget pedig Maléter Pál vezérőrnagy, Kovács István vezérőrnagy és Szűcs Miklós ezredes képviseli. A tárgyalás simán zajlik le. Megállapodnak, hogy a megbeszélések a szovjet parancsnokságon folytatódnak este 10 órakor.

Délután Tildy Zoltán és Losonczy Géza nemzetközi sajtótájékoztatója az Országházban a szovjet csapatmozdulatokról, a magyar-szovjet tárgyalások állásáról, az ellenforradalmi veszélyről, az 1945 utáni változások megőrzéséről. Tildy Zoltán szerint a nemzeti kormány mindent meg fog tenni, hogy a teljes egyenjogúság és függetlenség alapján nyílt, becsületes, jószomszédi viszonyt alakítson ki Magyarország és a Szovjetunió között. Losonczy Géza hitet tesz a most lezajlott forradalom vívmányai mellett, mindenekelőtt a nemzeti függetlenség megőrzése mellett, és leszögezi, hogy a kormány nem fogja tűrni a kapitalizmus visszaállítását.

A csepeli munkástanács és az Újpesti Forradalmi Bizottság a sztrájk beszüntetése mellett dönt.

Országosan előkészületek történnek a munka november 5-i, hétfői általános felvételére.

A Karhatalmi Bizottság közgyűlése Király Bélát választja meg a Nemzetőrség főparancsnokává, helyettesévé Kopácsi Sándort. Állást foglalnak a munka azonnali felvétele mellett.

Délben Nagy Imre fogadja az osztrák követet, aki kormánya nevében csejfolja, hogy Ausztria felől emigránsok tömege érkezik Magyarországra.

A szovjet csapatok lezárják az osztrák határt.

A Petőfi Kör koalíciós alapon újjáalakul. Elnöke Jónás Pál. A kör hetilap és Valóság címen folyóirat indítását határozza el.

Turchányi Egon, Mindszenty bíboros titkára

vezetésével katonák és kispapok lefoglalják az Állami Egyházügyi Hivatal irattárát, és megkezdik az iratok elszállítását.

Este 8 órakor Mindszenty József hercegprímás rádiószózatot intéz a nemzethez. Mindszenty bíboros e rádióbeszédében - amelyet a Kádár-rendszer támadott és meghamisított, anélkül, hogy közölni engedett volna - a lefolytatott harcot nem forradalomnak, hanem szabadságharcnak minősíti. „Demokratikus vívmányokat fejlesztő, szociális érdekektől helyesen és igazságosan korlátolt magántulajdon alapján álló, kizárólag kultúr-nacionalista elemű nemzet és ország akarunk lenni” ... „nem helyezkedünk szembe a történelmi haladás igazolt irányával, sőt az egészséges fejlődést mindenben előmozdítjuk” - hangoztatja többek között. Jogosnak és kívánatosnak tartja a keresztény hitoktatás szabadságának, a katolikus egyház intézményeinek és társulatainak, köztük sajtójának visszaadását. „Mi magyarok az európai népek családi, bensőséges békéjének zászlóvivőiként akarunk élni és cselekedni” - állapítja meg a hercegprímás.

Tildy Zoltán államminiszter a Mindszenty-beszéd elhangzása után Nagy Imre és miniszterei nevében köszönetét fejezi ki a hercegprímásnak „a nagy segítségért”, amelyet a bíboros a rádiószózatával a nemzeti kormánynak nyújtott. Különösen megköszöni Mindszenty beszédéből a munkára szóló felhívást, a semlegesség helyeslését és követelését, a magánbocsszú elítélését, a pártatlan bíróságok illetékességének kiemelését és a pártoskodás helytelenítését.

A szovjet-magyar tárgyalásokról kiadott közlemény szerint a szovjet fél leállította újabb csapatok Magyarországra áramlását.

Este 10 órakor a magyar kormány katonai küldöttsége Maléter Pál honvédelmi miniszter vezetésével Tökölön, a Magyarországi Szovjet Haderők Főparancsnokságán folytatja a délelőtti tárgyalásokat a Malinyin tábornok vezette szovjet katonai küldöttséggel. Kezdetben a tárgyalások a szívélenség jegyében folynak. Éjfél tájt Ivan Szerov tábornok, a szovjet KGB vezetője a tárgyalóteremben letartóztatja a magyar katonai küldöttséget. Az akcióban Piros László és magyar ÁVH-sok is részt vesznek. (Néhány hét múlva Malétert, Kovácsot és Szűcsöt átadják a magyar hatóságoknak, Erdeit szabadon bocsátják.) Este Nagy Imre középszintű román pártküldöttséget (Walter Roman) fogad, és késő éjszakáig tárgyal velük.

1956. november 4., vasárnap

0 órakor a magyarországi szovjet csapatok főparancsnokságát Vaszilij Kazakov hadseregtábornok veszi át.

A kora hajnali órákban Dalibor Soldatic jugoszláv nagykövet megkeresi Szántó Zoltánt, és tájékoztatja Tito és Alekszander Rankovic üzenetéről: a jugoszláv kormány menedéket biztosít Nagy Imrének és társainak.

Hajnali 4 órakor általános szovjet támadás indul Budapest, a nagyobb városok és a fontosabb katonai objektumok ellen.

Budapestet Kuzma Grebennyik gárdavezérőrnagy öt hadosztállyal támadja. A támadó szovjet egységek katonái jórészt a Szovjetunió ázsiai térségéből jöttek. A szovjet katonák legnagyobb része nem tudta, hogy hol van és ki ellen harcol. A főváros védői - nemzetőrök, rendőrök és kisebb-nagyobb honvéd egységek - felveszik velük a harcot,

jóllehet legtöbbjüket álmukban lepi meg a támadás. A támadásról, annak megindulásakor Király Béla tesz jelentést telefonon a Parlamentben tartózkodó Nagy Imrének.

5 óra 20 perckor Nagy Imre drámai hangú rádióbeszédet mond, amelyet kb. 8 óráig többször megismételnek: „Itt Nagy Imre beszél, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke. Ma hajnalban a szovjet csapatok támadást indítottak fővárosunk ellen, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy megdöntsék a törvényes magyar kormányt. Csapatok harcban állnak. A kormány a helyén van. Ezt közlöm az ország népével és a világ közvéleményével.” 5 óra 35 perctől Nagy Imre beszédét valamennyi világnyelven is sugározza a Magyar Rádió. A rádióbeszéd szövegezésében Nagy Imrén kívül Donáth Ferenc és Tildy Zoltán is közreműködik. A Parlamentben ekkor jelen van még: Dobi István, Kristóf István, Rónai Sándor, Szilágyi József, Vas Zoltán.

5 óra 5 perckor a szolnoki rádió hullámhosszán közlemény hangzik el, amely szerint Nagy Imre kormányának volt minisztereiből megalakult a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány, amely a Szovjetunió fegyveres erőinek segítségével megkezdte harcát az ellenforradalom ellen. Először Münnich Ferenc négytagú (Apró Antal, Kádár János, Kossa István, Münnich Ferenc) kormánylistát ismertet, a miniszterelnök megnevezése nélkül. Később Kádár már miniszterelnökként olvassa fel kormánya felhívását és névsorát: Münnich, Marosán György, Dögei Imre, Apró Antal, Kossa János, Rónai Sándor, Horváth Imre. Közülük többen, így Marosán és Rónai is a rádióból értesülnek megbízatásukról.

5 óra 56 perckor Nagy Imre rádióvisszatérésre szólítja fel a Maléter Pál honvédelmi miniszter vezetésével Tökölre távozott katonai küldöttséget. Ez a felhívás ország-világ előtt leleplezi a magyar kormány katonai küldöttségének szovjet részről történt törvénytelen lefogatását.

7 óra 14 perckor a Nagy Imre kormány nevében - orosz nyelven is - felkérlik a szovjet hadsereget, hogy ne lőjenek. „Kerüljük el a vérontást. Az oroszok a barátaink és azok is maradnak”.

7 óra 57 perckor Hágy Gyula író és felesége, Éva az Írószövetség nevében a világ íróihoz és a szellemi élet vezetőihez fordul segítségért magyar, angol, német és orosz nyelven: „...Segítsetek Magyarországon!...Segítsetek! Segítsetek! Segítsetek!” Ez volt a Szabad Kossuth Rádió utolsó életjele.

8 óra 7 perckor a rádió adása zene közben megszakad.

Reggel 6 és 8 óra között a jugoszláv nagykövetségre érkeznek: Nagy Imre, Donáth Ferenc, Losonczy Géza, Lukács György, Szántó Zoltán (az MSZMP Intéző Bizottságának tagjai), valamint Fazekas György, Haraszi Sándor, Jánosi Ferenc, Rajk Lászlóné, Szilágyi József, Táncoz Gábor, Újhelyi Szilárd, Vas Zoltán és családtagjaik. Összesen negyvenhárom személy kap menedéket. Vásárhelyi Miklós, Nádor Ferenc ezredes (a légierők parancsnoka) és Erdős Péter egy jugoszláv diplomata lakásán kapnak menedéket.

Nagy Imre és Donáth Ferenc távozása után a parlamentben maradtakhoz csatlakozik Bibó István, valamint Mindszenty bíboros, aki

hamarosan átmegy az amerikai követségre, és ott menedéjogot kap.

Bibó István mint a törvényes magyar kormány egyetlen, az Országgyűlés épületében maradt képviselője kiáltványt fogalmaz. Megállapítja: Magyarországnak nincs szándéka szovjetellenes politikát folytatni, visszautasítja azt a vádat, hogy a forradalom fasiszta vagy antikommunista irányzatú lett volna. Felszólítja a magyar népet, hogy a

megszállt szovjet hadsereget vagy az esetleg felállított bábkormányt ne ismerje el, s vele szemben a passzív ellenállás összes fegyverével éljen. Bibó István kiáltványa így végződik: „Kérem a nagyhatalmakat és az Egyesült Nemzetek bölcs és bátor döntését a leigázott nemzetek szabadsága érdekében...Isten óvja Magyarországot”. A kiáltvány egy-egy példányát saját kezűleg adja át több nyugati követségnek.

A túlerő láttán a Nagy Imre-kormány és a katonai vezetés nem kísérel meg a fegyveres ellenállást. A szovjet csapatok - helyenként fegyveres harc után - a Magyar Néphadsereg valamennyi alakulatát lefegyverzik. Vidéken több helyen komolyabb ellenállás bontakozik ki, amelybe katonai egységek is bekapcsolódnak

(Békéscsaba, Dunapentele, Szeged stb.) Király Béla reggel 6 órakor beszél utoljára Nagy Imrével. Jelenti, hogy a szovjet páncélos egységek a parlament felé tartanak. Nagy Imre tudomásul veszi a hírt. „Nem kérek további jelentést” - búcsúzik a miniszterelnök a Nemzetőrség parancsnokától. Király Béla ezután szabadságharcosokkal a budai hegyekbe vonul és védelemre rendezkedik be.

Budapest védelmére reguláris alakulattal csupán a Mecseri János alezredes parancsnoksága alatt álló esztergomi hadosztály maradványai tesznek kísérletet Pesterzsébet környékén.

A Tökölön lévő ÁVH-sok feladata, hogy a szovjet csapatokkal elfoglalják a parlamentet, de Soroksárnál kemény ellenállásba ütköznek. Az ellenálló kilövik azt a páncélcsoportot, amelyben a fogoly Maléter Pál tartózkodik. A honvédelmi miniszter sértetlen marad. Budapesten a fegyveres ellenállást a megnövekedett létszámú felkelő csoportok (elsősorban a Corvin köz, a Kilián laktanya, Almásy tér, Széna tér, Pesterzsébet, Csepel) folytatják.

A szovjet csapatok délig elfoglalják a Honvédelmi Minisztériumot, a Belügyminisztériumot, a Budapesti Rendőr-főkapitányságot.

A Kádár-kormány táviratot küld az ENSZ főtűkárának, kéri a magyar kérdés levételét a napirendről.

Soldatic jugoszláv nagykövet közli Nagy Imrével Tito és Rankovic üzenetét, hogy hűveivel együtt ismerje el a Kádár-kormányt. Az MSZMP Intéző Bizottságának a követségen tartózkodó öt tagja ezt egyhangúlag elutasítja.

Az áldozatok száma aznap a fővárosban 135 fő. Eisenhower amerikai elnök tiltakozik a szovjet intervenció ellen.

A szovjet kormány élesen tiltakozik az angol és a francia kormánytól egyiptomi városok bombázása ellen.

1956. november 4-9. között Dunapenteléről, Vácról, Pesterzsébetről és azóta sem meghatározott más helyekről ellenállásra felszólító rádióadások hangzanak el (Rákóczi Adó, Csokonai Rádió, Szabad Rajk Rádió, Róka Adó), de a forradalom és szabadságharc ügye már lényegében elbukott.

Az áldozatok száma november 4-én a fővárosban 135 fő. A KSH 1957. januári jelentése szerint az októberi 23. és január 16. közötti események embervesztesége országos viszonylatban 2652 fő (Budapesten 2045) volt, és 19 226 személy (Budapesten 16 700) sebesült meg. ■

A szovjet veszteségekről 1991-ben készült hivatalos statisztika szerint a szovjet hadsereg 669 katonája vesztette életét, 51-en eltűntek.

A forradalom leverését követő megtorlásban az ENSZ bizalmas adatai szerint 453 főt végeztek ki. Az 1956-os Intézet 340 ember kivégzéséről tud az 1956-os forradalommal kapcsolatban (Rainer M. János, 2006.10.16.)

1958-ban bírósági ítéletet követően vesztették életüket: Nagy Imre, Maléter Pál; Gimes Miklós; Losonczy Géza és Szilágyi József.

(Forrás: MTI, 1956 kézikönyve – kronológia, Gosztonyi Péter: 1956. A magyar forradalom története,

Csonka Emil: A forradalom oknyomozó története 1945-1956., Dr. Szántó Konrád OFM: Az 1956-os forradalom és a katolikus egyház, Mindszenty József: Emlékirataim)

A képek az 56-os Intézet honlapjáról származnak.

Based presently in Montreal, Martin Fisher was born in Budapest in 1983. His family emigrated to Toronto, Canada in 1987. In 2000 they moved to Wellington, New Zealand and in 2003 Martin began studying history at Otago University in Dunedin. It was in Dunedin that he was introduced to the 1956 Revolution and the importance it held in both Hungarian as well as in World History. The following essay explores the national and international ramifications of the 1956 Revolution, written from the perspective of a Hungarian-born Canadian living in New Zealand.

The Hungarian Revolution was a democratic socialist revolution in which the Hungarian nation sought its right to self-determination free from the control of Soviet colonialism. The Hungarian people did not desire the continuation of Stalinist one-party rule and reacted to the Soviet imposed government's repressive policies by seeking a democratic multi-party system within the rubric of socialism. The hollow propaganda of the United States (US), outlined in its 'roll-back' strategy, openly endorsed rebellion but in the end did not dare risk military intervention as it would during the same time in Egypt during the Suez Crisis. Both world superpowers maintained that the status quo of the Yalta-Potsdam agreement would remain in place. The Hungarian right to self-determination was in the end not only denied by the Soviet Union but was collectively betrayed by all the Great Powers as they converged in the United Nations (UN). In the end the right to self-government by millions of Hungarians and a possible end to the Cold War were sacrificed for the short term gains of regional and world powers.

BACKGROUND TO THE REVOLUTION

From 1949-1953 the Socialist Republic of Hungary was under the tyrannical and totalitarian rule of Mátyás Rákosi, a Muscovite disciple of Joseph Stalin. His regime was one in the classical Stalinist totalitarian form which included the abolition of a multi-party system as well as the maintenance of Party and societal discipline through a secret police, the AVH. The anti-Tito campaign that had enveloped the Soviet Union in 1948 provided a pretext for dealing with the communist opponents of Rákosi and his allies. The charge of Titoism was applied to anyone in the Party who displayed any autonomous thought different from the Stalinist Party organ. The category of enemy grew day by day just as it had in the Soviet Union. First class enemies were blamed then the kulaks and the reactionaries, the Trotskyists and the Titoists, those who fought in the Spanish Civil War and finally Jews came to be accused as 'Zionist agents'. The Rákosi purges terrorized both the urban dwellers and those in the countryside and naturally created an air of contempt for the Stalinist figurehead Rákosi and stoked the flames of Revolution.

In 1953 Stalin's death brought down the Rákosi regime and Imre Nagy succeeded him as Prime Minister. He set a new course for Hungary where "fake trials and arbitrary methods were abjured, political prisoners were freed, rehabilitated, even compensated; and deportations ceased." As the regime began to form a socialist but liberal political

THE HUNGARIAN REVOLUTION A REVOLUTION BETRAYED

system, re-Stalinisation began to occur as Nagy was imprisoned and Rákosi was returned to his throne. Rákosi proceeded, among other things, to conduct a secret agreement with the Soviets for the exploitation of new uranium deposits discovered in Pécs. The incredibly small compensation which the Soviets were providing to Hungary was a vivid example of the absolute oppression which Soviet colonialism was imposing upon the country.

On October 23rd 1956 an uprising began with students and writers that soon spread to workers and farmers. A revolutionary fever stormed through the country like a brush fire and by the end of the day all that remained of Stalin's statue in Budapest were his boots. Marian Bielicki, a Polish journalist described the emotion and symbolism behind the demolition of the Stalin statue: "Thus the people smashed the statue, breaking the symbol of slavery and wild oppression and crime... This is the fall of a new Bastille. Here on its ruins, we see the flag of freedom which opens the road towards the future of socialism freed from lies and vices, from a system which falsely paraded as socialism." Nagy was released from jail and the announcement that he was Prime Minister reached the radios of Hungarians on October 24th. On the same day Russian tanks entered the streets of Budapest.

SOVIET INTERVENTIONS

In the words of the "Report of the United Nations Special Committee on the Problem of Hungary" the uprising was described as a "spontaneous national uprising" which was "at first entirely peaceable", but due to the conduct of the AVH, specifically in their opening fire on non-violent protesters, quickly turned violent. Other than the lynchings and beatings of the AVH, the entire will of the Hungarian people and all of their anger was directed at their Russian oppressors. For once Hungarians were united as nationalists and the internecine strife which chauvinism and anti-Semitism created was set aside for the sake of independence.

Initially it even seemed that the Soviets were supporting the new reform-minded government of Imre Nagy and Soviet troops and tanks actually began to leave Hungary on October 30th. Later that day Nagy announced that "in the interests of further democratization" the one party system would be abolished and a "government based on the democratic cooperation of the coalition partners as they existed in 1945" would be created. He emphatically stated that Hungary would seek neutrality and remove itself from the Warsaw Pact. On October 31st, *Pravda* published the following statement:

The countries of the great commonwealth of socialist nations can build mutual relations only on the principles of complete equality, respect for territorial integrity, national independence and sovereignty and non-interference in one another's affairs... The Soviet government is prepared to enter into appropriate negotiations with the government of the Hungarian People's Republic and other members of

the Warsaw Treaty on the question of the presence of Soviet troops on the territory of Hungary.

Despite these assurances it is now known that the Presidium met on October 31st and with America preoccupied by the Suez Crisis, it was decided that force should be used to intervene in Hungary: "If we depart from Hungary, it will give a great boost to the Americans, English and French — the imperialists. They will perceive it as weakness on our part and will go onto the offensive. We would then be exposing the weakness of our positions. Our party will not accept it if we do this. To Egypt, they will then add Hungary. We have no other choice." And thus the fate of Hungary was decided not by its own people but by those Great Powers around it.

WESTERN ENCOURAGEMENT AND COMPLACENCY

In Washington the Eisenhower administration, despite their "Cold Warrior" rhetoric and 'roll-back' strategies, never gave credence to the idea that a Soviet satellite could change its government from within. Secretary of State John Foster Dulles and the CIA were thus completely unprepared for the developments taking place in Hungary as well as earlier in Poland. In a memorandum sent from Dulles to Henry Cabot Lodge on October 24th Dulles states that he "is worried that it will be said that here are the great moments and when they came and these fellows were ready to stand up and die, we were caught napping and doing nothing."

This was only two days after student demonstrations in Budapest in which they demanded the withdrawal of Soviet troops. Thus even in the early stages of the uprising, the Eisenhower administration initially seemed like it would support a new government in Hungary. Radio Free Europe (RFE), which was under direct CIA control and administration, had at the same time been encouraging the militants of the uprising to continue their fight. A broadcaster assured listeners that "the Soviet forces deployed against Hungary are not invincible. The troops available [to the Soviets] have been used up. . . . The Hungarian forces are superior to these." Throughout the uprising the RFE continued this suicidal encouragement. The CIA would later deny that the broadcasts could be seen as "inciting an armed revolt".

Despite these encouragements neither the US nor the British or French would have anything to do with the revolutionary elements at work in Hungary. Appeals from students, writers and workers in front of various Western embassies as late as December 4th to send weapons or any type of material backing were completely ignored. All three of the great Western powers made clear the fact that they would not intervene anywhere in Eastern Europe, proclaiming that those areas were clearly within the Soviet sphere of influence. The UN Charter, with its claims that all people have an inherent right to self-determination was ignored. This was true not only of the Soviet Union but also of the US, England and France. Despite the massive amounts of American liberation propaganda that was aimed at Eastern Europe, the reality was that they had limited options regarding any sort of intervention any-

where within the Soviet sphere of influence. US Secretary of State John Foster Dulles reiterated this notion when he made an appearance on the popular television program *Face the Nation* on 21 October and stated that the US would not send any troops to Poland even in the event of Soviet armed intervention.

This position of neutrality set the precedent for the American position that was to develop only a week later in relation to the revolutionary changes occurring in Hungary despite their clear contradiction to the propaganda of the RFE. Dulles maintained this position of neutrality and declared that the US was not seeking Poland or Hungary as potential military allies. The US Secretary of State then instructed Charles Bohlen, the US Ambassador to the Soviet Union, to draw his statements to the eyes of the Soviet leaders. While Eisenhower did personally praise the Hungarians for their "brave fight for freedom", both he and Dulles essentially provided the Soviets with the freedom to act by whatever means necessary to suppress the Hungarian uprising. Without any army or air force and with barely any ammunition, the Hungarian Revolution was left for dead by the "free world".

THE SUEZ CRISIS AND SUPERPOWER POLITICS

Thus all the three great Western powers distanced themselves from this democratic movement and instead focused on the Suez Crisis, at least as long as it suited each powers' purposes. England, France and Israel's planned attack on Egypt was set for October 29 but these dates were made without informing the Eisenhower administration. The Suez Crisis functioned directly as a device for distracting attention away from the armed Soviet intervention in Hungary. At this point the Eisenhower administration was seeking to appease most Middle Eastern nations so that the US would have Arab support. The US reacted angrily to the actions of their European allies and their UN representative, Henry Cabot Lodge, was instructed to submit a draft proposal calling for the immediate cessation of all military operations in the Middle East. This motion was certainly an anomaly in the history of the UN as the US and the Soviet Union voted in concert against Britain and France. Thus at a time when the US, Britain and France should have been condemning the Soviet Union in concert for their armed intervention in Hungary they were instead in disagreement over another area of international affairs.

It was only after the European-American disagreement on the Suez Crisis that England and France forced the Hungarian question from the Security Council to the emergency session of the General Assembly. Because of the animosity that existed at the time between the US and England and France, the Americans set about doing everything in their diplomatic power to frustrate the UN strategy of the British and French, preventing the submission of a draft proposal until the second Soviet intervention on November 4th. At this point Lodge unilaterally implemented the British-French initiative. Unfortunately this resolution made no reference to the recognition of Hungary's neutrality, which had been a point which Imre Nagy had emphasized so ardently in his appeals to the UN Secretary General Dag Hammarskjöld.

The Hungarian revolution represented a truly democratic mass movement in which the PEO-PLÉ sought a government which would represent their national interests. This notion extended to foreign policy as well and the government of Imre Nagy resolutely maintained that Hungary chose to maintain neutrality in the form of Nehru's India or Titoist Yugoslavia and would annul its membership in the Warsaw Pact. While Eisenhower sympathized with the idea of a zone of neutral central and eastern European states, Dulles feared the growing power of the non-aligned movement and thus was opposed to Hungary's neutrality. In a way Dulles had reason to be concerned about the increasing power of a non-aligned movement as Tito himself, despite originally publicly expressing his solidarity with the Nagy government, had hoped that the Hungarians would look towards Yugoslavia for their new social, political and economic model. In the end it seems that the revolution was largely a victim of the global and regional power struggles taking place. By the 2nd and 3rd of November, to the great relief of Khrushchev, the Yugoslav leadership agreed not only that armed intervention was necessary but that they would also help in the task of eliminating Imre Nagy and his supporters.

The Hungarian revolution ultimately failed because it opposed the Yalta-Potsdam system of superpower domination and even powers such as Yugoslavia who themselves were products of this Cold War system. Despite the Soviet Union's deep power crisis after Stalin's death and its rupture with China, the US refused to take advantage of its exceptionally good moral and political situation in light of the French and British imperial escapades during the Suez crisis. While Soviet tanks and a rejuvenated AVH terrorized Hungary the United States and the Great Powers put on a theatrical show in the UN. The 'roll-back' strategy of Cold Warriors such as the Dulles brothers was exposed as a purely verbal exercise and a serious chance at ending the Cold War was missed. Instead of supporting a democratic socialist regime such as Imre Nagy to fight Soviet communism, they turned to corrupt and cruel generals such as Ngo Dinh Diem in Vietnam and Generals Pinochet and Suharto in Chile and Indonesia.

Thus in the end American, English and French complacency combined with the Soviets' own self interest served to destroy this democratic and socialist revolution.

Approximately thirty-three years later the Cold War ended without any direct Soviet-American military confrontation. The Kádár government, which was referred to by George Mikes as "a head without a body", managed to survive, body-less, for those same thirty-three years. While Nagy's government maintained its neutrality, the government of Árpád Göncz and József Antall would become an automatic ally of the US. Rather than support the independence of the Hungarian people, the US waited for those thirty-three years, so that Hungary could become another of its vassals. The era of Soviet colonialism ended in 1989 but the age of American hegemony in Hungary and around the world has only begun. ■

[Bibliography available from Editor]

famous hungarians:

ANDRÉ KERTÉSZ

COLUMNIST
PAUL HELLYER

This is the first in a series of articles in which I will look at the lives of famous Hungarians. What do I mean by famous? I mean those Hungarians who made a contribution beyond their shores and who influenced the world in some significant manner in science or a similar field. I guess you could say I mean those lives which made a difference to others.

I have chosen as the first Hungarian life to examine that of André Kertész, one of the greatest photographers of the 20th century. He is regarded as a seminal figure in the development of the documentary style of photography, or photojournalism, the telling of everyday life of everyday people. The 20th century is really the democratic century: the time when the "common man" would find his true place. The photographer who captured and echoed this imperative best and led the way for all photographers who followed was Kertész. His career as a photographer was the longest of any of the greats of the last century and there is no other who has taken as many great photos whether, portrait, still life, landscape or abstract.

There is a peculiarly Hungarian quality to his work; there is a romantic lyricism in his photos that echoes the Hungary he grew up in: both in Budapest where he was born and in the countryside where he spent many happy days. Kertész was a poet in the great Hungarian tradition, but he was a poet of light; he created images of simple, everyday life and objects that constantly reveal themselves to the viewer, that draw you into the photo and transport you, mysteriously and dreamily, to another world.

Take for example, the photo Montmartre, taken in 1927. We are looking down some stairs, the shadows of the railings casting peculiar, disparate angles, unsettling the viewer. At the bottom of the stairs, beside a lamplight, sits a man, waiting; what for we can't know, perhaps he's a beggar waiting to accost passers-by, perhaps just a man, tired and watching the world go by. A woman is walking briskly towards the steps, striding forward. She seems almost to be veering away from the man, as if sensing danger. There is a feeling of menace in this photo. We can only imagine. The light, the diagonals, the everydayness of the scene is pure Kertész: the photo touch-

es our heart, our spirit, our mind. Pure poetry!

Where did this genius spring from? Kertész was born at the height of the golden age of Budapest, in July 1894. The city he grew up was bustling, prosperous and confident. Everywhere you looked there was energy, excitement, in the cafes, along the tree-lined avenues, the ring roads, the promenades along the Danube and in the vibrant buildings that sprung up celebrating its Hungarianness and a thousand years of history. This was the city of Krúdy, Ady, Bartók, and Molnár. Of Hungary's seven Noble prize winners, five were born, like Kertész, in Budapest, between 1875 and 1905. Kertész first picked up a camera as an 18 year-old and would spend the next ten years developing his craft in Hungary, capturing light and the Magyar world which he inhabited. His early photos are of village life, of the Puszta and of his beloved Budapest. His unorthodox approach, his experimenting with angles and light also began here. Take for example, his *Underwater Swimmer*, *Esztergom*, 1917 which he took while recuperating from wounds suffered while fighting on the Serbian front. Here we see light, distortion, irregularity, yet a lyricism and softness, all traits of Kertész.

At the age of 23 he was a fully mature photographer, confident and certain, his genius already formed and evident.

In 1925, with a social and political climate unsympathetic to artistic creativity, he moved to Paris and like many other Hungarians saw in this city echoes of their own Budapest. In Paris he experimented with distortion, nudes in particular. But he captured Paris and the life of the artists, all brimming with new ideas such as Surrealism and Dadaism. This spilled over into his own work, including a series of distorted nudes that broke new ground. *The Fork*, or *La Fourchette* taken in 1928 is one of his most famous from his Paris years. His profound lyricism found its truest expression in the photos of him and his wife, Elisabeth. She was the love of his life and they were together for nearly all of their adult lives. Perhaps his most profound picture of the two of them is the one entitled, *Elisabeth and I* taken in 1931. The full-frame version shows him sitting beside Elisabeth, his arm around her, his hand resting on her shoulder, while he looks adoringly at her. She, however, is look-

ing straight at the camera, as if accepting that her world is also the world of the camera. While moving and tender in itself, Kertész took the photo one step further by cropping it. Now we only see the left side of her face, staring at the camera, and his hand on her shoulder. This has been described as one of the greatest photos of the bond between a man and woman. Its strength and beauty lies in its utter simplicity. But I think only of Ady and his great love poem, *I guard your eyes (Őrizem a szemed)* when I look at this photo. As I think Kertész must have too: this is a Hungarian love poem created with light.

When Elizabeth died in 1977 he reprised this photo (titled *For Elizabeth*) by photographing the cropped version of the photo and adding a wreath around his hand on the original photo. You can almost feel his grief. *With my old man's wrinkled hand, with my old man's squinting eyes, let me hold your lovely hand, let me guard your lovely eyes.*

In 1936 the Kertész's moved to America. The storm clouds of Fascism were growing darker and there was less and less work available for such an innovative and apolitical photographer as Kertész. His Jewish background did not help either. For many decades he would not receive the recognition he had in Paris and he spent years working as a freelance photographer for magazines such as *Look*, *Harper's Bazaar*, *Vogue*, and *Town and Country*. He regarded these as his "dead" years, describing his work from 1949 until 1961 as "worthless hackwork". He retired and embarked on a series of personal projects; including photographing the view from his twelfth-story Fifth Avenue apartment. He was angry at being ignored and misunderstood. He was after all, a European, steeped in the language and art of the Old World, and not in the brash, commercial, yet prudish world of America. He was bitter at his lack of recognition. But such was his strength, and talent, that he resurfaced in his late sixties and started to receive the recognition he richly deserved. His photo *Washington Square* is classic Kertész, unorthodox, lines and angles with a single figure, alone, going somewhere.

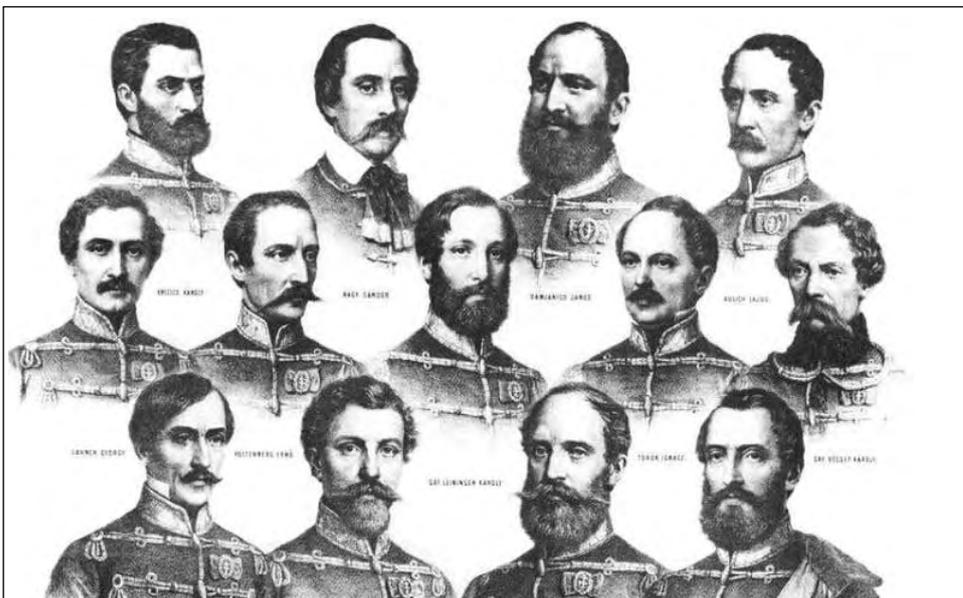
My personal favourite from his latter years is *Martinique* from 1972. The composition is simplicity itself, the view from a balcony looking out to sea, the photo divided by the frosty glass door, behind which we see a dark, mysterious figure, matching the mood of the dark clouds and the slightly angular horizon.

He would visit Hungary again in the 1980s shortly before his death in 1986 at the age of 91. The photos from that time show the same love of the everydayness, the landscape and the people. By this time he had received the recognition he deserved; prizes and accolades poured to him. The

New York Metropolitan Museum of Art purchased 100 prints from him in 1984, the largest ever acquisition of photographs from a living artist by a museum. André Kertész is now regarded as a great artist of the 20th century, a genius who captured the essence of the everyday life in a unique, yet Hungarian manner. ■

AZ ARADI VÉRTANÚK EMLÉKÉRE IN MEMORY OF THE 13 MARTYRS OF ARAD

ADY ENDRE:

OKTÓBER 6.

Őszi napnak mosolygása,
Őszi rózsá hervadása,
Őszi szélnek bús keserve
Egy-egy könny a szentelt helyre,
Hol megváltott - hősi áron -
Becsületet, dicsőséget
Az aradi tizenhárom.

Az aradi Golgotára
Ráragyog a nap sugára,
Oda hullt az őszi rózsá
Hulló levél búcsú-csókjá;
Bánat sír a száraz ágon,
Ott alussza csendes álmát
Az aradi tizenhárom.

Őszi napnak csendes fénye,
Tűzz reá a fényes égére.
Bús szívünknek enyhe fényed
Adjon nyugvást, békességet;
Sugárdon szellem járjon
S keressen fel küzdelminkben
Az aradi tizenhárom.

István Pekár first became known to us in his capacity as president of Duna TV. He now works as a journalist and a farmer, and he is also a council representative of the village of 700 where he lives. His connection with New Zealand has become all the stronger because his daughter, Marianna, who has been studying over the past two years at Otago University, is now engaged to a South African New Zealander!

István begins this letter from Hungary with the serious problems facing Hungary's agricultural sector, attributable to the drought over spring and summer and the bio-ethanol programme seen by its sceptics as the covert work of the oil lobby. The result is unmanageably high prices of grain that no farmer can afford. But the media and the daily newspapers continue to concentrate rather on politics, which just about everyone is utterly sick of. István estimates that the 75-80% of the population is completely disillusioned and wants fundamental change. Society is just waking up to the fact that since the fall of communism, all of the country's assets have been sold or privatised, and the debt just keeps growing. The more valuable properties are in foreign investors' hands, and even much of the workable land lies barren, with the speculator owners living elsewhere.

In the meantime Hungarian President László Sólyom opened the autumn parliamentary session with an astute and outspoken speech in which he attempted to put into perspective deliberately distorted half-truths. He said that while there is no extreme right movement in Hungary, there is no danger of fascism. He condemned the establishment of the Hungarian Guard, but at the same time he denounced the associated inciting.

Politics aside, István sees a gradual awakening of those living in the countryside, of the "little person". People have had enough and are starting to realise they can only count on themselves. They have had enough of paying the highest rates in Europe for mobile calls and 2-3 times as much as Western Europeans for bank transactions. And they are beginning to question Hungary having to spend so much more than other countries on building motorways and on other infrastructure. But the answers lie not in protests on Kossuth Square, but in thinking individuals. The hope for change, István believes, rests with education, the Church, and families teaching good values.

Szokatlanul csapadékos, hűvös a szeptember a Kárpát-medencében. Hiába szemerkél azonban napokon át az eső, árad meg a Duna, a tavasztól augusztus közepéig tartó aszályban kiszáradt patakok medrében még nyoma sincs a víznek. A melegrekordokat döntő kánikula elsősorban a mezőgazdaságban érezteti hatását. A búza ára több mint a duplájára nőtt, de legalább kapható. Az aratásra váró kukoricát viszont hiába próbálják felvásárolni a kereskedők, a gazdák várnak, hátha még tovább emelkedik az ára. Az aszály mellett a piacot megbolondította a bioetanol program is, amiben

a józanabbak nem hisznek. Úgy gondolják, csak az olajlobby titkos szándékú akciójáról van szó. Az állattartók viszont nyilvánvaló vesztesei az eseményeknek, hiszen az 50-60 ezer forintos tonnákénti gabona minden állatfaj számára megfizethetetlen.

Az agrárproblémákkal azonban csak a szaklapok foglalkoznak, a médiát és a napi sajtót a politika napi szócséplései kötik le. Az érdeklődés azonban egyfajta utálattal vegyül, a politikai elit elutasítása még soha nem volt olyan erős, mint manapság. A mintegy tíz éve tartó parlamenti tolvajozás és hazugozás gyümölcse beérett, a kisember csak szitkozódva emlegeti a politikát. A nagy pártokhoz feltétlenül hű 20-25 százaléknyi választón kívül a többiek a fundamentumig való változást szeretnék. Teljes a kiábrándulás.

A társadalom most ocsúdik fel, hogy rendszerváltás óta az ország szinte minden erőforrását, vagyoni elemét privatizálták, eladták, miközben az eladósodottságunk is aggasztóvá vált. Kiszolgáltatottan állunk a Kárpát-medence közepén, nincs hadseregünk, minden ásványkincsünk, értékesebb ingatlanaink többsége külföldi befektető kezén van, a termőföldek jelentős részének is olyan tulajdonosa van, aki nem lakik a közelben, csak befektetésnek tekinti a birtokot. Még a városok önkormányzata rendelkezhet némi vagyonnal, amit telkek, ingatlanok jelentenek, de a falvaknak úgyszólván semmi mobilizálható vagyontárgy nincs a kezükben. Az álságos kárpótlási törvényben még az évszázados közbirtokossági legelőket, erdőket is privatizálták, ezek a települések csak az egyre fogyó állami gondoskodásra számíthatnak. Az erdélyi és felvidéki magyarság sajnálkozva tekint az anyaországra, amelyre még néhány éve is felnézett, egyfajta menedéknek tekintett.

Az Országgyűlés őszi időszaka Sólyom László köztársasági elnök beszédével kezdődött, alaposan felborzolva a kedélyeket, különösen a magyar tömegkommunikációt 80 százalékban uraló baloldali lobbifogadta elutasítóan. A politológusok,

és a mértéktartó újságírók azonban történelmi formátumú, kiválóan felépített szónoklatnak minősítettek. A köztársasági elnök igyekezett az igazsággá sulykolt, torzított féligazságokat, hazugságokat a helyükre tenni. Kijelentette, hogy bár a radikális jobboldal jelen van Magyarországon, de nincs fasiszta veszély. Elítélte a Magyar Gárda létrehozását, de határozottan elutasította az alaptalan ríogatást is. Külön kiemelte – mint politikai szélsőséget – a huszonhárommillió románial ríogatást, ami közismerten a miniszterelnök szellemi terméke volt. Ezzel nyíltan szembe fordult egymással a két közjogi méltóság, ilyen nyílt konfrontáció csak az Antall-Göncz érában fordult elő.

Ennyi talán elég is az óhazai politikából, szerencsére a haza nem ebből áll, s bizonyosan nem ez a lényege. Újságíróként, gazdálkodó emberként, egy alig hétszáz lelkes nőgrádi község önkormányzati képviselőjeként látok, érzek egyfajta megújulási készséget, ami a magaspolitika ellenében alakul, fogalmazódik meg. A kádári gondoskodó állam káros beidegződéseiből csak most ébred a vidék népe, a kisember, most döbben rá, hogy senkire sem számíthat, az érdekeit magának kell megfogalmazni és megvédeni.

Ez a szándék persze csak óvatosan fogalmazódik meg, de lassan erősödik. Az emberek érzik, hogy nem lehet kizárólag a politikai erővonalak mentén gondolkodni, szükség van attól eltérő, a helyi közösség valós érdekeit megfogalmazó stratégiára. Ezek a gondolatok fogalmazódtak meg az augusztus 20-i ünnepségek során, amikor a szentistváni vármegyerendszer autonómiára épülő rendszerét hozták fel példaként.

Nem tudom, hogy sikerült-e érzékeltetnem, hogy valami nagyon súlyos válsággal küzd az óhaza, és a társadalomnak egy kis része egyre inkább érzi, hogy csak mélyreható változások indíthatják el az emelkedést. Ennek a változásnak azonban nem a Kossuth téren, hanem a polgárok lelkében, gondolkodásmódjában kell lezajlania.

Európa, a görög-keresztény gyökerű nemzetek érdekszövetsége egyre fogyó befolyását félti a világ egésze felett. Nem híve semmiféle változásnak, a mélyrehatónak sem, a forradalminak végképp nem. Azok a néhány ezer fős csoportosulások, amelyek a Kossuth téren olykor demonstrálnak, csak karcolásokat ejthetnek a hatalom testén. Amennyiben egyre erőtlenebb próbálkozásaikkal egy veszélyességi küszöböt átlépnének, a hatalom azonnal rájuk sütné a lázadás bélyegét, az ellenzék pedig álságos szalonképességét vigyázva kihátrálna mögüliük.

Az illúziók útja helyett tehát a kevésbé látványos, de mindenképpen biztosabb alapot adó nemzetnevelést kellene választani. Erre nem alkalmas sem a tömegkommunikáció, sem a politika. Mind a kettő túl rövidtávon gondolkodik és túl felszínes. Az oktatási rendszer, az egyház, a családi nevelés tere lenne ez, ahol minden törekvő emberben tudatosítani lehet a saját és nemzete érdekeit megfogalmazó értékrendet. Ehhez viszonyítva aztán el tudja dönteni, hogy a politikai szándékok, divatok, hosszú távon mennyire szolgálják az ő érdekeit.

A szovjet befolyás évtizedei, majd a félresiklott

rendszer váltás éppen azt az értékrendet rombolta le, ami a lakosság túlnyomó többsége számára elfogadható volt, s amelyben kereshette, s megtalálhatta a boldogságát. Ma nincs értékrend, illetve az uralkodó értékrend a lakosság néhány százaléka számára elfogadott csak.

Gyakran halljuk a védekezést, hogy ezért éppen a jövőképektől megfosztottak a felelősök, akik nem beszélnek nyelveket, nem rendelkeznek tőke-jövedelemmel, nem ismerik a mai vállalkozó világ természetét. Ez igaz, de ki tanította volna meg velük mindezt? A rendszerváltó politikai, gazdasági és kulturális elit mindent megtett, hogy a társadalom a bennfentesekre és kirekesztettek

hasadjon szét. A magyar lakosság ezermilliárdokat vesztett azon, hogy a legmagasabb telefona-rifákkal kommunikálhatott, a pénzügyi tranzakciós költségek kétszer-háromszor magasabbak a nyugat-európaiaknál, nálunk készülnek a legdrágább autópályák és infrastruktúra rendszerek. A lakosság jövedelméhez képest a gazdasági érdekcsoportok itt vethetik ki a legmagasabb sarkokat. A rendszerváltó hatalom tűri ezt, sőt gyakran osztozik a tisztességtelen jövedelmeken.

Kedves honfitársaim! Talán túlzottan keserűre sikerült ez az óhazai levél, de azért próbáltam megmagyarázni a magyarázhatatlant, mert sok kérdést kapok szomszédos országokban élőtől, akik nem

értik a magyar állapotokat. Ha ők a szomszédban nem értik - sőt mi magunk sem igazán -, hogyan érthetnék Önök a Planétánk másik oldalán.

Helyzetértékelésemet ne tekintsék teljesnek és pontosnak, nyilván ez is tele van szubjektív elemekkel. Nem több mint egy vélemény, amely szeretne túlmutatni a politikai kereteken. Az Óhaza küszködik, vajúdik, szenved. Kísérjék figyelemmel, együttérzéssel, szeretettel ezt a folyamatot, és bizunk, hogy rátalálunk a saját utunkra. Ahogyan az aszály is véget ér egyszer, s megjelenik a patakmeder alján az éltető víz, úgy az örökké megújuló emberi szellem is megtalálhatja a helyes irányt! ■

Pekár István

HALOTTAK NAPJÁRA IN COMMEMORATION OF ALL SOULS' DAY

Ne sírj, mert szeretsz engem

Don't Cry Because You Love Me

A halál nem jelent semmit.

Death means nothing.

Csupán átmentem, a másik oldalra.

I've simply gone across to the other side.

Az maradtam, aki vagyok és te is önmagad vagy.

I remain who I was and you are who you were.

Akik egymásnak voltunk, azok vagyunk mindörökre.

What we meant to each other, we will remain for ever.

Úgy szólíts, azon a néven, ahogy mindig hívtál.

Call me by the name you have always called me.

Beszélg velem, ahogy mindig szoktál,
ne keress új szavakat.

Speak to me as you always have,
don't look for new expressions.

Ne fordulj felém komoly, szomorú arccal,
folytasd kacagásodat,
nevessünk együtt, mint mindig tettük.

Don't turn to me with a solemn, sad face,
keep chuckling,
let's laugh together as we always have.

Gondolj rám, kérj, mosolyogj rám, szólíts.

Think of me, pray for me, smile at me, call for me.

Hangozzék a nevem házukban,
ahogy mindig is hallható volt,

Let my name be heard at home
as it has always been,

ne árnyékolja be távolságtartó pátosz.

let not the solemnity of distance cast its shadow.

Az élet ma is olyan mint volt, ma sem más.

Life is the same today as it has always been, nothing different.

A fonalat nem vágta el semmi, miért lennék a gondolataidon kívül...
csak mert a szemed most nem lát...

The thread has not been cut, why would I not be in your thoughts...
just because your eyes can't see me...

Nem vagyok messze, ne gondold.

Don't think I am far away.

Az út másik oldalán vagyok, lásd, jól van minden.

I'm on the other side of the way, see, everything's okay.

Meg fogod találni a lelkemet és benne egész letisztult szép
gyöngéd szeretetemet.

You will find my soul again and in it my wholly purified
beautiful tender love.

Kérlek, légy szíves... ha lehet,
töröld le a könnyeidet,

I beg of you, please... if you can
dry away your tears,

és ne sírj azért, mert annyira szeretsz...

and don't cry because you love me so.

Szent Ágoston (ford. anon.)

St. Augustine (trans. anon.)

[Köszönet Koroly Gábornak ezért a versért! – szerk.]

VISIT OF FRENCH PRESIDENT SARKOZY TO BUDAPEST

"You can imagine that I arrive today in Hungary as head of state with deep emotions," Sarkozy was quoted as saying in an interview published on 14 September 2007 in the daily *Népszabadság*.

French President Nicolas Sarkozy's trip to Budapest was the first stop in a tour of Europe which will see him or his prime minister, Francois Fillon, visit all European Union (EU) capitals between now and 1 July 2008, when France takes over the EU presidency.

The French leader said Hungary was a "special country" for him because he is the son of a Hungarian immigrant. Sarkozy's father (Pál) left Hungary after World War II. "I do not forget that this is the birthplace of my father. And after all, it's not everyday that there is a president of the republic who is half-Hungarian," Sarkozy joked at the press conference with Hungary's Prime Minister Ferenc Gyurcsány.

Sarkozy believes that EU countries need to develop a series of joint policies and become more dynamic in speeding up the bloc's modernization. "Europe cannot remain immobile, Europe has to take a step forward," he said in a speech in Parliament. "I'd like the French presidency to be useful for Europe — we need to act together and we need to push Europe to act together." He was pushing for the EU to have a common policy in several areas, including security and defence, migration, energy and climate change. He said, for example, that the EU had to be "independent and able to defend itself," notwithstanding its role in NATO. "It is not about replacing the Atlantic alliance with a European defence policy, but about creating two complimentary systems," Sarkozy said.

In energy issues, the French president listed the development of renewable energy sources and nuclear energy as priorities and said France supported the EU's Nabucco natural gas distribution pipeline, which is in its initial planning stages.

He also reiterated his proposal — backed by Hungary — to create a "council of experts" to think about the how the EU should develop and what its objectives should be over the next 15-25 years.

Earlier, Sarkozy emphasized the role of Eastern Europe in the progress of the EU and said he wanted to increase France's presence in the region, where he saw Hungary as a "strategic partner." After meeting Hungarian President László Sólyom, Sarkozy commented that "Very much will be decided (in this region) regarding how Europe is capable of developing economically"... "For France there is no difference between small and large countries, we do not differentiate between countries which can speak up and those which have to stay silent," Sarkozy said. "There are only equal nations and states."

Apart from meeting with Prime Minister Ferenc Gyurcsány, Sarkozy also met with opposition leader Viktor Orbán, and visited a construction site of Budapest's fourth subway line, in which two French companies — Alstom and Vinci — are involved, before meeting with members of Hungary's French community.

Sarkozy travelled previously to Hungary as budget minister in 1994 and again in 2004 as finance minister. He has also been there at least once on a personal visit.

Although Sarkozy speaks no Hungarian and has had little contact with the country, many Hungarians are proud that the son of a Hungarian émigré made it all the way to the Élysée Palace. One of Sarkozy's last distant relatives in Hungary, his 92-year old great-aunt Mariann Sárközy, was invited to see him give a speech in parliament although they were not scheduled to meet.

Nicolas Sarkozy addressing the Hungarian Parliament, photo: Eric Feferberg, AFP

Nicolas Sarkozy and Ferenc Gyurcsány press conference, photo: Eric Feferberg, AFP

While Sarkozy himself emphasised his immigrant origins during the French presidential campaign - saying it was his work ethic that helped him rise to the top of French politics - he is reportedly not keen on exhibiting his Hungarian roots. French daily *Le Figaro*, citing an unnamed Hungarian diplomat, reported Friday that Sarkozy had insisted that no special attention be given to his Hungarian origins during his visit. During his 2004 trip to Budapest as finance minister, Sarkozy was presented with archives of his family history, translated into French, which - according to *Le Figaro* - he left in his hotel room.

After his meeting with President Sólyom, Sarkozy also touched upon how the anti-Soviet revolutions in Hungary and in Czechoslovakia had influenced him during his youth. "I belong to a generation which grew up in the tradition of the events of Budapest in 1956 and Prague in 1968," he said. "When I was a student, I always greatly valued the courage of the Hungarian people, who never gave up."

During his visit the French president also spoke briefly about minorities, acknowledging Hungary's situation, with 10 million residents and another 5 million ethnic Hungarians living outside Hungary in neighbouring countries as a result of 'post-World War I peace treaties' in which Hungary lost around two-thirds of its territory. "Stability and peace are very important for France," Sarkozy said, adding that while France did not support any sort of territorial changes, "I fully understand the cultural and emotional ties between Hungarian and Hungarians outside the borders." Sarkozy also said that while his country backed individual rights for minorities, "we have a more moderate position regarding collective rights".

In an ironic reference to the length of his visit — just around 7 hours — Sarkozy said he was considering President Sólyom's invitation to return in November for the World Science Forum to be hosted by Hungary. ■

Sources: www.iht.com; www.eneews.ma

ORBÁN VIKTOR LEVELE AZ ÚJ-ZÉLANDI MAGYAROKHOZ

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
VOLT MINISZTERELNÖKE

Parlament
Budapest 1055
Kossuth Lajos tér 1-3.

Tisztelt Új-Zélandi Magyar Barátaim!

Mondják, a szülőföld a maga képére formálja az embert. Mély barázdát szánt a lelkünkbe.

Mi egymáshoz tartozunk: azt a bizonyos barázdát ugyanaz a vas szántotta, együtt rezdülő érzéseink közösek, jókedvünk ugyanabból fakad, bánatunk is ugyanonnan való.

Azonban ne feledjük, nem csak a szülőföld formálja a maga képére az embert, de az embernek is tükörképe az, amit szülőföldjének nevez. Nem véletlen, hogy a múlt, a történelem számunkra fontos eseményeinek megünneplése árulkodik rólunk, elmondja, kik is vagyunk, és honnét jöttünk.

A mögöttünk hagyott közel fél évszázadban is így, közösen őriztük meg a múltunkat., így őriztük meg magyarságunkat: az anyaországok vigyázták a földet, a haza fizikai valóságát, a mindig hűséges földrajzi Magyarországot. A távolra vetődöttek, a hazából kiszakítottak pedig az erős, büszke és szabad lelki Magyarország reményét.

De most itt az ideje, hogy a magyar újra, hívó szavá váljon a világban!

Itt az ideje, hogy a lelkekben a föld megannyi pontjára elmenekített részekből újraalkossuk azt a szellemi és lelki Magyarországot, amely több, mintha a földrajzilag szétszakított darabokat próbálnánk egymás mellé varázsolni!

Igen, itt az ideje, hogy a szétszórt nemzetből egységes világmagyarságot alkossunk! Olyan világ nemzetet, amelynek tagjai ott vannak a glóbusz minden pontján, ahol döntések születnek a magyarok jövőjéről, és azokat a döntéseket a magyar közösség érdekében sikeresen befolyásolják.

Mert közösség nélkül, melyből vétettünk, és amelyhez tartozunk, nincs magyar felemelkedés.

Márai szavaihoz fordulva: "Magyarországot nem a kitanult és begyakorlott álhazafias mágia alkotja meg újra, hanem a munka, a józanság és az akarat, a halálmegvetés és a nagylelkűség."

Engedjék meg, hogy mindannyiuknak jó egészséget, megértő társat, jó szomszédot, őszinte barátokat, és az együttlét élményéből erőt merítő összetartó közösségeket kívánjak!

Budapest, 2007, október 23.
Orbán Viktor ■

[Az Otago magyarok vezetője, Pálmay András kérte fel a volt miniszterelnököt, hogy üzenjen az új-zélandi magyaroknak a Forradalom 51-ik évfordulója alkalmából. Íme a válasza:]

[András Pálmay, coordinator of the Otago Hungarian Community, wrote to the ex-Prime Minister asking him to send a message to New Zealand Hungarians on the occasion of the 51st anniversary of the Hungarian Revolution. This was his reply:]

THE REPUBLIC OF HUNGARY'S
EX-PRIME MINISTER

Parliament
Budapest 1055
Kossuth Lajos tér 1-3.

My dear New Zealand Hungarian Friends!

They say the land of our birth makes us in its own image. It furrows a deep groove in our soul.

We belong to each other - that groove we all have was made by the same plough, our quivering feelings are mutual, our good mood springs from the same sources, and so does our sorrow.

But let's not forget: it's not just our homeland that makes us in its own image, the land which people call home is also a reflection of its people. It's not per chance that the past, the celebration of historical events that were important to us, give us away, they tell the story of exactly who we are, and where we came from.

Likewise, this was how we safeguarded our past together, our Hungarianness, over the close-on five decades that are behind us: those in the motherland took care of the land, the home country's physical entity, the always faithful geographical Hungary; and those torn from the homeland and supplanted afar, nursed the

hope of the strong, proud, free spirit of Hungary.

But now the time has come for "Magyar" to become a clarion call throughout the world again.

The time has come to rebuild the spiritual and intellectual Hungary in the hearts of those strewn throughout the world - this will amount to more than if we tried to put the nation's geographically torn apart pieces alongside each other!

Yes, the time has come for us to build a unified world of Hungarianness from a scattered nation: a world nation, whose members can be found in all corners of the globe, where decisions are made about the future of Hungarians, and where, in the interest of the Hungarian community, those decisions can be effectively influenced.

For without the community, from which we have drawn on and which we belong to, there will be no Hungarian uplifting.

In Sándor Márai's words: "It is not sophisticated and practised pseudo-patriotic magic that will rebuild Hungary, but work, common-sense and willpower, scorning death and generous-heartedness."

Allow me to wish all of you good health, an understanding partner, good neighbours, honest friends and communities that draw strength from being together to stick together!

Budapest, 23 October 2007
Viktor Orbán ■

[Translated by Klára Szentirmay]

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTERIUMÁNAK HATÁRON TÚLI MAGYAROK TITKÁRSÁGA ÉS A BALASSI INTÉZET PÁLYÁZATOT HIRDET MAGYAR NYELVI ÉS MAGYARSÁGISMERETI KÉPZÉSRE VONATKOZÓ MAGYAR ÁLLAMI ÖSZTÖNDÍJRA, ELSŐSORBAN A DÉLI FÉLTEKE ORSZÁGAIBAN (NYUGATI) DIASZPÓRÁBAN ÉLŐ MAGYAR SZÁRMAZÁSÚ SZEMÉLYEK SZÁMÁRA.

A magyar nyelvi és hungarológiai állami ösztöndíj célja: a nyugati diaszpórában élő magyar származású fiatalok magyarnyelvtudásának fejlesztése. A kétszemeszteres magyarországi tanulmányokra a Balassi Intézetben kerül sor. A pályázat 18. életévét betöltött, – elsősorban – egyetemista korú, magyar származású fiatalok számára kerül kiírásra. A pályázatnál elbírálásra kerül a magyarnyelv-tudás, társadalmi szervezetekben folytatott közösségi munka, egyetemi ajánlás, valamint a magyar kultúrával, művészettel vagy más területtel kapcsolatos tevékenység.

A KÉPZÉS LEÍRÁSA:

A program magyar nyelvi és magyarságismereti tanulmányokat tartalmaz, emellett lehetőséget nyújt az országgal és az élő magyar kultúrával való aktív megismerkedésre is. A magyarságismereti tanulmányok keretében történelem, irodalom, földrajz, néprajz és művészettörténet tantárgyakat tanulnak a hallgatók. A program magyarságismereti tanulmányokból záróvizsgával, egy választott témából megírt záró dolgozat megvédésével, magyar nyelvből pedig államilag elismert közép- vagy felsőfokú nyelvvizsgával fejeződik be. (A nyelvvizsga díját a beiratkozáskor kell befizetni). Azoknak a hallgatóknak, akik hazai egyetemükön kreditpontokra tudják váltani magyarországi tanulmányaikat, az Intézet rendelkezésére bocsátja – a végbizonyítványon kívül – a szükséges tantárgyleírásokat.

Azok a jelentkezők, akik nem rendelkeznek magyar nyelvtudással, az első félévben csak nyelvórákon vesznek részt, ez heti 28 óra. A magyarságismereti tárgyakat csak a második félévben kezdik tanulni.

A KÉPZÉS IDŐTARTAMA 9 hónap (2008. január 28. – június 30., 2008. szeptember- december 20.) (A hallgatók kérelmezhetik 2008. július-augusztus hónapokra az ösztöndíj meghosszabbítását és a kollégiumi szállás biztosítását.)

AZ ÖSZTÖNDÍJ TARTALMA:

- ingyenes képzés
- 16 000 Ft/hó ösztöndíj
- kollégiumi elhelyezés (2-3 ágyas szobákban)
- diákigazolvány (kedvezményekre jogosít)
- a magyar állampolgárokkal azonos feltételek mellett igénybe vehető egészségügyi ellátás (kivéve fogszabályozás, fogpótlás, plasztikai műtétek).

A PÁLYÁZÓT ÉRINTŐ KÖLTSÉGEK:

- az utazás költségei
- az étkezés költségei
- nyelvvizsgadíj (ORIGO középfok: 17.800 Ft, felső fok: 19.850 Ft; ECL „C” vagy „D” 22.000 Ft)
- személyes költségek
- diákbróker (tömegközlekedési eszközökön való utazáshoz)
- javasolt költőpénz az étkezés, diákbróker és személyes költségek fedezésére kb. 150 - 200 USD / hó
- tanulmányi vízum beszerzése az illetékes magyar külképviseleten
- egy belföldi kirándulás (kb. 30.000 Ft), 1 erdélyi kirándulás (kb. 65.000 Ft), 1.500 Ft kaució az intézeti belépőkártyára, 5.000 Ft kaució díj az esetleges kollégiumi rongálásokra, valamint 500 Ft az ideiglenes diákigazolványra, 1.600 Ft a végleges diákigazolványra. (Valamennyi díj a beiratkozáskor fizetendő).

A pályázat érvényességének feltétele, hogy a pályázó a kötelező kirándulási költségek előlegeként befizessen 250 USD-t. (A befizetés módja: USA-n belül csekken, USA-n kívül nemzetközi

P
Á
L
Y
Á
Z
A
T
I

F
E
L
H
Í
V
Á
S

bankutalványon a Hungarian Scout Association részére, cím: Dr. Judit K. Némethy, 1 Washington Square Vlg. Apt. 3L, New York, NY 10012, USA).

Sikeres pályázat esetén a hallgatónak a beiratkozáskor a kirándulási költségeknek csak a fennmaradó részét kell befizetnie. Sikertelen pályázat esetén a befizetett előleget a Hungarian Scout Association visszafizeti a pályázó részére. Amennyiben a pályázat elfogadását követően a pályázó nem vesz részt a képzésen, az előleget a Hungarian Scout Association nem téríti vissza.

A PÁLYÁZATHOZ CSATOLANDÓ MELLÉKLETEK ÉS IGAZOLÁSOK:

- kitöltött jelentkezési lap- csak a géppel kitöltött jelentkezési lapot fogadjuk el!
- kb. 300 szavas fogalmazás a magyarországi tanulmányok céljáról
- önéletrajz
- tanulmányokat igazoló dokumentumok másolata (amennyiben nem magyar nyelvű tanulmányokat végzett, ezek igazolása)
- társadalmi szervezet (cserkészlet, iskola, alapítvány, egyház stb.) vagy elismert személyiség ajánlása másolatban
- a pályázó nyilatkozata, amelyben kötelezi magát a tanfolyam és a Balassi Intézet szabályainak betartására, valamint az öt érintő költségek vállalására.

A MEGHIRDETETT ÖSZTÖNDÍJ KERETSZÁMA: 10 fő

A pályázat beküldési – postai beérkezési – határideje: 2007. november 30. A pályázatokról szóló döntés meghozatalának határideje: 2007. december 15. amelyet követően 30 napon belül értesítést küldünk a pályázat eredményéről. A pályázatokról a döntést a Külföldi Magyar Cserkészszövetség javaslata alapján a Magyar Köztársaság Oktatási és Kulturális Minisztériuma a Balassi Intézettel közösen hozza meg, a döntés minden pályázóra nézve kötelező. (A határidő után beérkezett, ill. a formailag hibás és hiányos, pontatlanul vagy olvashatatlanul benyújtott pályázatokat a döntéshozó nem veszi figyelembe.)

A pályázati kiírás és a jelentkezési lapok letölthetők a Balassi Intézet honlapjáról: www.bbi.hu. További információ: Dr. Némethy Kessler Judit, e-mail: jn2@nyu.edu ■

[a fotóért köszönet Hellyer Zsófinak]

BALASSI BÁLINT INSTITUTE SCHOLARSHIP

Applications for the 2008 Scholarship are being called for from young persons (18 years and over) of Hungarian origin living in the Western Diaspora who wish to improve their knowledge of the Hungarian language and of Hungary. The programme includes Hungarian language (in groups of 8–10) and Hungarian Studies (knowledge of Hungary). In addition it provides an opportunity to become acquainted with the country. Within the framework of the Hungarian Studies students attend lectures on history, literature, geography, ethnography and art history. The programme ends with a final examination on Hungarian studies and a state-approved medium or advanced exam (paid for by the student) in the Hungarian language. (Applications close 30 November.) For more information contact the Editor, or Dr Judit Némethy Kesserü, e-mail: jn2@nyu.edu.

The Balassi Bálint Institute (www.bbi.hu) was established by the Ministry of Education in 2002 to perform all the duties related to the preservation, development, presentation, spreading and research of the Hungarian language and culture, with the aim of unifying all institutions concerning themselves with Hungarology.

THE CORE ACTIVITIES OF THE BALASSI BÁLINT INSTITUTE ARE:

- The BBI contributes to the teaching of the Hungarian language and Hungarian studies for non-Hungarians living or provisionally residing in Hungary.
- For foreigners who receive a state scholarship and are admitted to higher education, it provides preparation in their main subject, information technology and a foreign language.
- It performs the duties related to the cultivation of the Hungarian language and education of Hungarians living beyond the borders of Hungary; participates in the extended education, linguistic and terminological follow-up training of teachers of Hungarian and other experts beyond the national borders. It organises courses on Hungarian studies and minority rights.
- In co-operation with the international network of institutions for Hungarian studies, it promotes the education and research of the Hungarian language and culture as well as Hungarian studies abroad.
- It gives preparatory courses for state-approved language exams in Hungarian as a foreign language, organises exams and takes part in formulating the quality assurance requirements of the language exams.
- It supports the network of institutions of higher education of Hungarian studies abroad – departments, divisions, workshops – formed on the basis of an inter-departmental bilateral educational agreement, and in this context sends out guest teachers to educational institutes abroad.
- It establishes and maintains connections with every other Hungarian and foreign institute, workshop, circle, etc. of higher education carrying out activities in Hungarian studies, and creates a common professional workshop with them whenever possible.
- It carries out research and organisational tasks and takes part in improving and publishing of textbooks and the subject matter of instruction; in the framework of the latter it publishes scientific and popular science publications in Hungarian and foreign languages.
- It establishes and operates a scholarship and assistance system in Hungarian studies.
- It establishes, enriches and runs a reference library for teachers, researchers and students, which will join the international network of libraries collecting special literature on Hungarian studies; it participates in the searching, collecting, recording and elaborating of legacies and hungarica materials abroad.
- It creates and develops databases that aid the communication of people, communities and institutions in the field of Hungarian studies, by making available information on educational institutes, teachers of Hungarian language and educational materials.
- By means of a home page it provides a direct exchange of information between all the institutions and persons interested in the Hungarian language and culture, as well as teaching of Hungarian studies.
- It organises exhibitions, events, and professional conferences aimed at making the Hungarian language and culture and Hungarian studies as widely known and popular as possible. ■

EGY FANTASZTIKUS ÉV ÚJ-ZÉLANDON!

Calling it "A Fantastic Year in New Zealand", AFS exchange student, Gabriella Knoll, shares her experience of New Zealand with us. Arriving in early February last year Gabriella had an eventful journey here, missing the Sydney connecting flight to New Zealand thanks to bad weather in Europe. But it seems once she arrived in New Zealand she never looked back. Staying with her most charming and funny host-mother, Dawn, in Otorohanga, Gabriella became involved through her with various activities outside of school including coaching swimming (bringing a background of 8 years' competitive swimming with her from Hungary).

Gabriella found school in New Zealand very different to school in Hungary. Once she obtained a better grasp of English and was able to converse with fellow students more, she really enjoyed it. She liked being able to choose her own subjects, opting for Art, Hospitality, Physical Education and Geography in addition to the obligatory English. She discovered that Art is quite unlike its equivalent in Hungary and decided that all those studying Art here were great artists using techniques she'd never heard of. Hospitality was her other favourite enabling her to learn to cook and bake New Zealand recipes. Above all two things struck Gabriella most: one was that school is very easy here compared to Hungary, and the other that students show no respect whatsoever to their teachers (at least at the school she attended).

It was school during the week, but most weekends were spent touring various parts of the country in trips organised predominantly by AFS. Highlights of these included the Tongariro Crossing and climbing Mt Ngaurahui, and towards the end of her stay a 12-day tour of the chief tourist attractions of the beautiful South Island, which saw Gabriella do a bungy jump as well as go sky diving. Her sky diving experience was also the first and last time she ran into a Hungarian, which turned out to provide the perfect distraction from the anxiety of jumping...

Gabriella returned to Kaposvár in January 2007 starting school straight away, as she did not want to lose a year as most Hungarian exchange students do, and had sat the previous academic year final exams before leaving, launching into the first half-year exams on her return. Gabriella has just begun her last year at school (the matriculation year) and plans to study medicine at university next year.

Körülbelül 12 éves lehettem amikor eldöntöttem, hogy én is részt szeretnék venni egy cserediákprogramon, ugyanis a testvérem ez időben volt kint egy évre Ausztráliában. Azt tudtam, hogy egyszer én is el fogok menni valahova, de hogy hova, arról fogalmam sem volt. Négy év elteltével eljött az idő, hogy én is mehetek és döntsek, hogy hova. Végül Új-Zélandot választottam. Hogy miért azt nem igazán tudom. Szerettem volna minél messzebbre menni, ami sikerült is, ugyanis ennél messzebbre már nem nagyon lehetett volna.

2006. február 2-án elindultam Budapestről, ahonnan először Bécsbe, majd Kuala-Lumpurba repültem, onnan Sydney-be, majd Auckland-ba. Az utazás nem volt igazán zökkenőmentes, ugyanis mikor Bécsben leszállt a repülő, nagyon rossz idő volt. Így a gép, amivel Sydney-be repültem több mint két óra késéssel indult így a csatlakozást lekéstem Sydney-ben! Beszélni akkor még nem is igazán tudtam angolul, úgyhogy németül próbálkoztam, szerencsémre volt, aki értett is. Kaptam aznap estére egy hotelszobát, ami tényleg nagyon komfortos volt, bár aludni

nem tudtam az időeltolódás miatt. Másnap reggel egy kisbusz vitt ki minket a reptérre, azokkal együtt akik még előző nap lekésték a csatlakozást, bár cserediák csak én voltam egyedül. Aznap délután végre odaértem Otorohanga-ba, ahol ezt az egy évet töltöttem. Találkoztam Dawn-nal (ő fogadott engem). Csak mi ketten voltunk ugyanis ő már idősebb és a gyerekei már mind felnőttek. Van két kis unokája is, akik Papamoa-n laknak. Sokan kérdezték, hogy nem volt-e rossz, hogy nem volt fogadótestvérem és, hogy egy idősebb hölggyel laktam, de szerintem mellette senki nem unatkozhat. Nagyon vicces személyiség és nagyon kedves. Igaz hogy nyugdíjas, de rendszeresen tanít úszást a helyi uszodában, ahova én is mindig lejártam, ugyanis én 8 évig versenyző voltam, így néha be is segítettem neki, amikor kisgyerekeket kellett tanítani. Szóval egyáltalán nem bántam meg, hogy vele maradtam egész éven át. Eleinte azért furcsa volt, hogy kevesen vagyunk a házban, mert itthon Magyarországon, a szüleimmel, nagypapámmal és a testvéremmel lakom együtt.

A második héten kezdtem az iskolát. Nagyon különböző volt az itthonitól! Ez nagyon nagy különbség Új-Zéland és Magyarország között. Eleinte nehéz volt, mert nem tudtam beszélni és sokan azt hitték hogy félénk vagyok,

pedig olyan jó lett volna hozzájuk szólni, de nem igazán ment. Majd később mikor már értettem, hogy miről beszélnek és én is tudtam beszélni, sok barátot szereztem és jobban szerettem iskolába járni. Tetszett, hogy lehetett tantárgyakat választani. Én angolt, art-ot, hospitality-t, P.E.-t, és földrajzot választottam. Az art-ot azért választottam, mert gondoltam, hogy ott majd csak rajzolgatni kell és, hogy az akkor az elején is majd könnyű lesz, mikor még nem tudtam beszélni, de nem így történt. Szerintem azok, akik Új-Zélandon art-ot tanulnak azok biztos művészek. Olyan gyönyörűen rajzolnak és olyan technikákat alkalmaznak, amikről én még nem is hallottam. Mi itthon a rajzot inkább „pihenő” óráknak használjuk.

A másik tantárgy, ami nagyon tetszett az a Hospitality volt. Tetszett, hogy főzni, sütni tanultunk és ezzel kapcsolatos dolgokat, amire itthon nem sok lehetőség van. Ezzel együtt megismerhettem az új-zélandi ételek és sütemények!! nagy részét. Húú milyen jó sütik is vannak arrafele!

Az iskola egyébként nagyon könnyűnek tűnt a magyar iskolákhoz képest és ami furcsa volt számomra: a tanulók semmiféle tiszteletet nem mutatnak a tanárok felé, (legalábbis az én iskolámban).

A hétköznapiakban általában iskolában voltam, de hétvégéken szinte mindig mentem valahova. Sokat túráztam, amit nagyon szerettem. Nagyon tetszettek az új-zélandi erdők. AFS-es önkéntesekkel és cserediákokkal volt sok közös program. Az egyik ilyen program a sok közül, amikor elmentünk a Tongariro Crossing túrára. A King Country chapter szervezte ezt a túrát, de más chapterek-ből is hívtunk cserediákokat és önkénteseket, így egy elég nagy csapat jött össze. Az elején nem igazán tudtuk, hogy mire vállalkoztunk, de nekem nagyon-nagyon tetszett. Aki szerette volna az a Ngaurahui-t is megmászhatta így két lány és 5 fiú (köztük én is) vállalkoztunk a nagy feladatra tehát az

egész túra körülbelül 9 óráig tartott nekünk. A látkép az gyönyörű volt a hegy tetejéről, az ég is nagyon tiszta volt, így mindent lehetett látni. Másnap reggel még a lábamra is alig bírtam ráállni, de megérté. Ezt a túrát megisméltük novemberben, bár akkor az időjárással nem volt szerencsénk, ugyanis nagyon szeles és felhős volt az idő.

Másik nagy élményem az év során akkor volt, amikor alkalmam jutott eljutni a Déli-szigetre. Ez egy szervezett program volt, melyet az NZET szervezett nekünk cserediákoknak. 12 napos volt a túra, ami egy kicsit kevés, de szinte mindent láttunk a nagyobb nevezetességekből. Legtöbbször Christchurch-be repültünk, mivel az oda utat illetve a vissza utat magunknak kellett szervezni. Így többen összetalálkoztunk a reptéren és onnan együtt elmentünk megkeresni a szálláshelyünket. A nyaralás

szórán minidig Youth Hosteleekben szálltunk meg. Első nap elbussoztunk Kaikoura-ba, ahol lehetett választani különböző programokból. Én a delfinekkal való úszást választottam, bár a víz rettentően hideg volt, (a túra októberben volt). Kaptunk speciális felszerelést az úszáshoz és egy motorcsónakon vittek be minket mélyebbre, ahol lehetett úszkálni és várni, hogy jöjjenek a delfinek.

Szerencsénk is volt ugyanis nagyon sok jött, még a szervezők is meglepődtek, hogy milyen sok delfin volt. A delfinek vad delfinek voltak, úgyhogy megfogni nem lehetett őket.

Másnap indultunk tovább és Motueka-ban szálltunk meg, ott el is mentünk egy kajak túrára az Abel Tasman Nemzeti Parkban. Hát ahogy minden más ez is fantasztikus volt. Az idő is nagyon jó volt, sütött a nap, jobbat el se lehetett volna képzelni, csak azok a sandfly-ok ne lettek volna. Amikor Új-Zélandra kerültem, örültem is, hogy nincsenek szúnyogok, de sajnos hamar rá kellett jönnöm, hogy vannak ezek a kis fekete sandfly-ok, amik tízszer rosszabbak a szúnyognál.

Harmadik nap továbbindultunk a Hokitika-ba, ahol bementünk a Green Stone Factory-be. Láttuk, hogy hogyan csiszolják, készítik az ékszereket. És persze be is vásároltunk.

Negyedik nap lebuszoztunk a Franz Joseph Gleccserhez, ahol részt lehetett venni egy Helikopteres túrán, ami a gleccser felett repült, majd a gleccser legtetején meg leszálltunk. Itt gyönyörű fényképeket lehetett készíteni, viszont nagyon hideg volt. Kb. 2 percig voltunk fent, de a második perc végére örültem, hogy eljövünk, mert majdnem lefagyott a kezem.

Ötödik nap továbbutaztunk Wanaka-ba, majd hatodik nap értünk Queenstown-ba, ahol 3 napot töltöttünk. Már a túra előtt elhatároztam, hogy szeretnék majd Sky-Diving-olni, de először a Kawarau Bridge-hez mentünk, ahol mindenki Bungy Jumping-olt. Én eleinte nem akartam, de láttam, hogy mindenki ugrik és én is kedvet kaptam hozzá, úgyhogy én is kipróbáltam. Sokra nem emlékszem az ugrásból, mert gyors volt, de nagyon tetszett.

Következő nap volt a Sky Diving. Nagy izgalommal készültünk rá, de...

CONSULAR

NEWS

KONZULI KÖZLEMÉNYEK

Exciting news for non-Hungarians in "mixed marriages" and "bi-cultural" families

New legislation governing immigration came into force from 1 July 2007.

a.) According to Section 1 of Act I of 2007 on the **Entry and Residence of Persons with the Right of Free Movement and Residence:**

a *family member of a Hungarian citizen* who does not have Hungarian citizenship, accompanying or joining the Hungarian citizen, (or a person accompanying or joining a Hungarian citizen, who is dependant or for a period of at least one year has been member of the household (companion) of a Hungarian citizen, or where serious health grounds require personal care of the family member by the Hungarian citizen), no longer requires a visa to reside in Hungary for longer than 90 days.

Family member is defined as the spouse of a Hungarian citizen, the descendants of a Hungarian citizen and those of the spouse of a Hungarian citizen who are under the age of 21 or are dependants, the relatives in the ascending line of a Hungarian citizen and those of the spouse of a Hungarian citizen, or the person who has parental custody of a minor child who is a Hungarian citizen. The family member status has to be proven with an authenticated* birth certificate, marriage certificate, adoption document, etc.

In addition *family members of a European Economic Area (EEA) national* exerting the right of free movement can be granted a visa under facilitated conditions and are exempt from travel medical insurance and visa fees.

Changes affecting New Zealanders and other foreigners

There are also some changes affecting *New Zealanders and other foreigners* applying to stay in Hungary for longer than 3 months.

Those with a long-stay visa or residence permit issued for the purpose of studies may engage in gainful activity during their term-time for a maximum of twenty-four hours weekly, and outside their term-time for a maximum period of ninety days or sixty-six working days.

Once Hungary has full Schengen membership (i.e. from 1 January 2008) the visa types will change. For example eligibility for visas for gainful activity will include those who:

- perform work for others under contract of employment – as governed by law – for remuneration;
- lawfully perform work in a self-employed capacity for remuneration;
- engage in any gainful activity in the capacity of being the owner or director of a business association, cooperative or some other legal entity formed to engage in gainful employment, or is a member of the executive, representative or

supervisory board of such entity.

Foreigners will be allowed to engage in a gainful activity for a period longer than 3 months in possession of

- a seasonal workers visa;
- a residence permit granted on humanitarian grounds;
- a long-stay visa or residence permit for the purpose of gainful activity;
- a long-stay visa or residence permit for the purpose of family reunification;
- a long-stay visa or residence permit the purpose of studies.

Scientific Research and Voluntary Service qualify as new purposes of entry.

* Clarification about Apostille Certificates

In the last issue I explained the recently introduced requirement that all original New Zealand documents presented in Hungary must be authenticated, and that in the case of birth, marriage and death certificates issued in New Zealand, the documents require Apostille Certification before they can be registered in Hungary. It has since been drawn to my attention that all documents are required by the Embassy in Canberra to have individual Apostille Certificates; this unfortunately means wearing the cost of \$40 per document. For further information about document authentication check the website: www.bdm.govt.nz.

Klara Szentirmay

(Honorary Consul based in Wellington)

...engem nagy meglepetés is ért, ugyanis azzal, akivel én ugrottam, kiderült, hogy magyar. Ha jól emlékszem ő volt az első magyar, akivel beszélhettem Új-Zélandon. Nagyon örültem, hogy találkozhattam valakivel, aki magyarul beszél. Az ugrás előtt elmagyaráztak mindent, hogy mit hogyan kell csinálni. Hárman ültünk a repülőben plusz még három ember, akik velünk ugrottak. Beszállás előtt még nagy örömben beszélgettem ott a magyar emberrel, és még találkoztam kettő szerbvel is, akik kérdezgettek, hogy hol lakom Magyarországon. Mondtam, hogy Kaposváron és, akkor ők mondták, hogy 2 hónapja ott voltak Kaposváron. Nagyon meglepődtem. Szóval kellett menni a repülőhöz, hogy felszálljunk, láttam, hogy a többiek már bent vannak, így én voltam az utolsó, aki beszállt, amivel még nem is lett volna probléma, csak akkor, amikor elkezdtünk felszállni, akkor jöttem rá, hogy ha én szálltam be utoljára, akkor nekem kell elsőnek ugrani. Felértünk kb. 4000 méter magasba és akkor egyszer csak kinyílik mellettem az ajtó. Hát egy pillanatra megállt bennem az ütő, de hát nem volt mit tenni... szóval ugrottam.

Én ilyen gyönyörű látványt még soha életemben nem láttam. Queenstown-

tól nem messze ugrottunk. Azok a gyönyörű hegyek, tavak! Nagyon szép volt és az ugrást is nagyon élveztem. Mikor leértünk szívesen ugrottam volna még egyszer, de hát nem pénztárcakímélő dolgok voltak ezek, viszont remélem majd még lesz rá alkalmam, hogy ugorhassak. Queenstown után visszabuszoztunk Christchurch-be és onnan pedig visszarepültünk az Északi-szigetre.

Rengetek jó dolog történt velem kint. Megtanultam síelni is valamennyire!!

Január 3-án indultam haza Magyarországra. Itthon egyből visszakerültem az iskolába, mert mivel nem szerettem volna évet halasztani, levizsgáztam a 10. év második feléből mielőtt kimentem, illetve mikor hazaértem akkor meg 11. első félévéből így ugyanis ott folytathattam az iskolát, ahol abbahagytam. Most vagyok 12.-es, tehát idén érettségizem és tanulmányaimat orvosi egyetemen vagy gyógyszerész szakon szeretném folytatni. Remélem sikerülni fog! ■

Knoll Gabriella
Kaposvár, 2007.szeptember

BERNÁD ILONA

Regular feature-writer on the subject of Folk-Healing and Holistic Medicine, Ilona Bernád, discusses women's health in this issue. She talks about the importance of supplementing the body's supply of oestrogen as a preventative measure for, amongst other things, oestioarthritis. She recommends plenty of soybean products, giving the example of Japanese women, who generally speaking suffer much milder menopause symptoms than their European counterparts. Ilona suggests natural remedies such as the use of calendula, chamomile and garlic, as well as a variety of teas made from various herbs to alleviate various symptoms of menopause. She also stresses the importance of diet and exercise in minimising problems that women potentially face on the roller-coaster of hormonal fluctuations.

[Anyone specifically interested in what Ilona has to say about particular aspects of women's health are encouraged to contact the Editor.]

A nőknek ösidóktól fogva fontos szerepük volt a családban, társadalomban. Általuk születtik ujjá a világ, szeretetükkel, önfeláldozásukkal nevelik az újabb és újabb nemzedékeket. Hogyha a nők egészségesek, jó a közérzetük, átsugárik a környezetünkre, családjukra, társukra, párjukra is.

A serdülőkor (12-16 év) kezdetén a női petefészkek elkezdnek ösztrogént termelni. Ez a hormon felelős a peteérésért és a másodlagos női jelleg (a nőiesen gömbölyded formák, a selymes bőr, a haj szépsége és a nőiesnek tartott odaadó, gondoskodó személyiségjellemzők) kialakulásáért.

A nők menstruáció előtt ingerlékenyek, feszültek, depressziósak. A hangulatváltozásért az ösztrogén hormon a felelős. A termékeny korban lévő nők ciklusa utolsó napjaiban, vagyis a menstruációs vérzés megjelenése előtt a vérben megváltozik a hormonszint. A hormonoknak a test 300 különböző szövetében vannak receptorai az agytól a májig minden szövetben. Ezek

az érzékelők felfogják a hormonváltozást, és negatívan hatnak az idegrendszerre. A szorongás, a depresszió, az ingerültség, a feszültség, stb. a **menstruáció előtti szindrómában** (PMS.-ben) szenvedők tünetei. A felsoroltak havonta jelentkező tünetek, amelyektől a szülőképes nők többsége szenved. A hangulatingadozás nemcsak a fiatal és középkorú osztályhoz tartozókat érinti, hanem a serdülőkorú lányokat is, sőt idősebb nőtársainkat is. A fiatal lányok feszültségének egyik oka a nemi fejlődés ösztönzésére termelt ösztrogén szint növekedése a vérben. Változókorban éppen az ellentéte történik. A hőhullámok, a szédülés, az ingerlékenység, az éjszakai izzadás, és más tünetek a petefészkek ösztrogén termelésének lassú csökkenése, később teljes kimaradása miatt jelentkeznek.

Fontos az ösztrogénhormon pótlása minden korosztálynál, mert idős korra és korban megelőzi a csontritkulást, csökkenti a koleszterinszintet, rugalmasak maradnak a vérerek. Ezáltal megszűnik az infarktus-, az elzáródás- (trombózis) és a magas vérnyomás veszély.

Az ösztrogén és progeszteron hormonok egyensúlyát visszaállíthatjuk természetes módon is. A tudósok felfedezték, hogy mindkét hormon természetes forrása a szójabab. Ha lehet, tiszta forrásból, bioszójababot kell beszerezni! Ebből rendszeresen minél többet kell fogyasztani tej, bab, granulátum, integrált szójaliszt formájában! Társíthatjuk zöldséggel, gabonafélékkel, tejtermékekkel. A japán nőknél sokkal ritkábbak, gyengébbek a klimaxkori tünetek, mert rendszeresen fogyasztják a tofut (szójasajtot), a sok tengeri növényt, állatot, nyers hal-ínyencségeket (pl. sushi-ban).

Természetes ösztrogén és progeszteronforrások még a gyógynövények, amelyek gazdagok ezen hormonokban. Ezek a cickafarok (*Achillea millefolium*) és a körömvirág (*Calendula officinalis*). A fokhagyma is hat az ösztrogénreceptorokra. Általa megelőzhető a mellrák (is). Ahhoz, hogy az ételben megtalálható ter-

mészetes ösztrogén és progeszteron hormon minél könnyebben beépüljön a szervezetbe, zsírszegény, valamint rost, vitamin és ásványi sóban gazdag étrendet ajánlott beállítani. A helyes táplálkozással segítjük a májat, mert e fontos szervünk felel az ösztrogén lebontásáért.

Még jó hangulatjavító, szorongásoldó, idegnyugtató a citromfűből, levendulából, jázminból, cickafarkból, zsályából, ezerjófűből és bazsalikomból főzött gyógytea. A tea lehet egyikből, vagy kettő-három keverékből.

A változó korban lévő nők hőhullámai enyhítésére a napi egy liter palástfű és orbáncfű tea fogyasztása ajánlott. Ezek a teák jók az idegfáradtság legyőzésére is. Több nőnek ajánlottam, és sok pozitív visszajelzést kaptam jótékony hatásáról. A gyógytea elkészítési módja: egy liter vizet forraljunk fel, vegyük le a tűzről, tegyünk bele egy evőkanál száraz vagy két evőkanál friss, összevágott, aprított gyógynövényt, 10-15 percig áztassuk, majd szűrjük le. Langyosan igyuk, esetleg mézzel édesítsük, amely ugyancsak gyógyélelmiszer.

Idegrendszerünk megerősítése céljából vegyünk magunkhoz jódban gazdag élelmiszereket. Ezek a tengeri hal, az algák, a rák, a kagyló és a csiga. Magyarország jódsegregény területen fekszik, az emberek pajzsmirigye jóhiányos. Ezért is olyan ideges, nyugtalan a lakosság. Feladatunk családtagjaink és saját pajzsmirigyünk feltöltése jóddal. Ételeink ízesítésére használjunk jódozott sót. A szervezet jódfeltöltésének jó módszere a tengervízben való fürdés, mert az ásványi anyagok, a jód a bőrön keresztül is felszívódnak. Minden évben két-három heti sós vizű tó vagy tengerben való fürdés egy évre tölti fel szervezetünket.

Jó erőnlétünkön segíthetünk rendszeres talp- és tenyérmasszázzsal, amely a szervezet és minden belső szervünk tónusát javítja. Tornázzunk, jógázzunk minden nap egy órát, és sétáljunk sokat

az erdőben, folyóparton. Egészségünk megőrzésében nagyon fontos a helyes táplálkozás, az időnkénti méregtelenítés, a mozgás, a természeti elemekkel való élés, az időnkénti lazítás, és lelki-szellemi élet. Végezzünk minden nap hasi légzést (amikor belélegzünk, kidomborítjuk a hasunkat, amikor kilélegzünk behúzzuk), mert megmasszírozzuk általa a hasi szerveket, amely rendkívül fontos az egészségmegőrzésben.

Menstruáció: „amikor fáj a hasunk fedőt, vagy cserepet melegítettek, s rátették a hasukra.” (Makfalva, Marosszék) A hőterápia enyhíti a görcsöket. Mi törülközőt is melegíthetünk.

Vannak olyan nők, akik könnyen felfáz-
nak, és hajlamosak a **hólyaghurutra**. A vese és húgyúti betegségekről majd külön fejezetben az elkövetkezőkben fogok írni. E krónikus betegség egyik kitűnő gyógymódja az életfürdő (a későbbiekben közlöm), továbbá a hőterápia (meleg), forró fürdő; forró gyógyteák, a fokozott folyadékbevitel (azért, hogy mossuk a vesét, húgyutakat, csökkentjük a bacilusok számát), a rendszeres testmozgás, a lábak melegen tartása; hideg-meleg, vagyis váltott lábfürdő (a kismencedei vérkeringés javításáért); hasi légzés, intim torna.

„Ha egy asszony felfázott, meleg ülőfürdőt vett. Cickafarkot, kamillát, körömvirágot főzött, beletöltötte a jó meleg vízbe, s beleült.” (Makfalva, Marosszék, Erdély) Kitűnő gyógymód, víz-, gyógynövény-, és hőterápia ötvöze. A hagyományos orvoslásokban, s a természetgyógyászatban is hasonlóképpen járunk el. A cickafark az asszonyok gyógynövénye, gyulladáscsökkentő, emésztést javító hatása van, külsőleg, belsőleg nagyon jó. Említettem, természetes fitoösztrogéneket, növényi eredetű női hormonokat tartalmaz, amely harmonizálja a hormonrendszert. Másik neve: egérfarkú fű. Ezzel gyógyították a **hüvelygyulladás** is. A körömvirág szintén fitoösztrogéneket, valamint természetes antibiotikumokat, a kamillavirág (Matricaria chamomilla) természetes antibiotikumokat, gyulladáscsökkentő anyagokat tartalmaz.

A megfázás is elősegíti a gombás vagy bakteriális fertőzés kialakulását, a hüvelygyulladást. Hólyaghurut, hüvelyfertőzés esetén orvoshoz kell fordulni, de utóbbinál is segíthetünk magunkon a fentebb említett ülőfürdővel, vagy ugyanebbsal a főzetből végzendő hüvelymosással. Mindkettőt a természetgyógyászatban is

hasonlóképpen alkalmazunk. Az újrafertőzés megakadályozása érdekében fontos, hogy székelés után előlről hátrafelé kell megtörülközni, és fontos megmosakodni. A nemi életben védekezünk a fertőzésektől. Nemi aktus előtt és után vigyázzunk a higiéniára. A hüvelygyulladás szempontjából általánosan még fontos, hogy megelőzzük a székrekedést, valamint, hogy évenként kétszer, tavasszal és ősszel méregtelenítsünk. A tisztító kúrákról korábban volt szó két fejezetben.

A meddőség, a gyermekágyi tejmirigygyulladás kezelése ma szakorvosi feladat. A népi gyógyászatban sok helyes, hasznos gyógymódot találunk. Hogyha a szoptatós anyának megkövesedett a melle, túrós, vagy aludtej, máskor ecetes-vizes borogatást vagy agyagpakolást tettek rá, valamint paradicsommal, vöröshagymával, fokhagymával borogatták. Ha megfakadt, kamillateával mosogatták. Az utóbb említett gyógynövények, gyógyélelmiszerek antibiotikus, baktériumölő anyagokat tartalmaznak.

Harminc éves kortól előfordulhat a **vizeletcsöpögés**, inkontinencia. Intim tornával, a pubococcigeális (húgycsőzáró és gát-) izom megerősítésével (összehúzásával, vizelés közben a vizelet megállításával) segíthetünk magunkon. Sok műtétet megelőztek általa, vagy műtét utáni állapot megőrzésére is jó. B komplex vitaminokban, ösztrogénben gazdag étrend is javasolt. Az előbbi segít az idegek megerősítésében, az utóbbi a szövetek erejét, rugalmasságát őrzi meg. A természetgyógyászok még kineziológiával, relaxációs módszerekkel, autogén tréninggel kezelik. Ajánlott a torna, a has-, farcombizomzat megerősítése.

A változókori nők egyik népbetegsége a **csonttritkulás**. A megelőzése a fontos, mert a folyamatot csak megállítani lehet. Foszforban, magnéziumban, kalciumban, D vitaminban gazdag étrend ajánlott (olajos magvak, dió, mák, tökmag, joghurt, kefir, zöldségek, gyümölcsök nyersen, tojáshejpor), valamint napfény és mozgás. Erre is szánok egy külön fejezetet.

A változó korban lévő nőknél egyre gyakrabban fordul elő a **daganatos megbetegedés**. Köztudott hogy a rákos megbetegedésnek lelki okai is vannak. A lelki sérüléseket nagyon fontos feltárni és feldolgozni szakember segítségével. A lélekgyógyász nem luxus. Amerikai kutatók felállítottak egy stressz-táblázatot, amely segítségével megállapították, hogy a lelki

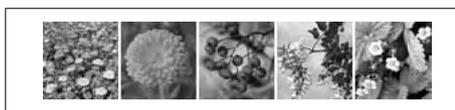

stressz, pl. közeli hozzátartozó halála és a válás egyértelműen legyengítik az immunrendszert, és hozzájárulnak a rákos folyamat elindulásához. A pszichoterápia, a helyes életvitel, táplálkozás kialakítása, a pihenés, a mozgás, az aktív kikapcsolódás, a kreatív tevékenységek megelőzhetik e rettegett kórt. Világszinten összefogás van megszületésben, hogy a megelőzésre, a rákszűrésre, a korai diagnosztikára (mell önvizsgálata, íriszdiagnosztika, talpreflexológia, más reflexológiai öndiagnózis) fektessék a hangsúlyt.

Az Egészségügyi Világszervezet, a WHO szerint a leggyakoribb rosszindulatú daganatos megbetegedés a **mellrák**. A kor előrehaladtával a kialakulási veszély megnő. Minden kilencedik nő szelyletett, mert nem bio, hanem szennyezett, génmanipulált ételeket eszünk, mozgásszegény életmódot élünk, környezetünk szennyezett, elsavasodott. Hogyha korán felfedezzük, a gyógyulás esélye többszöröse nővekszik. Sok asszony életét megmentette az emlővizsgálat, mely a rutin nőgyógyászati vizsgálatnak is része kellene hogy legyen. Minden nőnek egy évben legalább egyszer nőgyógyászati vizsgálaton kell jelentkeznie, idősebbeknek félévenként. A helyi vizsgálat mellett a hüvelyváladékból is megállapíthatják a különböző rendellenességeket, közöttük egy esetleges, kialakuló, és rendkívül gyors lefolyású méhnyakrákot. Nagyon fontos a rendszeres évi nőgyógyászati vizit, mert a statisztikák és a tapasztalat szerint nagyon sok esetben már csak az utolsó stádiumban kerülnek a gyógyulás bizonytalan lehetősége elé a nők. A nyilvántartásba vett esetek anamnézise szerint az emlődaganatok a legnagyobb részét az asszonyok otthon fedezik fel.

Minden hónapban ajánlatos a mell önvizsgálata. A legjobb időpont menstruáció után, mivel akkor a legpuhább a mell. A vizsgálat fájdalomtalan, tíz percbe kerül, lélekileg nem megerhelő, nem szükséges hozzá semmiféle eszköz. A mell önvizsgálatának módjáról, a daganatos betegségek kiegészítő természetes- és népi gyógymódjairól a későbbiekben olvashatnak.

Bibliográfia: Összeállítás a mell önvizsgálatáról és a mellrák gyógyításáról In. Természetgyógyász magazin 1998. IX. szám, 10-25. old., Fókuszban a női dolgok In. Új elixír magazin 1999. IX. szám, 5-17. és 46. old., valamint ua. 1998. V. szám, Bokor Katalin Táplálékkod legyen gyógyító, Hidroterápia fejezet, 249-266. oldal, Dunaújváros, 1996.

HUNGARIAN ARCHITECTURE

BUDAPEST ÉKSZEREI A NEW YORK ÉS A GRESHAM

A magyarok lelkesednek az építészetért.

Szent István kezdte az építkezéseket. A tervezés és építkezés magyar művészete ott született, az apró, virágzó ornamentikával díszített Árpád-kori templomokban. Azok a templomok még mindig ott állnak, a különös nevű falvakban: Csemepeszkopácson, Sopronhorpácson, Feldebrőn, Magyaregregyen és a többi helyen.

Hozzászoktunk a támadásokhoz és az azt követő újjáépítésekhez. IV. Béla volt az első nagy újjáépítő. Megszületett Buda és az ország fővárosa lett. Később, a legnagyobb magyarnak, Széchenynek köszönhetően, aki szintén lelkes építő volt, Pest-Buda tovább fejlődött. A XIX.-XX. század fordulóján Budapest aranykorát élte, és vele, egész Magyarország.

Az építészet egyfajta ékszere a történelemnek. Az építészet egy adott kor tükré. A zene időtlen, az építészet jó és rossz időkre emlékeztet.

A két épület, melyről ez a cikk szól, a Boldog Béke-időkben épült. Azzal a céllal épültek, hogy gyönyörködtessenek, egyúttal eleget tegyenek egy remek város és két biztosító intézet építészeti elvárásainak.

A New York és a Gresham, ahogy mi, pestiek hívjuk őket, kedveskedve, két biztosítóintézet megrendelésére épült. A New York Hauszmann Alajos-ház, mely 1891 és 1895 között egy amerikai biztosító társaság részére épült. A Gresham épületére a kiírást Angliában hirdette meg a Gresham Londoni Biztosítócég. Quittner Zsigmond nyerte meg a pályázatot, az épület 1905 és 1907 között épült meg.

Hauszmann Alajos a magyar építészeti újreneszánsz képviselője. Az általa tervezett épületek nagyban növelték Budapest és az ország eleganciáját. A Legfelsőbb Bíróság (Kúria) épülete, a Szent István Kórház, a szombathelyi városháza és színház, mind Hauszmann-házak. A Budavári Palota befejező munkálatait is dolgozott. Egyetemi tanár volt. Tanítványai szintén nagy nevek, egyik közülük Alpár Ignác.

Quittner Zsigmond a Magyar Építészek Szövetsége elnökeként, aktív részt vállalt Budapest fejlesztésében. A Millenniumi Kiállításra is tervezett épületeket.

A New York Palota és a Gresham Palota a magyar nagyság képviselői, fellelhető bennük a le grandeur íze, mely valószínűleg nagyban hozzájárult, a

Budapest a Kelet Párizsa érzéshez.

A New York eredetileg eklektikus stílusban épült, mely stílust a felújítás során sikerült megőrizni. Míg a Gresham szecessziós épület, a szecesszió valamennyi gazdagságával. A belső folyosókon Róth Miksa ablaküvegeivel, Jungfer Gyula kovácsoltvas korlátaival díszítve. Itt is, a pár év előtti felújítás elfogadta az eredeti stílust és az épület csodálatos formában újult meg.

Mindkét épületből luxus-szálloda lett. A New York Boscolo, a Gresham, Four Seasons Hotel. Ami az eleganciát illeti, a New York, több más, szép körüli hotellel egyetemben megszenvedi a plaza-kultusz elburjánzását, mely sajnos a Nagykörút, a budapesti, hagyományos promenádok egyike fejlődésének visszaeséséhez vezetett. A Gresham szerencsésebb, Budapest egyik legszebb terén, a Roosevelttér áll. Szerencsés a tér is, melynek szépségét hosszú időn át, zavarta a Gresham Biztosító üres, szinte romos épülete, amíg, az épület a sok skandalum ellenére mégis megújult.

Jó jel viszont, hogy a budapestiek szeretnek beugrani a New Yorkba egy kávéra és egy sütire. A New York, mely egy ideig a Hungária nevet is viselte, legkedveltebb találkozóhelye volt a XIX.-XX. század fordulójára irodalmi nagyságainak. A kávéházat és éttermet, melyet például Lotz Károly képek díszítettek, a „világ legszebb kávéházának” tartották valamikor.

A New York és a Gresham a boldog időkre hivatottak emlékeztetni bennünket. Boldog időkből származó, boldogító hagyományainkra: a szép környezetben az étel, a kávé, a sütemény élvezetére és az elengedhetetlen beszélgetésekre. A szabad és nyugodt percekre, melyekben megtalálhatjuk egymást, újra. Ez legalább olyan fontos, mint a nemzeti tragédiákra emlékezni.

Emlékezzünk hát: Széchenyi munkájára, a Gresham egyik éttermében ülve, a Roosevelttérrel, kitekintve a Lánchidra, ígyünk egy kávé a Tudományos Akadémia szomszédságában.

Emlékezzünk arra a legendás villamos járatra, amelyen Karinthy és Kosztolányi naponta utaztak a New Yorkba, miközben a villamos utasait remek, abszurd humorukkal szórakoztatták.

A New Yorkban mindig nehéz szabad asztalt találni, a Gresham-ban augusztus huszadikán teltház van, még az elnöki rezidenciát is lefoglalják jó előre,

dacára a 2000 euró per éjszaka árnak, hogy onnan gyönyörködhessenek a tűzijátékban.

Két csodás ékkő, két csoda-palota, a New York ■

JEWELS OF BUDAPEST THE NEW YORK & THE GRESHAM

Hungarian people are very enthusiastic about architecture. The beginnings of Hungarian architecture go back to St Stephen. The art of designing and constructing buildings Hungarian style was born in the tiny churches complete with decorative floral ornaments of the Árpád Dynasty. Those churches can still be seen today all over the country in villages with strange names such as Csempeszkopács and Sopronhorpács, Feldebrő, Magyaregregy and others. Over the centuries we became accustomed to being under siege and the reconstruction that inevitably followed. Béla IV was the first to become renowned for reconstruction. That's when Buda was born and became the nominated capital of Hungary. Later on it was thanks to the "greatest Hungarian", Széchenyi, also an enthusiastic visionary, that Pest-Buda was further developed. Budapest reached her golden age at the turn of the 20th century and together with her, so did Hungary.

Architecture is a kind of jewel of history. Architecture reflects its times. While music is timeless, architecture reminds us of good times and bad times.

The two buildings featured in this article were both constructed during Hungarian history's Happy Era of Peace. They were built to delight people at the same time as meeting the architectural requirements of a great city on the one hand and the insurance industry on the other.

The New York & the Gresham, as the buildings are affectionately referred to by the locals, were built on the mandate of two insurance firms. The New York is an Alajos Hauszmann building built between 1891 and 1895 at the behest of an American insurance company. Tenders for the Gresham building were invited in England by the Gresham Insurance Company of London. Zsigmond Quittner won the tender and the building was constructed between 1905 and 1907.

Alajos Hauszmann represented the new renaissance style of Hungarian architecture. Several buildings designed by him contributed much to the elegance of Budapest and Hungary. The Supreme Court building, the Szent István Hospital, the town hall and Szombathely's theatre are all Hauszmann buildings. He also contributed to the work of the final phase of construction of the Royal Palace of Buda. He was a university professor; among the great names of his followers was Ignác Alpár.

Zsigmond Quittner was very active as President of the Association of Hungarian Architects. He designed several buildings for the Millennium Exhibition [1896].

The New York Palace and the Gresham Palace are representative of "Hungarian greatness", giving the sense of "le grandeur", which no doubt contributed significantly to the feeling of Budapest being the "Paris of the East".

The New York was originally built in eclectic style that was successfully preserved during its recent refurbishment. The Gresham is an art nouveau building, with all the richness of this fabulous style. Stained glass windows of the inner corridors were made by Miksa Róth, and the wrought-iron handrails by Gyula Jungfer. The original style of the building was uncompromisingly adhered to and the building wonderfully renovated a few years ago.

Both buildings have been transformed into luxury hotels. The New York is a Boscolo hotel and the Gresham is part of the Four Seasons chain.

As far as elegance is concerned, along with the other wonderful hotels on the Nagykörút, the New York suffers a bit of a setback with the "plaza cult" that pervades Hungary and threatens these traditional Budapest promenades. The Gresham is luckier as far as its surroundings are concerned: it is located on one of Budapest's most beautiful squares, the Roosevelt Square. The Square is lucky too that in spite of the scandals threatening its refurbishment, the Gresham was beautifully restored to its original glory.

It's a good sign that Budapest locals like to drop in to the New York for coffee and cake. Known for a time as the "Hungaria", the New York was the favourite meeting place for the great writers at the turn of the 20th century. The coffee house and restaurant, decorated for example with Károly Lotz paintings, was once considered "the most beautiful coffee house in the world".

The New York & the Gresham can't help but remind us of happy times, and the happy traditions growing out them: enjoying food, or coffee and cake in an elegant setting, and conversation - those quiet and relaxing moments of our lives when we take time out to rediscover each other. This is just as important as commemorating the anniversaries of national tragedies.

We can remember Széchenyi's work while sitting in one of the Gresham's restaurants on Roosevelt Square looking out onto the Chain Bridge, drinking coffee in the neighbourhood of the Hungarian Academy of Sciences.

And let's remember the legendary tramline used daily by Karinthy & Kosztolányi travelling to the New York, all the while amusing fellow travellers with wonderful and absurd humour...

It's always difficult to find a free table at the New York Coffee House. And for those seeking the best vantage point for the St Stephen's Day fireworks, the Gresham is fully booked well in advance of 20 August, including the president's apartment, the price of which is about EUR 2000 per night!

These two wonderful palaces, the New York and the Gresham are two precious jewels of Budapest, and I dearly love them both! ■

KALAND(⊕\$) (⊕R)TÚRA

- Hoffmann Endre utijegyzetei -

UTAZÁSI TERV/ TRAVEL PLAN

18 APRIL BRUNEI,
19 APRIL - 20 MAY MALAYSIAN BORNEO, INDONESIA
MAY 20 FLY TO HONG KONG 3 DAYS (ANNYI KELL AZ
OLCSÓ KÍNAI VÍZUM MEGSZERZÉSÉHEZ) ÉS KÖRÜLNÉZNI
24 MAY MACAU ISLAND (VOLT PORTUGÁL GYARMAT)
26 MAY SOUTH CHINA 2-3 WEEKS
10 JUNE FROM NORTHERN LAOS TO SOUTH LAOS
25 JUNE CAMBODIA FOR 1-2 WEEKS
05 JULY VIETNAM FROM BOTTOM TO THE TOP... THEN
TRAVEL BACK VIA LAOS VIENTIANE TO BANGKOK.

FLY BACK TO NZ END OF JULY

KEDVES OLVASÓ!

Az alábbi levelek - amelyeket remélhetőleg több lapszámon keresztül is olvashatnak majd - eredetileg nem a széles olvasótábor számára készültek. Az ok, amiért azonban mégis idekíváncsoztak hogy az Olvasó számára is átélhető legyen az a természetes szépség, az a tiszta, érintetlen, mindenki más számára ismeretlen világ, amit kizárólag csak úgy ismerhetünk meg, ha egy szál hátzisszákkal nekivá-

gunk, és dacolunk az adott hely sajátosságával, az időjárással, a közlekedéssel, az útközben összeszedett betegségekkel és még sok-sok, előre kiszámíthatatlan nehézséggel...

Szerzőnk a távol-keletre indult, és az volt a célja, hogy testközelből találkozzon a különböző kultúrákkal, hogy valóban megismerjen egy országot, az ott élő emberek életét, a szokásaikat, örömeiket, bánataikat és nem pedig egy jól bejáratott turista-útvonalon keresztül fotózza a helyi látványosságokat. Az utazásnak ez a módja sokkal izgalmasabb, bár - be kell valljuk sokkal kényelmetlenebb is - mintha egy utazási irodára bízánk magunkat. A dzsungelben legtöbbször nincsenek szállodák, hiányzik a wc, sokszor hetekig nem lehet mosakodni, és az esetek többségében még a legalapvetőbb higiéniai feltételek sem adóttak. Persze, az átélt élmény előbb-utóbb kárpótol majd mindenért, de a tét sokszor elég nagy: túl kell élni!

Nem szeretném lelőni a poént, de már most elárulom: főhősünknek sikerült...

S hogy milyen áron? Olvassák el Önök is!

adventurous touring

The letters below, which we hope to run a series on in the next few issues of the Magyar Szó were originally not intended for a wider audience. The reason we would like to share these letters with you, is so that you too can experience the natural beauty, the pure and untouched, and largely unknown world that is out of reach for most of us... Unless of course you go for it with a backpack, ready to face the uniqueness of each place, the weather, the transport, the health hazards en route and all the other challenges...

Our correspondent set foot to the Far-East with the intent of meeting new cultures face-to-face, of genuinely getting to know new countries, the people who live there, their lives, their traditions, their ups and downs, and not to photograph the usual tourist attractions along the well-trodden tourist route. This is a much more exciting - albeit a lot more uncomfortable - method of travel than if we entrusted our fate to a travel agency. Usually there are no hotels in the jungle, nor toilets, often you can't have a wash for weeks on end, and in most instances even the most basic forms of hygiene are nowhere to be found. Of course the experience gained eventually compensates for everything, but the challenge is often rather big: to survive! I wouldn't want to ruin the suspense, but I'm going to reveal to you: our hero survives! But at what price? Read on and find out!

NÉVJEGY

NÉV: Hoffmann Endre

ÉLETKOR: 32

VÉGZETTSÉG: közgazdász

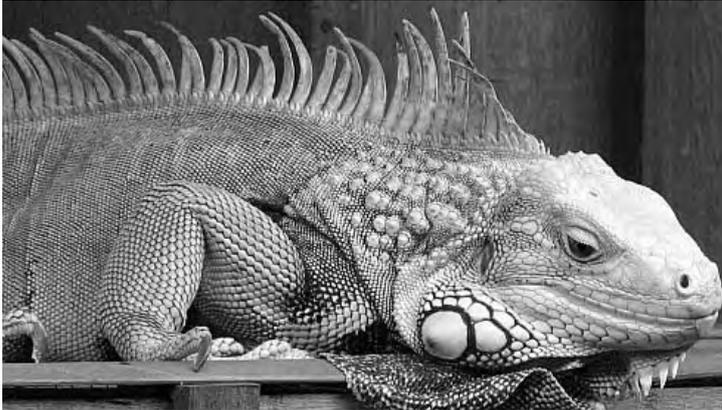
MUNKAHELY: GE Money, Auckland

BEOSZTÁS: Befektetési tanácsadó

HOBBI: Siklórepülés, egy BMW-n motorozom, vitorlázom, climbing indoor and light alpine - túrázom és mászom, salsát táncolok

MOTTO: Megismerni annyi országot és kultúrát amennyit lehet és közben repülni vagy motorozni. Az utolsó végállomás pedig vissza az európai bölcsőbe, Spanyolországba.

Üdv mindenkinek, fantasztikus utunk van, olyan mintha másik bolygóra távoztunk volna. Bruneiból helyi közlekedési eszközökkel Malajziába utaztunk először. Megnéztük hogy élnek a helyeik és milyen hosszú a fülük, ugyanis nyújtják már elég korai évektől. Malajzia eszméletlen, sokkal civilizáltabb mint gondoltam és nagyon jó a konyhája is. Minden keveredik ott: a népek és a vallások is, és mégis tudnak békében élni, talán egy jó példa a Közel-keletnek. Malajziából Indonéziába buszoztunk át... (néha ezek a kis buszozások 12-15 órába telnek); közlekedés nagyon lassú, egy út van ahol mindenféle állattal, és mindennel aminek kereke van káosz szerűen akar előre haladni mindenki. Indonéziában vagyunk - jelenleg Java szigeten.. Jakartába repültünk Borneóról és kelet fele haladva próbálunk minél többet felfedezni és talán eljutni Bálira is, bar szorít az idő sajnos... Itt csak Jáván 3 hónapot is el lehetne utazni könnyedén! Imitt amott halljuk, hogy járnak magyarok is efelé... szóval minden jót mindenkinek, jól vagyunk és erősek... vigyázzunk mit eszünk... legyetek jól és üdv, Hof ■

Hi all, (magyarul lejjebb!)

Things are great as we had a very eventful two weeks maybe. I don't know the time anymore or the day of the week. Borneo was magic, starting with hard Islamic Brunei, then we were travelling west into Malaysia - I could not find any better cuisine anywhere before. We have seen a lot, got involved with local people, where we could. New and newer things are hitting us everyday. Sometimes we are dumbfounded, fruits are for example from another planet, also the food is sometimes a bit of a lottery. From Kuching we travelled to Pontianak, Indonesia then flew to Jakarta from where we are moving towards East Java and hoping to get to Bali. There is so much to see, this island requires 3 months itself. We are in Yogyakarta now and going to a Ramayana ballet tonight. All the best to everyone, I can't tell it all and I am not into sitting in front of computers anymore either. So all the best.

Indonesia looks very safe - I recommend it to everyone!

Endre ■

“különben rájöttem, az a leggazdagabb akinek a legtöbb élménye van... és ezt az utazással nagyon meg lehet sokszorozni, mivel folyamatosan minden változik körülötted... hát most ez lesz az elkövetkező években...”

ARANY JÁNOS

1817-1882

“kopogtatás nélkül
bejöhetsz hozzám”

Az Arany család ősi fészke Köleséren található, innen költöztek előbb Nagyfaluba, majd Szalontára; első földjüket és nemességüket Bocskai Istvántól kapták, címerüket I. Rákóczi György adományozta 1634-ben, de ezt elvesztették, amikor Mária Terézia 1745-ben herceg Esterházy Antalnak adományozta a hajdúvárosokat. A nemeslevél birtokában a família 1778 óta külön pereskedett jussáért, de nemességüket jogi úton sem sikerült visszaszerezniük.

GYERMEKKORA:

Nagyszalontán született vagyontalan nemesi családban. Kilenc testvére volt, de abból csak egy (Sára) élt akkor, amikor ő született. Szülei, Arany György és Megyeri Sára földművelők voltak. A család eredetileg nemesi jogokat kapott I. Rákóczi György erdélyi fejedelemtől, de ezt Arany születésekor már nem ismerték el, és a nemeslevél birtokában, perrel sem tudták többé visszaszerezni.

Szüleinek késői és egyetlen fiúgyermek volt; amikor született, nővére már rég férjhez ment. Szülei hívó reformátusok voltak, és így János fiatal korától békés, csendes környezetben nőtt fel, idős szüleivel, és ez is magyarázhatja csendes komolyságát. Tanulékonyága korán feltűnt: mire hatévesen Szalontán iskolába került, már nemcsak tökéletesen olvasott, de már ismert bibliai történeteket, énekeket és a könnyű irodalom termékeit. Már iskolai éve alatt közismert kis poétája volt Szalontának.

ISKOLAÉVEI:

Szalontai iskolaéveinek (1823–1833) végén, hogy szülei anyagi helyzetén könnyítsen, a tanulás mellett tanított is, és az iskolában lakott. Debrecenbe utazott, hogy ott tanuljon, de mivel reményei nem váltak valóra és pénze kevés volt, ezért 1832-ben Kisújszállásra ment egy évre tanítónak. Megismerkedett a német, és a francia nyelvvel, az újabb költők műveivel. Debrecenbe visszatérve kisújszállási ajánlóleveleivel és szorgalmával hamarosan az osztály élére került, és a tanítás folytán anyagi helyzete is tűrhetővé vált. Vágyai azonban nem tanítói pályára szánták, és 1836 februárjában elhagyta a kollégiumot.

Tanárait meglepve egy debreceni színtársulathoz csatlakozott, majd a színtársulat hirtelen távozásával őt is magukkal hívták, így vándorolni kezdett a társulattal, és megtapasztalta az egyre érezhetőbb nyomort. Máramaroszigetig jutottak, mikor egy éjszaka álmában halottnak látta édesapját, ezért hazaindult, gyalog. Mikor hazaért, megtudta, hogy apja megvakult, és két héttel később anyja meghalt – ennek hatására egy ideig elhallgatott benne a költő. 1840-ben elvette Ercsey Juliannát, akitől 2 gyermeke született (László, Juliska). László később bankárrá, népköltészeti gyűjtővé, kitűnő költővé, és irodalomtudóssá fejlődött. Ezekre Arany nagyon büszke volt. Egyszem lánya viszont fiatalon meghalt szülésben. Életét adta egy új életért. Amikor Arany verset kezdett írni lánya emlékére, a negyedik sor után megakadt, s ezt írta füzetébe a folytatás helyett: "Nagyon fáj! nem megy!" A családi életében bekövetkezett súlyos csapások miatt egy ideig úgynevezett szünetelt költő lett.

CSALÁDI KÖR

Este van, este van: kiki nyugalombal!
Feketén bólingat az eperfa lombja,
Zúg az éji bogár, nekimegy a falnak,
Nagyot koppan akkor, azután elhallgat.
Mintha lába kelne valamennyi rögnek,
Lomha földi békák szanaszét görögnek,
Csapong a denevér az ereszt sodorván,
Rikoltoz a bagoly csonka, régi tornyán.

Udvaron fehérlik szőre egy tehénnek:
A gazdasszony éppen az imént fejé meg;

Csendesen kérődzik, igen jámbor fajta,
Pedig éhes borja nagyokat döf rajta.
Ballag egy cica is - bogarászni restel -
Óvakodva lépked hosszan elnyult testtel,
Meg-megáll, körülnéz: most kapja, hirtelen
Egy iramodással a pitvarba terem.

Nytva áll az ajtó; a tüzelő fénye
Oly hívogatólag süt ki a sövényre.
Ajtó előtt hasal egy kiszolgált kutya,
Küszöbre a lábát, erre állat nyujtja.
Benn a háziasszony elszűri a tejet,
Kérő kis fiának enged inni egyet;
Aztán elvegyül a gyermektársaságba,
Mint csillagok közé nyájas hold világa.

Egy eladó lyánya a tűzre venyigét rak:
Ő a legnagyobb s szebb... a hajnali csillag.
Vasalót tüzesít: új ruhája készen,
Csak vasalás híja,... s reggel ünnep leszen.
Körül az apróság, vidám mese mellett,
Zörgős héju borsót, vagy babot szemelget,
Héjból időnként tűzre tesznek sokat:
Az világítja meg gömbölyű arcukat.

A legkisebb fiú kenyeret kér s majszol;
Üszköt csóvál néha: tűzkigyókat rajzol.
Olvas a nagyobbik nem ügyelve másra:
Él fiúból pap lesz, akárki meglássa!
Legalább így szokta mondani az apjak,
Noha a fiú nem imádságon kapkod:
Jobban kedveli a verseket, nóátát,
Éffélét csinálni maga is próbálgat.

Pendül a kapa most, letevő a gazda;
Csikos tarisznyáját egy szegre akasztja;
Kutat az apró nép, örülne, ha benne
Madárlátta kenyér-darabocskát lelne.
Rettenve sikolt fel, amelyik belényul:
Jaj! valami ördög... vagy ha nem, hát... kis nyúl!
Lesz öröm: alunni se tudnak az éjjel;
Kinálják erősen káposzta-levéllal.

A gazda pedig mond egy szives jó estét,
Leül, hogy nyugassza eltörődött testét,
Homlokát letörli porlepett ingével:
Mélyre van az szántva az élet-ekével.
De amint körülnéz a víg csemetéken,
Sötét arcedői elsimulnak szépen;

Gondúz pipáját a tűzbe meríti;
Nyájas szavu nője mosolyra deríti.

Nem késik azonban a jó háziasszony,
Illő, hogy urának enivalót hozzon,
Kiteszi középre a nagy asztalszéket,
Arra tálalja fel az egyszerű étket.
Maga evett ő már, a gyerek sem éhes,
De a férj unszolja: "Gyer közelebb, édes!"
Jobb ízű a falat, ha mindnyájan esznek, -
Egy-egy szárnyat, combot nyújt a kicsinyeknek.

De vajon ki zörget? "Nézz ki, fiam Sára:
Valami szegény kér helyet éjszakára:
Mért ne fogadnók be, ha tanyája nincsen,
Mennyit szenved úgy is, sok bezárt kilincsen!"
Visszajő a lyánka, az utast behíván.
Béna harci lép be, sok jó estét kíván:
"Isten áldja meg a kendtek ételét is,
(Így végezi a szót), meg az emberét is."

Köszöni a gazda: "Része legyen benne:
Tölts a tába anyjok, ha elég nem lenne."
Akkor hija szépen, hogy üljön közelebb -
Rá is áll az könnyen, bár szabódik elébb.
Éhököt a nagy tál kívánatos izzel,
Szomjukat a korsó csillapítja vízzel;
Szavuk sem igen van azalatt, míg esznek,
Természete már ez magyar embereknek.

De mikor aztán a vacsorának vége,
Nem nehéz helyen áll a koldus beszéde;
Megered lassanként s valamint a patak,
Mennél messzebbre foly, annál inkább dagad.
Az idősb fiú is leteszi a könyvet,
Figyelmes arcával elébb-elébb görnyed;
És mihelyt a koldus megáll a beszédben:
"Meséljen még egyet" - rimáncodik szépen.

"Nem mese az gyermek", - így feddi az apja,
Rátekint a vándor és tovább folytatja;
Néma kegyelettel függenek a szaván
Mind az egész háznép, de kivált a leány:
Ez, mikor nem hallják, és mikor nem látják,
Pirulva kérdezi tőle... testvérbátyját:
Három éve múlik, hogy utána kérdez,
Még egy esztendő vár, nem megy addig férjhez.

Este van, este van... a tűz sem világít,
Kezdi hunyorgatni hamvas szempilláit;
A gyermek is álmos, - egy már alszik épen,
Félrebillent fejfel, az anyja ölében.
Gyéren szól a vendég s rá nagyokat gondol;
Közbe-közbe csupán a macska dorombol.
Majd a földre hintik a zizegő szalmát...
S átveszi egy tücsök csendes birodalmát.

(1851 ápr. 10)

TOLDI:

Arany János 1845-ben kezdte írni az Elveszett Alkotmányt, amit beküldött a Kisfaludy Társaság vígeposz-pályázatára, és a pályadíjat el is nyerte, bár Vörösmarty bírálta hexameterait. Vörösmarty bíráló szavai további munkára készítették Aranyt. 1846-ban a Kisfaludy Társaság újabb pályázatot írt ki. Ezt a pályázatot Erdélyi János készítette elő, s az ő utasítására vették fel a

követelmények közé a népies formát. A pályázat szövege: „Készíttessék *költői beszély, versben, melynek hőse valamelyt, a nép ajakain élő történeti személy, pél.: Mátyás király, Toldi Miklós, Kádár vitéz stb. Forma és szellem népies legyen. Beküldés határpája: nov. 26. 1846. Jutalma 15db arany.*” A Toldi már egyöntetű győzelmet aratott, s nem csak a pályadíjat nyerte meg (1847. február 6-án, amikor a társaság a kitűzött 15 aranyat kivételesen húszra emelte), hanem bírálói ámulatát is. Egyszerre ünnepelet költő lett, jeles írók figyelme fordult feléje, és Petőfi volt az első, aki üdvözlésére sietett. Egy évre rá a Kisfaludy Társaság is tagjai közé választotta.

Ezidőtől kezdve folyamatosan írogatott az Életképekbe és a Pesti Divatlapba kisebb költeményeket. 1847-ben készítette el Toldi estétjét és mellette Murány ostromát. Petőfivel szoros barátság alakult ki. Levelezésük jelentős kor- és irodalomtörténeti dokumentum.

1848–49-ben néhány közéleti helyzetdalt ír (Nemzetőr dal), de nem hoz létre jelentékeny esztétikai értéket, mivel a közösségi hangnem távol áll szubjektív líraiságától. Világos után egy ideig bujdosni kényszerül, majd 1850-ben házi-tanító lesz Geszten, a Tisza családnál. Szemléletének ellentmondásaira jellemző, hogy a bukott forradalmat kétféleképpen értékeli: elégikusan és ironikusan.

1851-ben Arany tanár a nagykőrösi gimnáziumban. A hely parlagsága feloldhatatlan ellentmondásba kerül tehetségével. Csak 1860-ban sikerül felköltöznie Pestre. Belső feszültsége lírai versek írására ösztönzi. Lírája ebben az évtizedben bontakozik ki legsokoldalúbban. Mélyen átéli a polgárosodó világ elidegenedését.

TOLDI (részlet)

1846

*„Mostan emlékezem az elmúlt időkről,
Az elmúlt időkben jó Tholdi Miklósról...”*

Ilosvai

Mint ha pásztortűz ég őszi éjszakákon,
Messziről lobogva tenger pusztaságon:
Toldi Miklós képe úgy lobog fel nékem
Majd kilenc-tíz ember-öltő régiségben.

Rémlik, mintha látnám természetes növését,
Pusztító csatában szálfá-öklelését,
Hallanám dübörgő hangjait szavának,
Kit ma képzelnétek Isten haragjának.

Ez volt ám az ember, ha kellett, a gáton,
Nem terem ma párja hetedhét országon;
Ha most feltámadna s eljöne közéték,
Minden dolgát szemfényvesztésnek hinnétek.

Hárman sem bírnátok súlyos buzogányát,
Parittyaköveit, öklelő kopóját,
Elhülnétek, látva rettenetes pajzsát,
„És, kit a csizmáján viselt, sarkantyúját.”[1]

ELSŐ ÉNEK

*„Nyomó rúdat félkezével kapta vala,
Buda felé azzal utat mutatja vala.”*

Ilosvai

1

Ég a napmelegtől a kopár szik sarja,
Tikkadt szöcskenyájak legelésznek rajta;
Nincs egy árva fűszál a tors közt kelőben,
Nincs tenyérnyi zöld hely nagy határ mezőben.

Boglyák hűvösében tíz-tizenkét szolga
Hortyog, mintha legjobb rendin menne dolga;
Hej, pedig üresen, vagy félig rakottan,
Nagy szénás szekerek áldogálnak ottan.

2

Ösztövért kútágas, hórihorgas gémmel
Mélyen néz a kútba s benne vizet kémel:
Óriás szunyognak képzelné valaki,
Mely az öreg földnek vérit most szija ki.

Válunál az ökrök szomjasan delelnék,
Bögölyök hadával háborúra kelnek:
De felült Lackó a béresek nyakára,[2]
Nincs, ki vizet merjen hosszú csatornára.

3

Egy, csak egy legény van talpon a vidéken,
Meddig a szem ellát pusztá földön, égen;
Szörnyű vendégoldal reng araszos vállán,
Pedig még legénytoll sem pehelyzik állán.

Széles országuóra messze, messze bámul,
Mintha más mezőkre vágyna e határral;
Azt hinné az ember: élő tilalomfa,
Ütve „általúnál” egy csekély halomba.

4

Szép öcsém, miért állsz ott a nap tűzében?
Ládd, a többi horkol boglya hűvösében;
Nyelvel a kuvasz is földre hengeredve,
A világért sincs most egerészni kedve:

Vagy sohasem láttál olyan forgó szelet,
Mint az, aki mindjárt megbirkózik veled,
És az utat nyalja sebesen haladva,
Mintha füstökádó nagy kémény szaladna?

BETEGSÉGE ÉS HALÁLA:

1868-ban veszélyes máj- és bélgyulladást állapítottak meg. 1870-ben operálták, és több epekövét távolították el. Hallása és szeme is gyöngültni kezdett, de gondos étrendjének köszönhetően néha még hivatalos állását is folytatta.

Az 1870-es évek során befejezte a Hamlet és a János király fordítását, lefordította Arisztophanész összes műveit, elkészült a Bolond Istókkal, valamint megírta Őszikék című ciklusát, s bevégezte a Toldi-trilógia középső részét, a Toldi szerelmét.

Betegsége 1878 áprilisában jelentkezett ismét súlyosabb alakban, és 1882. október 10-én a Petőfi-szobor avatásán tüdőgyulladást kapott. Ettől kezdve állapota fokozatosan romlott, és 1882. október 22-én szobájába visszatérve meghalt egy karosszékből, és halálba álmolta magát. Október 24-én temették el, tízezres tömeg kíséretével.

Műveinek teljes gyűjteményét a költő halála után csakhamar megindította régi kiadója, Ráth Mór: összes munkáit 8 kötetben 1884–1885-ben, hátrahagyott iratait és levelezését pedig a fia, Arany László szerkesztésében és jegyzeteivel, négy kötetben 1887–1889-ben adta ki. Arany János ércszobrát a költő műveiből vett alakokkal Stróbl Alajos mintázta, a Nemzeti Múzeum előtt állították fel és 1893 tavaszán leplezték le. ■

forrás: www.wikipedia.org

HUNGARIAN POETS

JÁNOS ARANY

1817-1882

Considered Hungary's greatest epic poet and most influential literary figure in the 19th century, János Arany was a Hungarian journalist, writer, poet, and translator. He is often said to be the "Shakespeare of ballads" – he wrote more than 40 ballads which have been translated into over 50 languages, as well as the Toldi trilogy, to mention his most famous works.

EARLY YEARS

János Arany was born in Nagyszalonta (today Salonta in Romania) on 2 March 1817 into a family of Protestant smallholders whose property consisted of a thatched cottage and a small plot of land. He had nine siblings of whom only one was still alive when he was born and she was already married by then, so he effectively grew up as an only child with elderly parents. He started school at the age of six, voraciously reading everything he could lay his hands on, both in Hungarian and in Latin. To help support his parents he started working as an associate teacher from age 14. He completed his education at the Debrecen Reformed College, where he learnt French and German. Much to his teachers' surprise he then became a member of a company of travelling actors, but he soon became tired of the roaming existence, and a dream about his father dying prompted his sudden return to his birthplace.

SETTLING DOWN

He arrived to find his father had just gone blind, and two weeks later his mother died. Arany then decided never to leave home again. He managed to obtain a job as associate headmaster which provided him with a modest living. In 1840 he became a notary, and in that same year he married Julianna

János Arany statue in front of the National Museum

Ercsey. A few years of happiness followed, during which he and Julianna had two children, László and Juliska. During that period Arany learnt enough English to be able to read Shakespeare in the original. Later he ended up translating three Shakespeare dramas into Hungarian, "A Midsummer Night's

Dream", "Hamlet" and "King John", as well as Shakespeare's sonnets, and they are considered to be some of the greatest translations into Hungarian ever. He also translated works by Mikhail Lermontov, Aleksandr Pushkin, and Molière over the course of his life.

LIFEWOR

His first major poetic work, "The Lost Constitution" [*Az elveszett alkotmány*], was a cutting satire completed in 1846, which won him the Kisfaludy Society prize. Soon after that he published the first part of his Toldi trilogy, an epic of classical popular realism, which earned him national recognition as well as Sándor Petőfi's friendship. This folk-tale in verse is based on local legends and medieval chronicles and tells the adventures of a popular Magyar hero in the 14th century, who has typical Magyar characteristics. Petőfi was the first poet to embrace Arany and the two men became close friends. So when Petőfi died during the 1848-49 Hungarian War of Independence, Arany was devastated. Arany had, in the meantime, been elected to the National Assembly, but he refused to accept any political office and worked instead in the civil service. After the defeat of the War of Independence Arany returned to Nagyszalonta where he lived on his meagre savings until, in 1850, Count Lajos Tisza invited him to his mansion in Geszt to be his son's tutor. The next year Arany landed a teaching position at the high school in Nagykőrös, where he spent the following nine years. Many of his great enduring ballads and his acerbic satire, *Stevie the Village Idiot* [*Bolond Istók*] were written there.

Arany was first inspired by the ballads of Transylvania and Scotland - and he was the first literary figure to note the remarkable affinity between these two. Each ballad is a little drama written in concise style and with a deep understanding of the workings of the human mind. There is little background description and the action is told in a dialogue. Most of the ballads are tales of crime and punishment. The crime is instigated by the powerful human passions of love and hate, and the punishment is meted out by the criminal's own conscience: it is usually madness. The well-known allegorical ballad "The Bards of Wales" is no exception. It was written in 1857 for Emperor Franz Joseph, who was visiting defeated Hungary, the occasion for which Hungarian poets were asked to write an ode in his praise. Arany responded with this symbolic ballad based on a dubious historical event, the revenge of King Edward I against the bards of Wales who refused to sing his praise. In Arany's ballad the cruel king receives the usual punishment: the song of the martyred bards drives him to madness.

In 1860 Arany became director of the Kisfaludy Society and moved to Pest. He launched the first Hungarian literature periodical. He also edited the Kisfaludy Society's Shakespeare series to which he contributed his own masterly translations. In fact

COSMOPOLITAN POETRY

I have no shame, no regret
that, born Hungarian, I write
as one, that I can never let
my words beyond this soil take flight.
No "Wonder of Two Worlds," my song
if charm it has, is due to them,
my people; I am theirs, belong
to one land wholly, root and stem.

Let tongues of the mighty propagate
their own language, sovereignty
their god, a roaring flood in spate
that washes all, destructively,
But let the poet of a small nation
placed in destruction's very path,
find at home his true station,
death, else, the aftermath.

Or is our glory here so small
it needs must sink into the grave
along with the nation? Do you call
us inferior, that neighbours gave
no heed to us? Is there no test
worthy of our strength at home,
subject for song, no native quest?
Must we crave Albion's loam?

Be a "world poet," if you can,
stir up the whole rocky West.
The cradle that rocked me Hungarian
is one that I must still call blessed.

A thousand threads bind me - I deal
with motherland, with this one spot.
I sing of no abstract ideal,
voice such, I'd rather not.

Translated by Madeline Mason

some of Shakespeare's lines have become Hungarian proverbs in Arany's translation. His impact on the Hungarian language can be likened to Dante's on Italian and Martin Luther's on High German.

In 1867 Arany won the Nádasy Prize of the Hungarian Academy of Sciences for his "Death of Buda" [*Buda halála*], a moving epic poem based on the fraternal rivalry between Attila and Buda, the legendary Hun chieftains. Arany is the only Hungarian poet to have served as Secretary General of the Hungarian Academy of Sciences - his appointment took effect in 1865 and lasted until 1879.

Three years before his death, Arany published the two final parts of his Toldi trilogy, "Toldi's Love" [*Toldi szerelme*] and "Toldi's Eve" [*Toldi estéje*]. His final years were deeply saddened by the premature death of his daughter during childbirth, but his poetry reflected this in a bitter-sweet, very attractive stoicism expressed in the collection "Little Autumn Flowers" [*Őszikék*].

Arany was a virtuous man with great intellectual integrity. He is ranked with the two great Germans, Goethe and Schiller, the Russian Pushkin, and the English John Milton. He became, in the truest sense, a teacher of his nation and a determining force in Hungarian literary standards for the next century and beyond. The famous Hungarian writer Dezső Kosztolányi once remarked: "Whereas Sándor Petőfi is the greatest poet of Hungary, János Arany is the greatest Magyar poet." What Kosztolányi meant was that whereas Petőfi, who was of Slavic descent, reached world fame as a revolutionary and as a victim of the Hungarian War of Independence, while also being a poetic genius, Arany's contribution sprang from within the depths of the nation's inner vocabulary and diction. Arany's

„MINDAZ, AMI NEM HALT MEG, MERT
NEM HALANDÓ”

IN MEMORIAM HEGEDŰS ISTVÁN

Satirical cartoonist, István Hegedűs, brother of onetime Auckland Hungarian Club president, Imre Hegedűs, passed away in Budapest at age 75 after a lengthy illness. His humour and artistry became instantly recognisable under his signature "Hihi". His work regularly featured over the decades in the popular satirical weekly, "Ludas Matyi".

Évtizedek óta tartó súlyos betegség után 75 éves korában, szeptember 6-án meghalt Hegedűs István (Hihi) Munkácsy-díjas és Erdemes művész grafikus, illusztrátor és karikaturista, a hajdani Lúdas Matyi c. satirikus hetilap egyik vezető rajzoló munkatársa.

Hegedűs István bátyja, Imre a Forradalom után került Új-Zélandba. Évekig az Auckland Magyar Klub elnöke, illetve bizottsági tagjaként tevékenykedett. Szeretett öccsével mindvégig szorosan ápolta a kapcsolatot, és most Waiheke szigetről fájó szívvel gyászolja.

Az elhunyt karikaturistáról kollégája, Császár Tamás búcsúbeszédével emlékezünk meg:

"Drága barátaim, a KOrtárs Karikatúra és SZatíra Műhely nevében búcsúozom Hegedűs Pistától, egyúttal közvetve a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének nevében is, mert a KOKSZ Műhely, aminek egyik alapítója és a tiszteletbeli tagja volt – és amelynek a tagjai közt egykori főiskolai évfolyamtársai, hajdani kollégái, és közeli barátai is vannak – formálisan a Szövetség egyik szakosztálya is; – végül búcsúozom tőle az úgyn-evezett Szakma, vagy inkább Szakmák: a magyar sajtókarikaturisták, a rajzoló- és grafikusművészek, illetve a könyvillusztrátorok nevében.

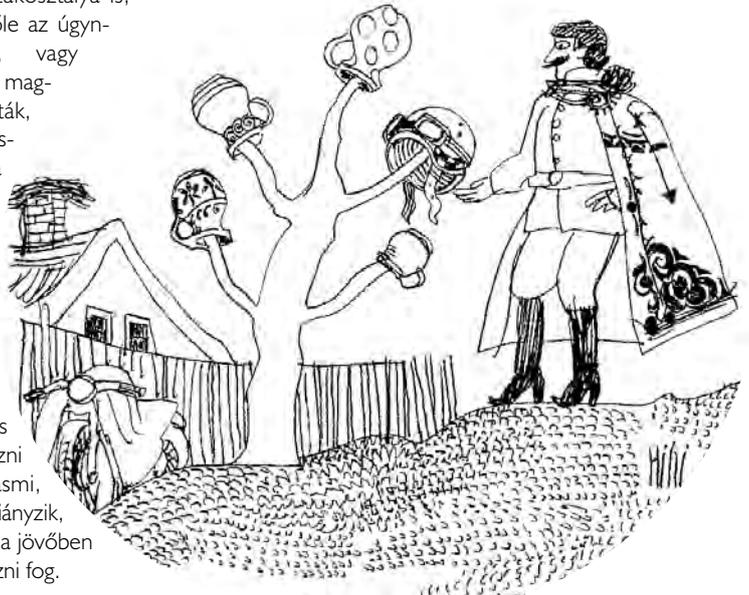
Mondhatnám, hogy hiányozni fog, ha a betegsége miatt sokaknak nem hiányzott volna eddig is. Ami mégis fájdalmasan hiányozni fog, az csupa olyasmi, ami ma általában hiányzik, és ahogy elnézem, a jövőben még inkább hiányozni fog.

Hiányozni fog a munkássága egészét átható szakmai-etikai mértékessége.

Hiányozni fog a fanyar, hűvösen elegáns távolságtartása mindattól, ami az értelmet a rikácsoló köznapiság, a napi politika, vagy a primitív agitáció eszközeinek tekinti.

Hiányozni fog az értelem csöndes, folyamatos lázadása, ami nemcsak a rajzainak a tartalmában, hanem valami megmagyarázhatatlan módon a legapróbb vonalaiban is jelen volt.

Hiányozni fog mindaz, ami ebben a közel ötven évnvi munkásságában követhető példa lehetne sokaknak – ahogy néhányunknak az is volt. Amit a Műhely, és talán az egész Szakma nevében ígérhetek, hogy megpróbáljuk mindezt felmutatni és a lehetőségeinkhez mérten továbbadni – mindazt, ami nem halt meg, mert nem halandó." ■

FURFANGOS REMETE

Egyedül élek, magamnak vagyok
Találékonyssággal örömhirt hozok.

A MÚLTKORI KÉRDÉSEK MEGFEJTÉSE:

(21) vízparton, de üstben is van + (22) Egy.....-és más semmi /igy a nóta = Magyar karácsonyfán is lehet (21+22) = **HABCSÓK**

(23) templomban is van + (24) beszéd eleme = naponta emlékeztet a törökök fölötti győzelemre (23+24) = **HARANGSZÓ**

(25) Magyarthonban dupla, Aotearoán szimpla + (26) tantermekben van = legtöbb épületen van (25+26) = ??? [ötleteket várjuk! - szerk.]

(27) álarc + (28) menyasszony = főleg a női nem használja (27+28) = **MASZKARA**

(29) eldug + (30) orvostól kapjuk = Szigligetről kapom osomagszámra (29+30) = **REJTVÉNY**

ÉS MOST A KÖVETKEZŐK, illetve az utolsóak

(31) nem nagy + (32) a Duna csak Donaueschingennél ez = anyuka az óvodába (31+32)

(33) icipicinél nagyobb + (34) munka jutalma = XVIII századbeli Batthyányi kastély van itt (33+34)

(35) nem holnap + (36) kacat = a megdrágított kenyérnek is termel (35+36)

(37) évszak + (38) nem áll meg = az Antarktiszon is van (37+38)

(39) kevés ellentéte + (40) angolul: WHO = e világra jön (39+40)

És végezetül egy angol:

(x) belső szervünk + (y) úszhatsz benne = európai bajnok volt (x+y)

Á helyes válaszokat küldöm legközelebb,
A [néhai] remete

BARANGOLÓ

BUDAPEST

BUDAPEST KÖRNYÉKE

DÉL-ALFÖLD

DÉL-DUNÁNTÚL

KÖZÉP-DUNÁNTÚL

NYUGAT-DUNÁNTÚL

ÉSZAK-ALFÖLD

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

BALATON

"Nem tudatom, hogy másnak e tájék mit jelent, nekem szülőházam itt e lángoktól ölelt kis ország, messzeringó gyerekkorom világa."
Radnóti Miklós

B
Ü
K

Az ország műemlékekben leggazdagabb városait találjuk a Szlovéniával és Ausztriával határos, hegy-völgyes vidéken, ahol a Világörökség része lett a magyar kultúrkincs őrzője, a Pannonhalmi Főapátság épületegyüttese. A vízi túrákra és kerékpározásra is lehetőséget adó kirándulóhelyekben és jó borokban gazdag vidéket kellemes szubalpin klímája miatt is sokan felkeresik.

BÜK

Az osztrák határ közelében fekvő község nevét gyógyfürdője teszi Európa-szerte ismertté. A Büki Gyógyfürdő 36 éve szolgálja a gyógyítást: 35 hektáros területén 14 medence közül 4 termásvizes egész évben üzemel. A mozgásszervi betegségek, emésztőrendszeri panaszok, keringési zavarok kezelésénél gyógykúrákat alkalmaznak, reumatológiai és fizioterápiás szakrendelés mellett. Üdülővendégek igénybe vehetik a rekreációs parkot és a Birdland Golf and Country Clubot, amely 9 és 18 lyukú pályáival az ország legszebb golfpályája.

F
E
R
T
Ő
D

FERTŐD

Az ország legnagyobb és legszebb barokk kastélya az Esterházy-kastély "Magyar Versailles"-ként épült 1720-tól 1746 éven át az ország leggazdagabb főúri családja, az Esterházyak részére, pompás udvartartással, csodálatos barokk-rokoko kerttel. Joseph Haydn (1732-1807) udvari zeneszerzőként több mint egy évtizedet töltött a kastélyban, amely ma kastély-múzeumként mutatja be a XVIII. századi főúri kastélyok intarziás, gobelinnel kárpitozott bútorait és értékes kínai porcelán dísztárgyait. A barokk "Muzsikaházban" berendezett Haydn Emlékszoba a kastély zenekarát is vezető világhírű zeneszerzőnek állít emléket.

G
Y
Ő
R
J
Á
K

GYŐR

"A folyók városa" - a rómaiak Arrabonája, a közel 1000 éves püspöki székhely, ahol Napóleon 1809-ben csatát nyert - hangulatos belvárosa és szép barokk épületei miatt kedvelt, híres diák-, és iparváros.

A város ősi magja a Káptalan-domb a három folyó - Duna, Rába, Rábca - torkolatánál. Csonka tornyáról messziről felismerhető a győri püspökök rezidenciája a Püspökvár - legrégebbi épülete a XIII. századi lakótorony és a XV. századi gótikus Dóczy-kápolna. A bazilika minor rangra emelt püspöki székesegyház románkori elődje már 1030-ban állt, 400 évvel később hozzáépült a gótikus Szent László-kápolna

WANDERLUST

BUDAPEST

BUDAPEST KÖRNYÉRE

DÉL-ALFÖLD

DÉL-DUNÁNTÚL

KÖZÉP-DUNÁNTÚL

NYUGAT-DUNÁNTÚL

ÉSZAK-ALFÖLD

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

BALATON

"What this land means to others I cannot know, my homeland for me is a small country so embraced by flames, rock-a-bye world of my childhood."

Miklós Radóti

WESTERN TRANSDANUBIA

Western Transdanubia is the part of Hungary bordered by Slovakia, Austria, Slovenia and Croatia, i.e. the region between the Danube and the Drava rivers, stretching from Lake Fertő to Lake Balaton. The area characterised by hills and valleys is where you find the country's towns richest in heritage buildings. It is home to the World Heritage Pannonhalma Abbey building complex. The forests, streams, fortress ruins and medieval churches in this region which is rich in good wines and has a pleasant sub-alpine climate, is an appealing destination for all visitors, including cyclists and trampers.

BÜK

Near the Austrian border, Bük is renowned through Europe for its thermal waters and wellness centre. Covering an area of some 85 acres, 4 of the 14 thermal pools are open all year round. The Centre caters for therapeutic needs as well as recreational, with the country's best golf course to tempt golf lovers close by.

FERTŐD

Fertőd is situated in the Fertő-Hanság region on the road between Győr and Sopron. The most spectacular sight in the town is the Eszterházy Palace, built 1720-46. Often referred to as the "Hungarian Versailles", it is one of the most beautiful palace complexes in the country. Joseph Haydn spent more than a decade as court composer at the Palace which now serves as a museum displaying enormous French mirrors, Flemish and French tapestries, Venetian wall brackets, allegorical sculptures, furniture with gobelin upholstery, and large ceiling-frescoes. Every year the music school which includes a Haydn memorial room, features a series of programmes that pay tribute to the memory of one of the 18th century's greatest musicians.

GYŐR From the motorway Győr appears to be an industrial city with little appeal. It is, in fact, a very interesting place - a cultural and educational centre, as well as a bishop's seat. The city calls itself "The City of Rivers" because it sits at the confluence of the Danube, Rába and Rábca rivers. Called Arrabona in Roman times, after a local Celtic tribe whom they subjugated, it was an important centre of Pannonia. During the Turkish occupation of Hungary, its castle was a Habsburg stronghold and the town was known as Raab (after the Rába River). In recent years Győr has grown to become a tourist destination because of its near 1000-year-old Episcopal see, its atmospheric inner city and beautiful Baroque buildings. Káptalan Hill in the old inner city is at the mouth of the three rivers, which is where the majority of the most heritage buildings are to be found.

JÁK

Ják is home to the most famous church of Hungarian Romanesque architecture, a Benedictine abbey, which was dedicated at the beginning of the 13th century. The column heads of the entrance with orders of arches are decorated with geometrical and plant motifs. Above the gate you can see the statues of Christ and the ten apostles (the statues of two apostles of the twelve were placed on the facade of the towers). The inside of the church houses 700 year-old Romanesque frescoes and Gothic statues. The St Jakab chapel which stands opposite is also a valued heritage site of the same period. ■

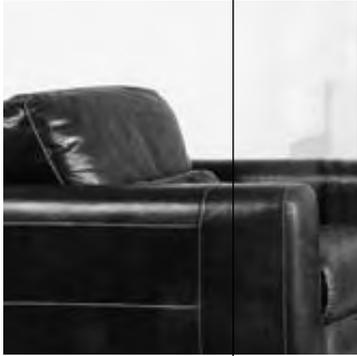
(Héderváry-kápolna), mely a I. László király (1077-95) szentté avatására készült, a középkori magyar ötvösművészet csúcsát jelentő aranyozott ezüst Szent László-hermát őrzi. A templom különleges díszje a két "fekete oltár", freskóit A. F. Maulbertsch készítette, Szűz Máriát és a gyermek Jézust ábrázoló kegyképének rokokó kerete műremek. 1731-ben készült a templom közelében lévő két szép barokk alkotás: az arkangyalt ábrázoló Szent-Mihály-szobor és a frigidária- emlékmű. A papnevelde épületében az Egyházmegyei Gyűjtemény, Kincstár és Könyvtár őrzi 1000 év egyházművészeti remekeit, legértékesebbjei az elefántcsont triptichon, XVI. századi Úrmutató, XVIII. századi szentségtartó és a liturgikus tárgyakból álló Zichy-gyűjtemény, a Könyvtárban az ország legnagyobb kódexe. A XX. századi magyar szobrászat egyik legnagyobbja Borsos Miklós (1906-93) alkotásai a róla elnevezett múzeumban láthatók. A várkazamata-kőtárban a római és újkori síremlékek, a jellegzetes klasszicista épület, a Kreszta-ház padlásán pedig Kovács Margit (1902-77) bűbajos figuráit bemutató kerámia-kiállítás jelent érdekes látványt.

A város jelképe a Napóleon által leromboltatott vár 1594-es török kézre kerülését hirdető Vaskakas, a Duna-kapu téri díszkút figurája. A Széchenyi tér híres műemléképületei szolgálnak díszletként a Győri Nyár keretében megrendezett barokk esküvőhöz. A vastuskós házban láthatók a Patkó Imre gyűjtemény XX. századi képzőművészeti alkotásai, afrikai- és óceániai iparművészeti tárgyai, a ház sarkán álló, szögekkel kiverett fatörzs XIX. századi fűszerüzlet cégére volt. Pompás barokk palota az Apátúr-ház az egykori főpáti rezidencia, mely a Xantus János Múzeum gazdag várostörténeti-, orvostörténeti és iparművészeti anyagának és a postabélyeg-kiállításnak ad otthont. A bencés rend három jeles épülete is a téren található: a Loyolai Szent Ignác-templom belső terét a római II. Gesú templom mintájára alakították ki, legértékesebb díszje a szószék. A rendház földszintjén a Széchenyi Patikamúzeum eredeti kora barokk berendezéssel, gyönyörű freskókkal. A bencés gimnázium jeles személyiségekkel gazdagította a magyar kultúrát. A városi séta során a Zichy-palota esküvő-, és hangversenyek színhelye, régi városháza kovácsoltvas díszje, az új városháza impozáns neobarokk épülete, a magyar ispita toszkán oszlopos udvara, a Rozália-ház gazdagon díszített, a városra jellemző zárt erkélye érdemel figyelmet. A Városi Múzeum gyűjteménye görög- és római dísztárgyakat, reneszánsz- és barokk bútorokat, szobrokat, festményeket, kínai porcelánokat tár a látogatók elé a kortárs grafikát, Borsos Miklós szobrait és Kovács Margit kerámiáit bemutató tárlatok mellett. A karmelita templom (Bécsi kapu tér) XVIII. századi "Hab Mária" szobra egyike a legszebb magyar szobroknak, kolostora ma szálloda, udvarán hangversenyeket tartanak. Az Esterházy palotában kapott helyet a Városi Képtár XX. századi magyar festészet alkotásaiban igen gazdag gyűjteménye.

JÁK

A magyar román kori templomok legszebbike, a monumentális egykori bencés apátsági templom, ma Szent György-plébániatemplom 1214-1256 között épült (kicsinyített mása Budapesten, a Vajdahunyadvárban látható.) Pompás kapuzatát finom művi szobrok díszítik, a templombelső hatalmas pillérkötegek osztják három részre, falain 700 éves freskók. Az egyidős Szent Jakab-kápolna (szemben) szintén jelentős műemlék.

HELLO STRANGER!

COLUMNIST
DR ENDRE MAURER

One of the most puzzling cases, reported by a neuroscientist, was a city dweller, an investigator with exquisite face memory, who, after a head injury, could not recognise the members of his family. He retired in the country to take up sheep farming. He was able to identify every animal in his flock. And then there is an example of just the opposite: as a result of brain injury an experienced plane-spotter was unable to identify airplanes, yet he had no problems with faces. Another possible cause is "Ambiopia" where the eyes cannot focus on one point, so the brain cannot

identify the input and therefore cannot process it, i.e. it cannot turn it into a meaningful percept.

To further complicate matters, there is emerging evidence that face blindness could be hereditary, i.e. genetic in nature. A survey of the family members of prosopagnosics (38 persons in seven families) encouraged the researchers to claim that a single gene might be responsible for its occurrence. Congenital defects, for example, defects due to birth trauma, cannot be ignored either. Studies of babies with congenital cataracts on the left eye during the first two months of life also highlight this as a major risk factor. This raises the possibility that there is a critical developmental period, the so-called "developmental window" for learning face recognition. The "critical period hypothesis" is an established fact, like acquiring language, (e.g. feral children or the imprinting phenomenon in animals).

Whatever the cause, what face blind people want to know is the possibility of a cure in the near future or through therapy, for acquiring face recognition skills. So far no treatment has been found beyond coping strategies developed by individual sufferers. People can be recognised by posture, the way they walk or by their voice. So the next time you pass me by and do not recognise me - in spite of my friendly smile - just ask me to say something in Hungarian. For sure, my accent will give me away. And, if you still do not know who I am, just call out "Hallo, stranger!"

The colloquial expression may be "I cannot remember your face", but face blindness is not a matter of recall. It is a matter of recognition. Apart from the neurological reasoning, remembering/forgetting is accompanied by a different emotional reaction. A bit more is known about memory functions from the "technical" viewpoint. According to present theorising, memory is made up of many different components and functions: short term, long term, visual/auditory, the recall of facts, actual events or even pleasure. These activities involve different parts of the brain. Memories are groups of brain cells linked together by strong chemical connections. Recalling a memory involves finding and activating a specific group of cells.

In spite of research findings, much of the "evidence" reported by neuroscientists is only conjecture. Our brain is a mystery: we use our brain to study the brain but it refuses to define itself. Scientists managed to identify some of its functions and the loci of these functions but the essence, the core of our being, thinking life (CONSCIOUSNESS) cannot be located in this "grey matter". So the next time you look at your reflection in the mirror and touch your head, you may call out "Hallo, Stranger!" ■

About nine years ago a German scientist, Joachim Bodamer, came across a person who could not recognise faces. He named the symptom PROSOPAGNOSIA, commonly called "face blindness". (Some of the perceptual dysfunctions are, erroneously, called "blindness", like word blindness, Dyslexia, when a person cannot connect sounds with letters.) His patient was a 24 year-old man who had lost his ability to recognise the members of his family, even his own mirrored reflection, due to a bullet wound to the head. Most of the cases studied since have shown the onset turned out to be the result of brain injury. Recently researchers identified a second form of face blindness, named "Developmental Prosopagnosia" which is either present at birth or develops very early in life. A study conducted in 2006 by the staff at both Harvard University and the University College, London, involving 1600 subjects, indicated that this malady is more common than originally thought. In that sample up to two per cent of people suffered from "some degree" of face blindness. In comparison about two and a half per cent of us are colour blind and the occurrence of Dyslexia stands at five per cent. Researchers in other countries came to the same conclusion as above, (American Journal of Medical Genetics, vol. 140A).

It seems that face blindness is not a new phenomenon. It was only recognised a few years ago. Neuroscientist at University College, London, Brad Duchaine, says that it is human nature: if you do not know what it is to recognise a face, you do not necessarily know that you are supposed to see. Years ago a person here in New Zealand asked Charles, the Prince of Wales, what it was like to be a prince, to which he replied that he did not know as he had been nothing but a prince all his life. A classmate of mine did not realise he was colour blind until he joined the art-class. This probably explains why developmental Prosopagnosia was not recognised until recently. People who are partially affected by this malady manage to develop strategies to get around the problem and are unaware of it. Unless they see familiar people out of context, they have no problem.

As to possible causation, there is a divergence of opinion. Some of the neuroscientists believe that we have specialised face recognition modules. However, studies using various resonance techniques do not support this claim. Many a sufferer shows no deficit in the FFA area (Fusiform Face Area). Some others argue that just because most of the people unaffected by the malady have these modules, one cannot, ipso facto, jump to the conclusion that these modules are either missing or are impaired in dysfunctional people. Furthermore, the FFA centre lights up in response not only to faces but to all round shaped objects, like clock dials or pumpkins.

The supporters of the "Expertise hypothesis" claim that one uses the same brain circuits to perceive all objects, including faces, and because one has been studying them since birth, one becomes expert at recognising faces. Bird watchers are very good at spotting a large number of the species of the avian order. A contrary view is that in "normal" people, multiple exposure of the same object reduces the response activity of the modules (called "adaptation"). In prosopagnosists that fails to occur - the same face appears different to them at each exposure and so no adaptation can take place.

Ref: "New Scientist", 25 November 2006.

One of the best known (by the public) of these agnosias is Dyslexia, commonly known as word blindness. The first articles on the subject were published by a Danish educator in the early 1960's. By now there is a plethora of literature published on the subject. Curiously enough, in spite of all this, the [NZ] Ministry of Education only accepted its existence a month ago. We educational psychologists were not allowed to have contact with the SPELD organisation, the only body, here in this country assuming responsibility for the tutoring of the sufferers. SPELD stands for "specific learning disability" which is basically a misnomer, as there is nothing "specific" about the disorder, but for the name. The difficulties dyslexics manifest and the possible underlying causes present a mind-boggling problem.

NEWS ABOUT HUNGARIANS IN NEW ZEALAND

OTAGO-SOUTHLAND

The Otago-Southland Hungarian Community held the **St. Stephen's day** celebration on the 25th of August at a delightful Chinese restaurant in South Dunedin. This mild almost spring, late winter evening saw a strong crowd of 60 gather to remember and celebrate our King Stephen and the constitution of the Christian Kingdom of Hungary. The

evening started off with the Hungarian National Anthem, followed by a short history of King Stephen and a lovely poem to welcome spring by Zoltán Zelk recited by *Viktória Abrahám*.

It was great to see new faces in the ever-growing Hungarian community. During the evening everybody had a chance to catch up and share news and stories, and also to mingle with the newcomers. Over all it was a successful evening with a sumptuous meal and great company. Thank you all for your support to make this evening memorable.

On 31 August the **Settlement Support NZ** Dunedin had their Local Settlement Network meeting. After the introductions, the Settlement Support Coordinator talked about the achievement of the Network over the last 12 months. So far it has helped many newcomers, among them Hungarians. Anybody who wishes to relocate to the great city of Dunedin, can find all the important information on the Dunedin City Council website or can contact me.

Best wishes,
András Pálmay

AUCKLAND

About 70 of us gathered to commemorate our first king, **St Stephen**. The Club put on a first-class programme. The festive address was given by Honorary Consul, *Miklós Szabó*. *Zsuzsa Klein* compered the programme, which concluded with a per-

formance by the dance group. This was followed by a tasty dinner.

We also held a **Father's Day** celebration recently. A speech and poetry recital greeted the fathers together with a glass of mulled wine. We're not sure which was more popular.

Gábor Koroly, president

On 25 August our **dance group** participated along with nine other groups in the "**Viva Eclectika**" quiz.

The theme of the quiz was the harmony between the different cultures and the shared preservation of traditions.

We were paired with a Chinese girls' group, with whom we interwove the traditional Chinese umbrella dance with elements of the Hungarian bottle dance and jumping dance. Although our production was very good, we didn't win a prize, we think because the fusion was so successful (having learnt each other's steps) that in spite of the different costumes the jury couldn't distinguish between our two groups.

In spite of our disappointment it was great to participate in such a fun event and to make good friends with the Chinese girls during the practices.

Edit Simpson ■

 Elizabeth Cerveny has started up a "round the world Hungarian friendship over 50's club" and invites interested people from New Zealand to either email her or write to her at the addresses given below.

Elkezdtem egy Világ Kör Magyarok Barátságai 50+ évesek levelezés társaságát, itten ez most nagyon jól elkezdődött hisz annyian oly magányosan érzik magukat, hogy egy levél jól esik, és most már nagyon sok államból csatlakoznak. Ez semmiben sem kerül, a népek beírnak, és én csak átadom a címet, hisz jólesik, ha valaki rágondol egy barátira ebben a rohanó életben, és mivel így szétszóródtunk a nagyvilágban, jó kapcsolatba jönni. Csatlakozzanak minél többen!

Travelers Friendship Club

Elizabeth Cerveny

821 W Lill Ave Chicago IL 60614 U.S.A.

E-mail cím: ecerveny@gmail.com.

Kívánok egy kellemes napot mindenkinek!
Köszönöm, Erzsike Cerveny

PAUL SZENTIRMAY SPECIAL LIBRARIAN SCHOLARSHIP

The Library & Information Association of New Zealand (LIANZA) is the professional organisation for the New Zealand library and information services sector. It serves and promotes the interests of the New Zealand library and information industry and professionals by providing continuing professional development, professional awards and recognition, publications and resources, advocacy and collegial support.

One such of these awards is the Paul Szentirmay Special Librarian Scholarship, which was awarded for the first time at this year's annual LIANZA conference held in early September in Rotorua.

The theme of the conference was the climate of enormous change libraries and library services are having to adapt to. With the traditional concept of the library undergoing a profound transformation due to the impact of technologies, the conference focussed on questions such as: What could or should the library change into? Will it retain a role in society, or even in its parent institution? Will it become more proactive in influencing its environment or will it continue to be reactive to the forces that are shaping society?

Given this backdrop it was entirely fitting that the inaugural Paul Szentirmay Scholarship was awarded to Gillian Ralph and Julie Sibthorpe, both Business Librarians at Auckland University, to carry out a national study, comparing New

Zealand's experience with worldwide trends to assess the impact of the new technologies which are expected to have a major impact in libraries in the next ten years. Gillian and Julie will look at how employers view the changes in the sector; what new skills are needed to keep special librarians relevant to companies and organisations; whether there are more closures of special libraries than usual and why; what the best practice in a special library currently is, including techniques that could be applicable to all special librarians for promoting their library and service to their employers.

The Scholarship was presented by the late Paul Szentirmay's wife, Thiam Ch'ng Szentirmay. The recipients will present their findings at the LIANZA 2008 annual conference. ■

Gillian Ralph (left) and Thiam Ch'ng Szentirmay

RECENT NEWS FROM HUNGARY

in Paris at the weekend at the age of 80. Csernus earned a degree at the College of Fine Arts in 1952, tutored by famed painter Aurél Bernáth. Csernus had lived in Paris since 1964. After

PM also rejects Transylvanian autonomy

Prime Minister Ferenc Gyurcsány on Friday (24 August) joined Free Democrat chairman Janós Kóka in rejecting the autonomy aspirations of ethnic Hungarians in Transylvania, as he argued "they could be interpreted as a secessionist attempt by neighbouring countries." Kóka said last week that aspirations to autonomy are no longer relevant now that Hungary and Romania are EU members. Gyurcsány last year wrote in his blog that the government supports the hopes of autonomy held by ethnic Hungarians living outside Hungary, *Magyar Hírlap* noted. Fidesz foreign affairs specialist Zsolt Németh called on the government to recommit itself to supporting autonomy for ethnic Hungarians abroad. HAC 27 August

Memorial of Hungarian gulag victims unveiled in Russia

A memorial dedicated to the Hungarian soldiers and civilians who died in Soviet forced labour camps during Joseph Stalin's dictatorial rule was unveiled in Vorkuta, a coal mining town 1,800 km northeast of Moscow north of the Arctic Circle. Prisoner-built Vorkuta was the largest centre of the gulags in the European part of Russia. The three-metre metal cross and the two granite blocks bearing the names of the Hungarian victims was unveiled with military honours, in the presence of József Holló, Director of the Budapest Institute and Museum of War History. It is estimated that somewhere between 500 and 600 Hungarians were taken to the Vorkuta gulag, mostly after the Second World War. MTI 15 September

Hungarian inflation drops to 8.3 per cent

Hungary's inflation rate is continuing to fall, with consumer prices rising by 8.3 per cent year-on-year in August, according to the Central Statistical Agency. Inflation soared to 9 per cent in March as a result of an austerity package the government brought in to tackle Hungary's huge budget deficit. While the deceleration has been slower than expected, the central bank is expecting inflation to fall to below 6 per cent by the end of the year. 11 September

Painter Csernus dies at 80

Prominent Hungarian painter Tibor Csernus died

staging several large international exhibitions abroad, his first show in Hungary was held in 1989 at the Műcsarnok. Another presented his life's work at the Kogart Ház in early 2006. HAC 9 September

Radio station fires 2 for depicting gay official with Nazi pink triangle on Web site

A Hungarian radio station fired two staff members after a gay government official was depicted on its Web site standing outside the Auschwitz concentration camp wearing a pink triangle, the symbol used by the Nazis to label homosexual men. The photo montage showing State Secretary Gábor Szetey with a pink triangle on his suit in front of Auschwitz's main gate appeared on the Web site of Láncid Radio. It was later removed. Szetey recently announced he was gay, the first government member to come out in Hungary. 29 August

Far-right paramilitary group holds inaugural event in Budapest

The far-right Jobbik party's new paramilitary group "Magyar Garda" started its inaugural event in the Buda castle on Saturday (25 August) afternoon. The event, during which 56 "guardsmen" were inducted, attracted several hundred peo-

ple. Former defence minister (1990-1994) Lajos Fúr, a member of the Democratic Forum under József Antall, Hungary's first post communist prime minister, handed over the graduation documents to the guardsmen. More than a hundred police were present to secure the event, which has also attracted a few hundred protesters representing several civil and anti-fascist groups. According to the Hungarian Guard's founding document, the Garda is a self-defence organisation which stands above the political parties with the aim of "gathering together communities and groups who are ready to defend the homeland". Civil organisations, including the Hungarian Anti-Fascist League and the Imre Nagy Association, published a statement before the event protesting against "the inauguration of Magyar Garda, the expansion of neo-Nazi powers in Hungary and all forms of exclusion". MTI 25 August

Hungary's national celebrations marred again by storms

For the second year in a row, Hungary's August 20th national day celebrations were jeopardized by unusually inclement weather. But unlike in 2006, when five persons died and hundreds were injured during a freak storm, most of the events held in Budapest went on without major incident. According to Pál Györfi, a spokesman for the Hungarian National Ambulance and Emergency Service, no one was injured by the storm that swept through Budapest in the hours before the large fireworks display that is the hallmark of the holiday. But the storm was powerful enough to force the cancellation of the traditional religious procession in honour of St. István (Stephen) through the streets of central Pest, and left thousands of kilograms of broken branches and other waste on the city's streets. Earlier in the day, some towns and villages outside the capital saw their streets blanketed with hail. 21 August

Budapest offers asylum to 29 Cubans

Budapest will provide refuge to 29 Cuban nationals living on the US base in Guantanamo. A deal was apparently struck at Hungarian-US talks, although no official announcement has yet been made. The Cubans are not connected to prisoners held at Guantanamo detention camp. Foreign Ministry state secretary Márta Feksz Horváth told MTI that "a ministry delegation travelled to Guantanamo where the Cubans were briefed on Hungary and filled in questionnaires that were processed in Hungary. Based on that, a decision was made to provide political refugee status to 29 of them," she explained, adding that the US will pay all the costs of adjustment for a year. HAC 21 August

Real wages drop 6.4% year-on-year in first half

Real wages fell 6.4% year-on-year in the first half year, according to the Central Statistics Office. The drop in real wages was 7% year-on-year in the first quarter. Nominal private sector wages did not increase in June. In the first half year the highest wage rises occurred in the construction industry, tourism and catering and at smaller firms, where the increase can be explained by stricter inspections due to the fight against the black and grey economy, rather than actual wage increases, *Népszabadság* commented. HAC 21 August

President attends mass in Slovakia honouring Hungary's founder

Hungarian President László Sólyom visited the town of Deáki (Diakovce), Slovakia, on Sunday (19 August) - a city founded by St. Stephen, founding king of Hungary, in 1002. Sólyom attended a mass dedicated to St. Stephen and placed a memorial wreath at a statue of the monarch, who was canonized in 1083. The

mass was celebrated in Hungarian. Addressing an open air gathering following the mass, Sólyom welcomed the European Union and its legal order which introduced European legal norms to the entire region, banning discrimination against minorities. 19 August
Hungary's economic growth slows to 11-year low of 1.4 per cent

Hungary's economy grew by only 1.4 per cent year-on-year in the second quarter of 2007, the Central Statistical Office (KSH) said on Tuesday (14 August). The economic growth figure was the lowest recorded since 1996 and was well below the expectations of analysts, who on the whole predicted gross domestic product (GDP) would rise by over 2 per cent. Hungary is in the middle of a tough fiscal readjustment as the government attempts to reduce its massive budget deficit, which at 9.2 per cent in 2006 was by far the largest in the European Union. Hungary's GDP growth had been hovering around the 4-per-cent mark for years until the government introduced its austerity measures. 14 August

Miklós Páncsics, Olympic soccer gold medalist with Hungary, dies at 63

Miklós Páncsics, who won a soccer gold medal with Hungary at the 1968 Olympics and played for Ferencváros, died Tuesday (7 August) due to an undisclosed illness. He was 63. Páncsics died in Budapest, the Hungarian Olympic Committee said. A defender known for his great speed, Páncsics played 37 times for Hungary, winning a gold medal at the 1968 Mexico City Games and silver at the 1972 Munich Olympics. 7 August

Agriculture output 6% higher in 2006

The output of Hungarian agriculture reached Ft 1,600 billion (NZD12.1 billion) last year, a 6% rise from 2005, Agriculture Minister József Gráf announced on Friday. Overall food industry output was Ft 1,944 billion (NZD14.8 Billion), up by Ft 84 billion (NZD640.2 million) from the previous year. The total profit in agriculture, based on preliminary figures, was Ft 60-65 billion (NZD457-495 million) in 2006, up from Ft 47 billion (NZD358 million) in 2005. Profit generated by independent farmers rose by 45%, and that of companies grew by 33%. Last year the sector received Ft 406.8 billion (NZD31. billion) in subsidies, Ft 239.3 billion (NZD1.8 billion) of it from the EU. Gráf also announced a weekly Ft 20 (NZD0.15) per ton fodder storage subsidy for farmers. HAC 6 August

Hungary Uncovers 8 Million-Year-Old Trees

Hungary will spare no expense to preserve 16 cypress trees, estimated to be 8 million-years-old, recently uncovered in a northern lignite mine. Hungarian Environment Minister Gábor Fodor told reporters in Budapest the government will contribute millions of dollars to preserve the trees, the Hungarian news agency MTI reported. Fodor said the cypress trees, believed to be 98 to 131 feet tall, were found in the Bükkábrány lignite mine, 100 miles northeast of Budapest. The trees once were part of a wetlands forest in the Bükk mountains region, north of Miskolc. The find is unique because the trees have not turned into fossils, which means they could yield clues to plant life in pre-historic times. Authorities will

put the rare trees on display for visitors in the Bükk National Park outside Miskolc. 6 August
Thousands of swimmers cross Lake Balaton in Hungary

Thousands of people swam across Lake Balaton on Saturday (28 July). A total of 7,204 people swam across what is known as Hungary's sea, the largest freshwater lake in central Europe. At an event that takes place annually on a 5.2-kilometer stretch between Révfülöp and Balatonboglár were an 87-year-old man and an 11-year-old girl. The 26th cross-Balaton swim was attended by several sportspeople, including water polo Olympic champions Barnabas and Adam Steinmetz, who both took an hour and fifteen minutes to finish. 29 July

Hungarian-born theatre director and playwright George Tábóri dies

Hungarian-born playwright and director George Tábóri, a legend in Germany's post-war theatre world whose avant-garde works confronted anti-Semitism, died Monday (23 July). He was 93.

Hungary population 10.055m in May, annual rate of decline faster in Jan-May

Hungary's population declined faster during the first five months of 2007 than in the same period in 2006 and stood at 10,055,000 at the end of May, according to the Central Statistical Office (KSH). The population fell by 18,221 in January-May 2007, compared to a fall of 15,733 in January-May 2006. Migration inflow offset this year's fall to about 11,000, the report said. The January-May marriage count was 12,082, the lowest for decades for this period. The figure was down 10 percent compared to the same period in 2006, the report said. MTI 23 July

Hungarian-born cinematographer dies

Hungarian-born US cinematographer László Kovács died aged 74 on 21 July. Kovács gained global renown through his work on Easy Rider, and was also the director of photography on Ghost Busters, The Last Picture Show, Paper Moon, New York, New York, and many other films. He died at his home in Beverly Hills after a protracted illness. Kovacs graduated from the Budapest College of Drama and Motion Picture Art in 1956 and later that year emigrated to the US, where he settled, and later received a Lifetime Achievement Award from the US Film Academy. HAC 23 July

New bridge officially opened

The Pentele Bridge in Dunaújváros was officially opened to the general public 23 July. At 1,683m, it is the longest bridge over a river in Hungary, and links Transdanubia to the Hungarian Plain. HAC 23 July

Hungary's all-time heat record shattered

The all-time Hungarian heat record was shattered on Friday (20 July) when a 41.9C temperature was gauged in Kiskunhalas. Some 100,000 units of half-litre bottles of water had been distributed in Budapest by Friday evening, while on an average day 500,000 to 560,000 cubic metres of water are consumed. HAC 23 July

Men's epee team wins European gold

The Hungarian men's epee team won a gold medal by beating Poland in the finals of the European Fencing Championships in Ghent on the weekend (6-7 July). Hungary won two gold medals, one silver and one bronze at the tournament. HAC 9 July

Report on October 23 finds flaws but calls police action lawful

Lack of preparations, incompetence and bad planning characterised the way police secured the October 23 commemorations, including the rally staged by Fidesz at Astoria, according to a 16-page report by Brig. Gen. Károly Papp released on Friday (5 July). However, the report said the police action was basically in observance of the law. Then National Police chief László Bene instructed the Papp commission on January 23 to fully examine the police actions of last October 22-25, when police clashed with rioters. Papp, Fejér county police chief at the time, is now head of the law enforcement service Rebisz. The report directed its harshest criticism at the leadership of Budapest Police, saying its general plan failed to meet regulations and professional requirements in several respects, and was unfit for enabling police units to carry out planned professional security operations. No plan was made at all for securing the demonstration announced in advance by Fidesz, police operations carried out at Astoria were not documented at all, and Rebisz's plans were not outlined to police commanders. A log compiled by Budapest Police did not include several important events. HAC 9 July

Journalist recovering after beating, gives police interview

Police on Sunday interviewed the Hungarian female journalist who had been involved in investigating the oil mafia and was hospitalised after being severely beaten on Friday (22 June), a police spokesperson said. Irén Kármán, 40, was attacked in Budapest's 20th district, she was pushed into a car where she was brutally beaten and tied up. She was left on the banks of the Danube where a fisherman found her. Kármán has written a book and made a documentary on illegal oil dealings of the 1990s which involved scams under which government-subsidised heating oil was sold as diesel fuel after a special dye that differentiated it from other oil had been removed from it. Investigations into the scams referred to as oil-bleaching suggested the involvement of police, customs officials and politicians but nobody has been charged and the records have been classified for 85 years. MTI 24 June ■

KLÁRA DU TOIT

let's cook hungarian

It isn't cooking that's the problem, it's what to cook. We have a certain repertoire that we repeat day in, day out, and when even the eating becomes boring, that's when I start to browse cookbooks to look for new ideas and something different to create... We eat a lot of chicken, but usually we cook it in the oven because it's simpler and faster. Recently we rediscovered Paprikás Chicken and just how good it is, and then I realised, I don't think I've ever shared this truly Hungarian recipe with you! The recipe below is very much my own recipe, different probably from what you'll find in a cookbook, but it's still the real thing. Come to think of it, most of my cooking over the years came down to trying to recreate the dishes and tastes I remembered as a twenty something year-old in a New Zealand that didn't have half the ingredients I needed.

CHICKEN PAPRIKÁS (PAPRIKÁS CSIRKE)

1 chicken or 6-8 chicken pieces	salt to taste
2 tbsp oil	1 green pepper (capsicum)
1 large onion	1 tomato
1 heaped tsp red paprika (spicy if you like it hot)	1-2 cups sour cream
flour	

Wash (and joint) the chicken, then dust the chicken pieces in flour. Finely chop the onion and sauté it in heated oil in a large pot, covered, on moderate heat until tender. Remove the pot from the heat, stir in the paprika, add about 100ml cold water and salt to taste, stir well, return to the heat and simmer for a few minutes. Add the chicken pieces, then the green pepper and tomato, both sliced in two, cover, and simmer gently over a low heat until tender (about 20 minutes), stirring once or twice. Remove the green pepper and tomato. Put a few spoons of the chicken broth into the sour cream, stir well and then pour the mixture back into the pot, (this way you avoiding lumps in the broth) and simmer without the lid for a further 10 minutes.

Serve with noodles, or traditional dumplings (galuska), (but rice or potato purée also makes a nice accompaniment), together with some sort of salad such as cucumber (uborka saláta), fresh lettuce (fejes saláta), or gherkins (savanyú uborka). *Jó étvágyat!*

Klára Du Toit

„A jövő számára félretett, korunk jellegzetességeit megőrző hatalmas lezárt konténert, azaz egy "time capsule"-t tervezünk eltemetni 2008. március 15-én a Magyar Millennium Parkban. Most végre megvalósul az ötlet, ami először 2002-ben merült fel. Felhívjuk minden kedves Olvasó figyelmét, hogy adományozott tárgyakat szívesen fogadunk. Amennyiben a bizottság úgy dönt, hogy nem tudja használni az adományozott tárgyat, azt az adományozóhoz visszajuttatjuk. A kapszula a forradalom százötvenedik évfordulóján, azaz 2106-ban kerülhet napvilágra.

The idea of burying a time capsule in the Magyar Millennium Park first arose in 2002. Good ideas often take some time to come to fruition and this has been no exception. The base of the time capsule will be laid in the garden soon, when the flagpole is installed in late October. The actual time capsule will, however, be buried on the occasion of the 160th anniversary of the 1848-49 War of Independence, that is, on 15 March 2008.

MAGYAR MILLENNIUM PARK TIME CAPSULE

Some ideas to inspire you: medals, coins, hand-written messages (but please keep them short), documents (e.g. naturalisation), photos, badges, memorabilia from 1956, etc.

We invite all interested compatriots and friends to participate in this special event: mark your calendars now for a date in Wellington, at the Hungarian Garden on Saturday, 15 March 2008.

In the meantime we are collecting items characteristic of us (as NZ Hungarians or Hungarian New Zealanders) and our time. If you have anything you think you would like to donate, please contact Peter Stipkovits, tel. (04) 4794246, email: stips@xtra.co.nz or Klára Szentirmay, tel. (04) 9737507; email: consul@hungarianconsulate.co.nz. Any items the Trust Board decides are unsuitable for inclusion will be returned to the donor.

The intention, which will be stated on the commemorative plaque to be laid on top of the time capsule, is for it to be opened on the 150th anniversary of the Hungarian Revolution, that is on 23 October 2106, which – as it happens – falls on a Saturday, if that makes any difference in a hundred years time! ■

CONTENTS

Hinni a szépet - vezércikk	3	Élő hagyományok: magyar építészet - Szegegy Krisztina	26
Believing the Impossible - editorial	3	Living Traditions: Hungarian Architecture – Krisztina Szegegy	27
Az 1956-os forradalom kronológiája	4-11	Kaland(os) (tor)túra – Hoffmann Endre úti jegyzetei	28-29
Gyöngyös Imre: Létáldozat	5	Szellemi értékeink: Arany János	30-31
Benjámin László: Elesettek	6	Hungarian Poets: János Arany	32
The Hungarian Revolution:		In Memoriam Hegedűs István	33
A Revolution Betrayed – Martin Fisher	12-13	Furfangos remete	33
Famous Hungarians: André Kertész - Paul Hellyer	14-15	Barangoló: Nyugat Dunántúl	34, 36
Ady Endre: Október 6.	15	Wanderlust: Western Transdanubia	35
Levél Magyarországról – Pekár István	16-17	Hello Stranger! - Dr Endre Maurer	37
Szent Ágoston: Ne sírj, mert szeretsz engem	17	News about Hungarians in New Zealand	38
Don't Cry Because You Love Me - St Augustine	17	Levelek a szerkesztőnek (Letters to the Editor)	38
Visit of French President Sarkozy to Budapest	18	Paul Szentirmay Scholarship	38
Orbán Viktor levele	19	Recent News from Hungary (compiled by P. Hellyer)	39-40
Viktor Orbán's letter	19	Let's Cook Hungarian – Klara Du Toit	41
Tanulj magyarul! - pályázati felhívás	20	Magyar Millennium Park Time Capsule	41
Balassi Bálint Institute Scholarship	21	Contents	42
Egy fantasztikus év Új-Zélandon – Knoll Gabriella	21-23	Value of the Forint	42
Consular News	23	Hungarian Communities in New Zealand	42
Népi gyógyászat – természet gyógyászat – Bernád Ilona	24-25	Impresszum	42

VALUE OF THE FORINT

RATES AS AT 25 SEPTEMBER 2007
BASE CURRENCY IS HUF.

Currency Unit	HUF/Unit
EUR Euro	250.92
USD United States Dollar	177.44
GBP United Kingdom Pound	358.27
CAD Canada Dollar	176.82
AUD Australia Dollar	154.87
NZD New Zealand Dollar	131.97
CZK Czech Republic Koruny	9.11
HUF Hungary Forint	1.00
PLN Poland Zlotych	66.46
ROL Romania New Lei	73.99
RUR Russia Ruble	7.10

KÖVETKEZŐ SZÁM:

A Magyar Szó 2007/2008-as előfizetési évének második, vagyis a 2007. decemberi számhoz beküldendő anyagot kérjük 2007. november 15-i határidővel a szerkesztőhöz eljuttatni.

Bár gépelt, vagy kézírással készült anyagot is szívesen látunk, sok munkamegtakarítást jelent, ha a küldött anyag számítógépen készült, és emailen, vagy lemezen (diszken) küldik el.

Email: magyarszo@hungarianconsulate.co.nz; postacím: PO Box 29-039, Wellington 6443.

NEXT ISSUE:

The deadline for the second issue of the 2007/2008 subscription year, the December 2007 issue is 15 November 2007. Where possible contributions are preferred in computer-readable format (i.e. email or disc). Email: magyarszo@hungarianconsulate.co.nz; postal address: PO Box 29-039, Wellington 6443.

HUNGARIAN COMMUNITIES IN NEW ZEALAND**AUCKLAND HUNGARIAN CLUB**

President: Gábor Koroly

PO Box 109-138, Newmarket Auckland

Tel: +64 9 636-7418

Fax: +64 9 634-3792

Email: olivdrab@ihug.co.nz

HUNGARIAN SOCIETY OF WELLINGTON

President: Éva Bródy-Popp

1 Raroa Rd, Kelburn Wellington

Tel: +64 4 475-7775

Fax: +64 4 475-5555

Email: ivanbrody@gmail.com

HUNGARIAN CLUB, CHRISTCHURCH

President: István Tóth

11 Hardy Street, New Brighton Christchurch

Tel: +64 3 355-7448

Fax: +64 3 355-7458

Email: toth2@xtra.co.nz

HUNGARIAN COMMUNITY IN DUNEDIN

Coordinator: András Pálmay

79 Oakwood Ave Dunedin

Tel: +64 3 453-6046

Email: palmay@xtra.co.nz

Founder (Alapító): Paul Szentirmay

Publisher/Chief Editor (Kiadó/főszerkesztő): Klára Szentirmay

Editor/Design (Szerkesztő/tervező): Tünde Máté

Communications to: PO Box 29-039, Wellington, New Zealand 6443 tel: 64-4-973-7507 fax: 64-4-973-7509

Email: magyarszo@hungarianconsulate.co.nz

website/honlap: www.hungarianconsulate.co.nz

© Magyar Szó 1991-2007

all rights reserved/minden jog fenntarva

ISSN 1171-8978

The aim of the Magyar Szó is to serve the interest of Hungarians living in New Zealand by publicising matters of interest and importance to them, and by documenting the life of the Hungarian community in New Zealand. The first issue was published as a circular for the Hungarian Community in Wellington.

Since September 1991 (issue no. 6) the Magyar Szó has nationwide coverage and is sent only to subscribers.

Opinions expressed in this bulletin do not necessarily reflect those of the Magyar Szó, its editors or the Hungarian Consulate-General.

The bulletin is published every third month, commencing in September. The subscription charge (within New Zealand) for twelve months is \$35.00, students and beneficiaries, \$30.00; NZ\$40 to Australia, NZ\$45.00 to other places, and is payable to "Magyar Szó".